

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

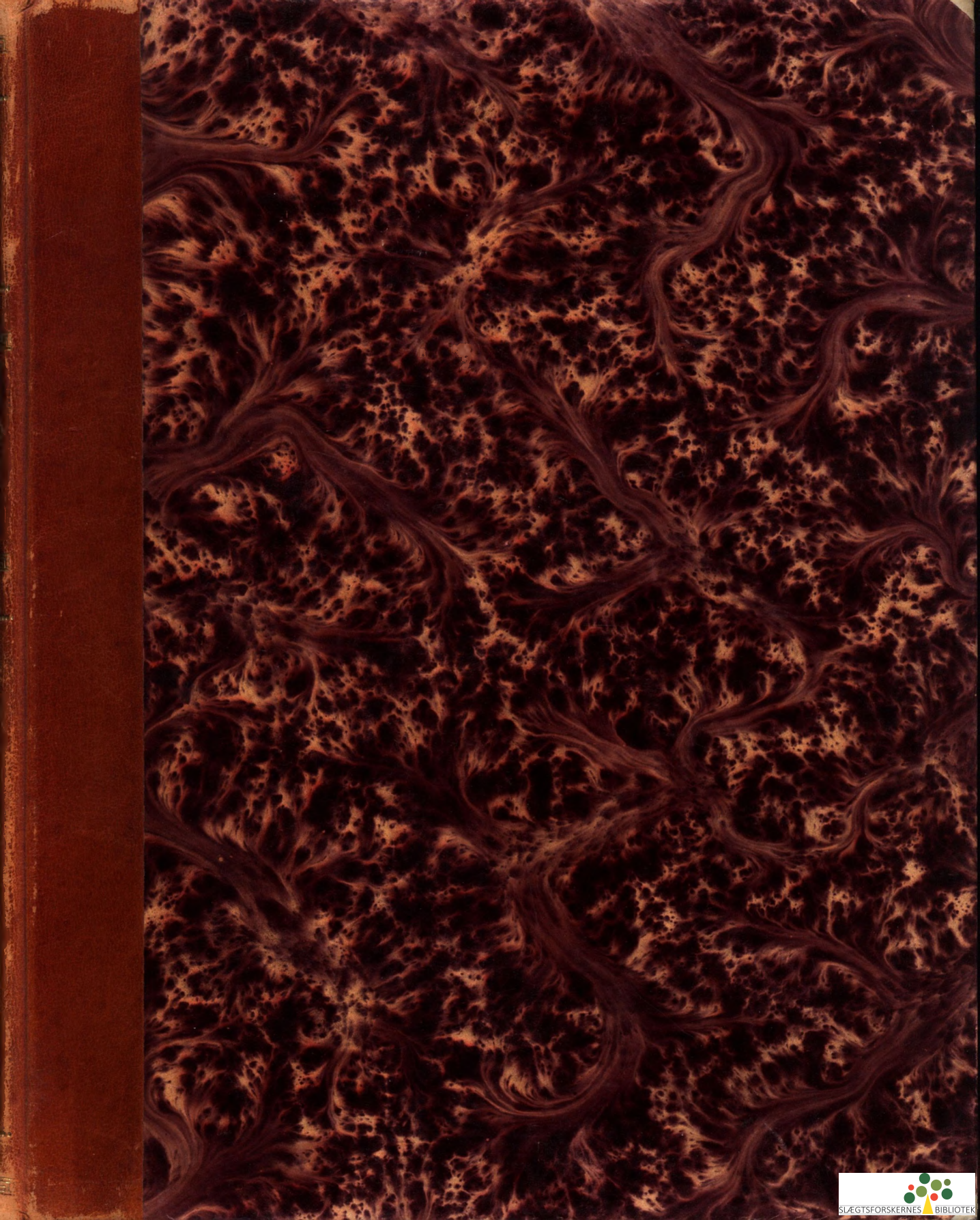
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

LEVNEDSLØB

GENNEM 220 AAR

MED SLÆGTSBLADE

AF

Steffen Pedersens Slægt.

UDGIVET 1921

Jershave.

LEVNEDSLØB
GENNEM
220 AAR
MED SLÆGTSBLADE
AF
Steffen Pedersens Slægt

UDGIVET
1921

Holevang.

Indledning.

*Hver, som har Kærlighed til Fædres Land
og til det Liv, som Folket her har levet,
og til det Stykke Saga, end ej skrevet,
som selv vi staar til Ansvar for hver Mand.*

*Den Strøm, som ofte upaaagtet rinder,
de mange smaa, tidt halvforglemte Minder.
Fra hver en Egn, fra hvert et vaagent Hjem
maa disse Minder fredes, elskes frem.*

*Gamle Land, tusindaarigt Folk du rummer,
med Slægters Saga, rig paa Fryd og Kummer.
Danmark, vort Arvegods fra Fædre,
du er vel værd at elske og at hædre!*

FORORD

Det maa sikkert indrømmes, at i Kendskabet til sine Fædre i forudgaaende Slægter, da staa den nulevende Befolkning med dens højpriste Kultur og Dannelse langt tilbage for Folk, der levede i Midten af forrige Aarhundrede. Vi har en Arv fra Fortiden, som skal bevares, og en Arv, som skal øges. Hvis vi vil holde gode Minder i Ære, vedligeholde Erindringen om Tider og Forholde, de Tanker og Følelser, hvoraf vore Fædre talte og tænkte, mindes de Personer og Begivenheder, som ragede op i deres Samtid! Ja, da maa vi ophjælpe den historiske Sans. Kærligheden til Fædrene maa fornyes. Lysten til at nedskrive Minder om Fædrene maa atter fremkaldes. Tiden er nu inde til at fremdrage og indsamle gammelt og godt fra By og Land og oprede Traadene for Slægtens Liv og Levned. Nærværende Forsøg paa at optegne Levnedsløb i Steffen Pedersens Slægts Historie skulde altsaa være et Vidnesbyrd om Lysten i ovennævnte Retning. Imidlertid er Kilderne, hvoraf Oplysninger i den Hensigt kan øses, kun faa, det er nærmest Kirkebøgerne, og de er ufyldstgørende, især som i dette Tilfælde, hvor det er de allerfattigste Folk, det omhandler. Kirkebøgerne gaar, ogsaa i dette Tilfælde, kun 200 Aar tilbage. Hvor der er Interesse og Forstaaelse af Sagen, og hvor den mundtlige Fortælling træder til, der gaar det ikke saa lidt bedre. Mange Steder hersker der desværre Vrangvillie, ja, ligefrem stærk Modvillie mod Sagen; her er det umuligt at komme til et taaleligt Resultat.

Denne Slægtsbog var oprindelig tænkt som et Andelsforetagende inden for den store, talrige Steffen Pedersens Slægt, saaledes at alle, der i lige Linie nedstammer fra Steffen Pedersen i Rejstrup ved Nyborg, skulde have sin Andel i Bogens Udarbejdelse og Tilblivelse baade med skriftlige Meddelelser og Levering af Billeder. Udgifterne skulde lignedes paa Bøgerne, hvortil der var Købepligt. Bogen vilde jo have blevet dobbelt saa stor baade med Tekst og Billeder. Forstaaelsen af og Interessen for et saadant Fællesforetagende var imidlertid saa lille inden for Slægten og Arbejdet saa uhyre stort, saa jeg følte, at jeg hverken havde Tid, Kræfter, maaske heller ikke Evner til at føre dette store Foretagende igennem eller faa de mange Hoveder under den Hat. Jeg indskrænkede saa Bogens Omraade til Margrethe og Jens Steffensens Slægt, Margrethes er endda meget begrænset. Jeg betaler, hvad det koster at udgive Bogen, og indkasserer, hvad der kommer ind ved Salget.

I Fortrøstning om, at noget, selv med Mangler, er bedre end intet, udsendes denne Slægtsbog til velvillig og forstaaende Læsning inden for den store, talrige Steffenske Slægt.

Herved en Tak til alle dem, der har skrevet Bidrag til Slægtsbogen; det har været mig en stor Glæde at samarbejde med dem. Tak til Ingeniør A. Andreasen for hans store Arbejde i Landsarkivet i Odense; uden dette var der næppe kommet saa meget frem fra gamle Dage.

Til Oplysning tjener, at Slægtsbogen vil koste 2500 Kr. Der trykkes 200 Eksemplarer. Bogen koster 10 Kr. Stk. Sælges kun til Medlemmer af Slægten. Faas hos

Hans Johansen,
Sadolinsgade 91, Odense.

I.

Steffen Pedersen

er født i Trunderup ved Kværndrup 1702, hans Fader hed Peder, hans Stilling i Samfundet kendes ikke. Steffen blev gift 1710 med Catrine Hansdatter, født $\frac{26}{1}$ 1716. Hendes Fader var Hans Henriksen i Kullerup, død $\frac{7}{3}$ 1717. Steffen Pedersen bosatte sig i Kullerup. 4 Aar efter flyttedes til Lindeskov, begge Byer i Ellested Sogn. 1718 flyttedes til Gislev, nogle Aar efter til Rejstrup ved Nyborg. Her i Avnslev Sogn levede de til deres Død. Deres Kaar var ringe; den Gang var der nærmest kun Fattigdom at melde baade hos Gaardmænd og Husmænd. Steffen Pedersens var maaske endnu ringere, det ser ud, som han mest har boet i Herregaardenes Familiehuse, han har kun haft, som man siger: »Af Haanden og i Munden.« Han har vistnok været en rask og arbejdsvant Mand, men der var 9 Børn, 3 Døtre og 6 Sønner at bjerge Føden til. Der fortælles, at han i 70-Aars Alderen sammen med sin Kone gik paa en Vej over Holckenhavns Mark, da de blev overfaldet af en Tyr. Steffen var ikke forknyt, tog Tyren ved Hornene, vred Halsen om paa den, gik derpaa ind paa Gaarden og meldte Herskabet, hvad der var sket. Steffen Pedersen døde $\frac{26}{4}$ 1772. Catrine Hansdatter døde $\frac{8}{3}$ 1789. De døde begge i Hospitalet og begravedes mellem de fattigste paa Avnslev Kirkegaard.

Steffen Pedersens Børn.

Hans, født 1739, død 1811, Peder, født 1741, død 1811, Karen, født 1742, død 1821, Margrethe, født 1744, død 1819, Jakob, født 1748, død 1844, Jens, født 1755, død 1835, Lars, født 1758, død 1802, Ane Kirstine og Kristoffer vides intet om. Margrethes Slægt er særlig bosat syd for Nyborg i Frørup Sogn. Jens' Efterkommere derimod paa Kertemindeegnen, dog ogsaa enkelte i det øvrige Land. I mange Aar, indtil 1873, plejede disse to Familier Omgang og Venskab sammen. Om Steffen Pedersens øvrige 7 Børn skal i denne Bog kun fremdrages saa meget: Peder Steffensen bosatte sig i Avnslev Sogn og havde flere Børn. Lars Steffensen, kaldet Soldat, blev ogsaa boende i Sognet og giftede sig med Johanne Jensdatter. De havde flere Børn, som døbttes, flere begravedes i Sognet. Jakob Steffensen giftede sig med Pigen Mette Marie Povlsdatter, han fik med hende en Gaard paa Korkendrup Mark, Ullerslev Sogn. »Holemose«. Her boede han til sin Død, plejede Omgang med Margrethe Steffensens Slægt paa Frørupeegnen. Den sidste Indehaver af »Holemose« hed Jakob Pedersen, han var gift med Mette Pedersen fra Revninge. De havde en Søn, som døde i 20-Aars Alderen, dermed uddøde Jakob Steffensens Slægt, og Gaarden kom paa andre Hænder. Disse 3 Brødrers Efterkommere lever vistnok alle i Byerne Rejstrup, Avnslev, Korkendrup og Ullerslev, vest for Nyborg.

II.

Margrethe Steffensdatter.

I Midten af det attende Aarhundrede levede i Revninge ved Kerteminde en Smed ved Navn Thomas Andersen, kaldet Thoms Smed. Han var, som de fleste Landsbysmede den Gang, Sognets vigtigste Mand næst Præsten, her var ingen Præst, saa Smeden var Nr. 1. Han var desaarsag ogsaa Fadder ved snart sagt alle Børns Daab og derpaa følgende Barselsgilders Gæst. Thomas Smed var vistnok født 1709 i »Sognet«, saa kaldes Drigstrup med tilhørende Byer nord for Kerteminde. Han kom til Revninge og blev gift med Enken Mette Cathrine Nielsdatter, som havde flere Børn af første Ægteskab. Hun døde 1770, blev begravet 22. Januar, 70 Aar gammel. Sidst i Marts samme Aar offentliggjordes Smedens Forlovelse med Pigen Margrethe Steffensdatter, som tjente paa Herregaarden Rørbæk, $\frac{1}{4}$ Mil fra Revninge. Hun var Datter af Steffen Pedersen i Rejstrup ved Nyborg, født 1744 i Lindeskov, Ellested Sogn, hvor Forældrene den Gang boede. Hun var deres 3. Barn. Thomas Smed holdt Bryllup 26. Oktober samme Aar. 9. Februar 1771 blev deres Søn Anders Thomsen begravet. Thomas Smeds andet Ægteskab blev kun kort. 1774 døde han, begravedes 10. April. 24. April næstefter blev Thomas' og Margrethes anden Søn døbt, kaldet Thomas efter Faderen. Han voksede op hos sin Moder i hendes andet Ægteskab. Han blev Hjulmand, blev aldrig gift, henlevede sine ældre Dage hos Halvsøsteren Ane Cathrine, som boede i Slude ved Nyborg. Margrethe Steffensdatter forlod Revninge 1775 og blev gift med Gmd. Jørgen Johansen i Kullerup, Ellested Sogn. Her boede de i mange Aar og havde ikke saa faa Børn. De fleste døde i en tidlig Alder. Maren, født 1776, død 1787, Hans, født 1779, død 1785, Hanne, født 1786, død samme Aar, Ane Cathrine, født 6. Juli 1783, altsaa den næst yngste. Hun levede i 91 Aar og fra hende nedstammer en talrig og anset Slægt paa Nyborgegnen. Margrethe og Jørgen Johansens Samliv blev ingen Dans paa Roser. De var Gaardfolk i henimod en Snes Aar; men da Stavnsbaandet løstes 1788 og Jorderne blev udskiftede, da blev denne Foranstaltning fra Statens Side, som vel nok blev foretaget i den bedste Hensigt, til Fordel og Oprejsning for mange. Desværre gik det for andre til Fattigdom og Armød. Ane Cathrine Jørgensdatter mindedes 80 Aar derefter, hvor- dan hendes Forældre kom ud af Gaarden og flyttede ind i et lille Fattighus ved Gislev Gadekær. De havde det uhyre fattigt, havde hverken Klokke eller Uhr, men vidste, det var Morgen, Middag og Aften, naar Karlene fra Byen vandede Heste i Gadekæret. Her døde de begge som fattige Mennesker, der levede af Almisser fra Sognet. Jørgen Johansen døde 7. April 1811 og blev begravet 4 Dage efter. Margrethe, hans Hustru, døde 13. Oktober 1819 og begravedes 2 Dage efter.

1. Ane Cathrine Jørgensdatter

kom til en Farbroder, en Gaardmand i Lindeskov, Ellested Sogn. Herfra blev hun konfirmeret 1797, derefter ud at tjene. En halv Snes Aar derefter tjente hun i Slude, Frørup Sogn, og her blev hun kendt og forlovet med Ungkarl Lars Hansen fra en Nabogaard. Før sit Bryllup var hun en Tid hos en Magister Tørnø i Nyborg. Muligvis har denne gjort deres

Gertrud, Lars Hansen

Hans J. Larsen, Hustru og Børn

Maren Hansen

Maren, Hans Jørgen Larsen (unge)

Anne Corrine Jørgensdatter

Maren, Hans Jørgen Larsen (gamle)

Hans J. Larsens Børn:

Peder, Jørgen, Frederik, Hans, Lars, Karen, Anders.

ældre og tro Piges Bryllup, som stod 1813. Hun var da 30 Aar. Senere overtog de hans Faders Ejendom i Slude som Fæste under Holckenhavn. Faderen hed Hans Larsen, gift 6. Juli 1778 med Karen Rasmusdatter. Fem Aar efter, $19/8$ 1818, fødtes en lille Pige, kaldet Karen Marie Larsdatter, død $13/12$ 1874, 56 Aar gammel. Hun blev gift $21/6$ 1841 med Gaardfæster Hans Jakobsen, Frørup, født $14/2$ 1815, død $27/6$ 1880. De havde 6 Børn. 1820, den $18/3$ fødtes atter en Pige, Ane Margrethe Larsdatter, død $13/12$ 1886, 67 Aar gammel. Hun blev gift $11/10$ 1843 med Gaardfæster Rasmus Jensen, Frørup Mark, født $26/9$ 1809, død $3/3$ 1860. De havde 7 Børn. $17/6$ 1863 giftede hun sig i Følge Bevilling med sin Avlskarl Jørgen Jensen, 32 Aar. De havde en Søn, Niels Jensen, født $12/11$ 1862. 16 August 1821 fødtes sidste Barn og eneste Søn. Han fik i Daaben Navnet Hans Jørgen Larsen. Lars Hansen og Hustru understøttede og besøgte Ane Cathrines gamle Moder, som endnu levede i smaa Kaar i Gislev Fattighus, og efter hendes Død 1819 foretog de hvert Aar, Pinselørdag, en Køretur hen og pudsede de to gamles Grave. De plejede ogsaa Slægtsskab og Venskab med Familien i Revninge. De besøgte dem særlig, naar der var Højtid med Barselgilde. Det var en Højtidsstund, naar de med Børnene kørte den lange Vej i den favre Aarstid i det smukke fynske Landskab. Under Opholdet i Revninge sattes Køretøjet ind hos Gmd. Thomas Jensen, en Slægtning af forlængst afdøde Thomas Smed. Thomas Jensen døde $3/11$ 1841. Hans Fader, Jens Thomsen, ogsaa kommen fra Drigstrup, døde $12/1$ 1791. Thomas Jensens Dattersøn, Thomas Nielsen, døde paa Kolds Skole Vinteren 1867. T. J.s Datterdatter Mette Nielsen var gift med den sidste i Slægten efter Steffen Pedersens Søn, Jakob Steffensen fra Rejstrup. Den sidste Thomas i denne store Slægt, er Gartner Thomas Pedersen, Revninge Mark. Han har ogsaa en talrig Børneflokk. Der aflagdes ogsaa Besøg hos Niels Jensen paa Jershave og ligeledes hos det andet Søskendebarn Steffen Jensen paa Hølevang. Vi ser det passer godt nok, naar Ane Cathrine paa sine gamle Dage, hvor hun gik lidt i Barn-dom, sagde, naar hun var i godt Humør, hun vilde til Revninge paa Besøg, for der boede al hendes Slægt.

Naar der var Barnedaab hos Steffen Jensen, gik der Bud og Hilsen til Slude om at være med ved Højtideligheden. $28/8$ 1839, da Steffens yngste Datter skulde døbes, da var Ane Cathrines ældste Datter, Karen Marie, 21 Aar, og hun holdt den lille Ane over Daaben. 1846, da Steffens yngste Søn, Niels, døbtes, da var Ane Cathrine dernede første Gang som Enke. Steffen, som paa dette Tidspunkt var blevet aandeligt vakt og sluttede sig til de saakaldte »Hellige«, var nidkær og bebrejdede hende hendes Travlhed med sin Bindehose paa en Søndag. Det var syndigt. Hun har rimeligvis, som ægte Barn af Slægten, ikke været mindre rask i sin Mening og gav ham derfor straks tilbage igen, at det var i alt Fald ikke mere syndigt, som at snyde Folk ved en Hestehandel.

Som et lille Træk fra Steffen Jensens Liv paa dette Tidspunkt, finder vi hans Navn mellem tre Gaardmænds fra Revninge, der ikke ønskede de unge Karle som Gæster i deres Hjem den Dag, de red Fastelavn. Rytterne var vel her, som andre Steder, ingenlunde hyggelige. De tre Gaardmænd i Revninge fandt det syndigt og bespotteligt.

I ca. 25 Aar fra 1820 kom Familien i Slude sammen med Slægten i Revninge, og man kom efterhaanden til at dele aandeligt Synspunkt. Der groede et Ungdoms- og Venskabsforhold op mellem de unge, saaledes at dette varede helt op i Mandomsaarene. Det var særlig mellem Steffens ældste Søn, Johan, der maaske var den mest udviklede i aandelig Forstand, og saa Svigersønnen hos Thomas Jensen, Niels Mathias Pedersen samt Sønnen, Hans Jørgen Larsen fra Slude. Dette Trekløver delte aandelige Interesser og Fællesskab i mange Aar. Det var Trangen til at dele det bedste, der førte dem sammen. Der blev vekslet mange Breve i disse Aar af aandelig, maaske ogsaa af et lidt pietistisk Tilsnit; men

de var velmente og betegnende for den Tid. De bliver gemte, som værdifuldt Arvegods, endnu den Dag. Efter Lars Hansens Død 1814, da Sønnen overtog Gaarden, hørte disse Familiesammenkomster i Revninge næsten op; men de fortsattes endnu i 25 Aar mellem Johan Steffensen og H. J. Larsen fra Slude. De kom stadig sammen. Johan var medvirkende, da H. Jørgen hjemførte sin Hustru, Maren Hansdatter, fra Ore, Sdr. Næraa Sogn. Hun var Søskendebarn til Sidsel Johans og Datter af H. Hansen Ladefoged. Venskabet blev ikke ringere efter dette, tværtimod. 1867, da Johan Steffensen døde og paa en Paaskelørdag blev begravet, da kom Ægtefællerne fra Slude sidste Gang kørende med deres smukke graa Heste til et sidste Møde med Ungdomsvennen, da førtes han til sit sidste Hvilested. I de følgende Aar plejedes Venskabet paa den Maade, at naar en af Johans fem Sønner laa som Soldat i Nyborg, var det kun en lille Mils Spadseretur til Slude. Traf det saa, at en af Slægtens Sønner derfra samtidig var indkaldt, saa fulgtes disse unge Slægtninge hjem paa Besøg. Efter Sidsels Død 1873, hvor H. J. Larsen endnu engang var til Begravelse i Rynkeby, groede der efterhaanden Græs paa Vejen mellem de to store Slægtsgrene. H. J. Larsen blev en meget gammel Mand; var alle Dage en agtet og æret Mand i sin Stand. Hans talrige, velopdragne, lovende Børneflokk, syv Sønner og en Datter, er ham det bedste Eftermæle. De er allesammen godt oppe i Aarene, sidder alle i gode Stillinger. Datteren, som den yngste, holdt sit Sølvbryllup Sommeren 1919. Det er baade mærkeligt og fornøjeligt at tænke paa, at den fattige Pige, Ane Cathrine Jørgensdatter, hvis nærmeste Slægt var uddød, alligevel kom saa godt i Vej; hun døde i sin høje Alder, 91 Aar, 28. Maj 1874, begravedes 4. Juni næstefter paa Frørup Kirkegaard. Hun efterlader sig en meget talrig Slægt paa Nyborgegnen, og det vilde jo have været meget fornøjeligt, om der havde været mere Forstaaelse og Interesse for denne Slægtsbog i samme Slægt. Vi vilde da have faaet et Indblik i, hvordan Slægtens Traditioner var nedarvet i Familien, hvordan Fædrenes Færd, saavel i aandelig som i legemlig Henseende, var holdt i Hævd, ja, maaske ført endnu videre frem. Da Tilslutningen var liden eller næsten ingen, gør det jo et dybt Skaar i Helheden og Glæden over at samle og eje et saadant Værk. Hans Jørgen Larsen var sikkert Topskudet paa denne Del af det gamle Steffenske Slægtstræ, døde 1910; om han havde levet nu, var han blevet 100 Aar den 16. August. Bogen skulde saa udkomme 1921, da begge de to gode Ungdomsvenner, H. J. L. og Johan Steffensen, fyldte 100 Aar.

Hans J. Larsens Hustru, Maren Hansdatter, døde 1906.

Lars Hansen var H. J. Larsens ældste Søn og fødtes $\frac{26}{6}$ 1851. Da han nærer Velvillie og Interesse for Udgivelsen af denne Bog, hvortil han beredvilligt har givet de Oplysninger, han kendte, saa skal han og hans Sønns Liv og Levned skildres. Lars Hansen kom i sin Ungdom paa Ryslinge Højskole, hvortil der dengang næppe for var kommen Elever fra Frørup. Han altjente sin Værnepligt i Nyborg 1873, tjente derefter en Tid i sin Moders Fodehjem i Ore, Sønder Næraa Sogn, 1879 giftede han sig med Maren Hansen fra Kogsbølle. De købte en lille Gaard i Brendekilde, vest for Odense. Her levede de sammen i flere Aar og havde en Søn. Moderen døde dog tidlig. Lars Hansen giftede sig igen med Gertrud Marie Rasmussen fra Hvilholm, Birkende Sogn. De behøede Gaarden indtil 1911, da de solgte den og flyttede til Holmstrup St. Her har de nu et smukt og velindrettet Hus, hvor de to ældre Mennesker lever et hyggeligt Hjemliv i Flid og Nøjsomhed; det er jo ikke de bedste Tider, for hvem der skal leve af Renterne af en lille Kapital. Lars Hansen er en alsidig Mand; der er næppe den Ting, han ikke kan udføre, derfor mangler han aldrig Arbejde; en lille Biindtægt er der altid Brug for.

Lars Hansen havde med sin første Kone en Søn. Han opnævntes efter Farladeren og fik, mærkelig nok, Lov til at hede Hans Jørgen Larsen; blev født $\frac{20}{12}$ 1882 i Brende-

kilde, hvor han levede sin Barndom og første Ungdom. Han mindes sine Besøg sammen med Forældrene i den gamle Fædregaard i Slude. Disse store, gammeldags, men solide, velholdte Bondegaarde i gammel Almestil med smaa Ruder, hvide Vægge, mosgroede Tage, stor, brolagt Gaardsplads, opfyldt af Smaakreaturer. Til Gaarden hørte 85 Tdr. Land. Da det var Fæste under Holckenhavn, saa bestemte Ejeren her, at den gamle Bondegaard skulde nedbrydes, og Jorderne indlægges under Sludegaard. H. J. Larsens yngste Søn, Frederik Hansen, fik saa overdraget en større Jordlod øst for Landevejen imellem Nyborg og Svendborg; her opførtes saa en moderne Bondegaard med Cementtag, Vindmotor og lignende. Den gamle Gaard mindes endnu med Vemod, den gemte saa mange Minder for den store Slægt. Den yngste H. J. Larsen lærte Snedkerhaandværket og ned-satte sig 1908 i Mesinge paa Hindsholm. Han giftede sig ¹²/₄ 1907 med Elise Sofie Larsen, todt i Ørbæk 1878. De har en stor, rask Dreng, hvis Navn er Lavrits Marius Larsen. Paa Billedet ses H. J. Larsen i Soldateruniform; han var indkaldt under Krigen.

Slægtstavle 1.

Gmd. Lars Hansen og Ane Cathrine Jørgensdatters Børnebørn.

Navn	Født Dato Aarstal	Gift Dato Aarstal	Dod Dato Aarstal	Børn		Ægtefællens Navn og Hjemsted	Stilling Næringsvej	Ophold paa en Høj- eller Landbrugsskole eller aftjent Værnepligt
				Sønner	Døtre			

Gmd. Hans Jakobsen og Karen Marie Larsdatters Børn

Johan	3/6 1843		Dod som ung	»	»	»		»
Lars	27/12 1846	23/10 1880		»	»	Kristine Kristensen, Frørup	Gaardmand, Frørup	
Maren	5/4 1849	9/10 1880	»	»	»	Anders Olsen	Husmand i Frørup	»
Jakob	23/6 1851	»	»	»	»	Boer i Odense	»	»
Anders	2/1 1854	»	Dod	»	»	»	»	»
Ane Kirstine	26/4 1856	»	»	»	»	Rasmus Madsen	Smed, Frørup	»

Gmd. Rasmus Jensen og Ane Margrethe Larsdatters Børn

Ane Kirstine	3/7 1844	»	Dod	»	»	»	»	
Ane Marie	30/10 1845			»	»	Clatsen	Frøgtmand, Nyborg	
Lars	15/11 1847	Ugift		»	»	»	Husmand, Frørup	»
Ane Katrine	30/4 1850			»	»	»	Boer i Tved	»
Ane	7/2 1853	Ugift		»	»	»	Husholderske hos sin Broder Lars	
Anders	18/2 1856	»	Dod	»	»	»	»	»
Rasmus	9/12 1860	»	»	»	»	»	Gaardmand i Oksendrup	»

Gmd. Jørgen Jensen og Ane Margrethe Larsdatters Børn

Niels Jensen	12/11 1862	»	»	»	»	»	Gaardmand, Frørup	
--------------	------------	---	---	---	---	---	----------------------	--

Hans Jørgen Larsen og Maren Hansdatters Børn

Lars	5/6 1851	1879 1888	»	1	»	Maren Hansen Gertrud M. Rasmussen	Frh. Gaardmand, nu Husmand i Frøndekilde Sogn	»
Hans	6/3 1853	»	1860	»	»	»	»	»
Peder	4/8 1855	1886	»	1	1	Ellen Nielsen, Grundfor	Gaardmand, Frørup Mark	»
Anders	11/12 1857	1887	»	1	1	Sisilie Pedersen	Gaardmand, Taarup	»
Jørgen	6/1 1860	»		3	»	Gertrud Pedersen, Taarup	Gaardmand, Taarup	»
Hans	14/1 1862	1895	»	3		Andrea, Jylland	Husmand, Margrethelund, Frørup	»
Frederik	26/10 1866	1894 1902	»	5	»	Karoline Pedersen	Ejer af Fødegår. paa Slude Mark	»
Karen	2/2 1870	1894	»	3	3	Anders Peder Pedersen	Gaardmand, Refsvindinge	»

III.

Jens Steffensen

er født i Rejstrup 1753. Blandt den store Børneflokk var Jens den 4. Søn, ogsaa den, der haves mest Kendskab til, han var mindst blandt Brødrene og dog 6 Fod høj, stærk og kraftig. Af Natur lidt heftig og opfarende, dertil stærkt sammenholdende; derfor kan forstaas, at han kom ud over Faderens smaa Kaar og kom i Besiddelse af en Fæstegaard paa Ullerslev Mark. Det var i Aarene omkring 1788, da den store Landbokommission fik til Opgave at udskifte Jorderne saaledes, at hver Bonde nogenlunde fik sin Jordlod samlet. Det var en vanskelig Sag at gøre alle tilpas. Jens Steffensen var en af dem, der følte sig forurettet; hans Utilfredshed ytrede sig paa den Maade, at han skubbede Landmaaleren i en Tørvegrav. Dette blev selvfølgelig ikke taget naadigt op af Herskabet eller Øvrigheden; efter nogle Indstævninger og Retssager blev han sat ud af Gaarden. Han var vistnok et Par Aar uden Gaard; der menes, han ernærede sin Familie ved Husflid, han var nemlig snild og fingernem, lavede Skeer, Skuffer, Koste og Skruppere. Efter at have været Gaardmand i Revninge i mange Aar, gav han sig som Aftægtsmand til at arbejde paa Huggehuset igen og solgte sine Hænders Værk. Jens Steffensen fik 1795 Fæstebrev paa Gaarden Jershavet i Revninge. Han er den første Fæster paa Gaarden, som har været en gammel Hovedgaard, Ruinerne af Hovedbygningen laa der endnu; Jens Steffensen brød det hele ned og opførte af Materialerne et nyt Stuehus af Bindingsværk.

Jens Steffensen giftede sig i 40-Aars Alderen med Ane Marie Ibsdatter, Gmd. Ib Sørensens Datter i Rynkeby; hun er født 1755, døde $^{22}/_5$ 1840. De havde 4 Børn. Ane Dorthea, f. $^{20}/_8$ 1793; hun blev gift med Væver Hans Olsen fra Hindsholm; havde ingen Børn. De opholdt sig paa deres ældre Dage hos Gmd. Morten Larsen, Bogensø; her døde de højt oppe i Aarene. De hørte til de »vakte« paa Kertemindeegnen og fik et godt Eftermæle. Dernæst Niels Jensen, f. $^{24}/_{12}$ 1794; disse to Børn blev født i Ullerslev. Niels fik Gaarden og levede indtil 1860. Datteren Katrine blev født $^{10}/_9$ 1796. Hun blev 26 Aar gammel, den $^{7}/_9$ 1822 viet i Revninge Kirke til Ungkarl Hans Larsen fra Lundsgaard, 41 Aar gammel, f. i Hundtofte ved Svendborg. De købte et Boelssted paa Hersnap Mark, Dalby Sogn, men flyttede nok senere hen paa Nyborgegnen. Sidst i Rækken er Steffen Jensen, f. $^{21}/_{10}$ 1798, livlig og virkelysten fra Fødselen. Han tog Del i det meget Arbejde i den store Gaard. Hans Fader var en streng og haardhaandet Opdrager af sine Børn; han sparede ikke paa legemlig Tugt, endogsaa længe efter Konfirmationen. Steffen tog nok Arv efter Faderen med Hensyn til at være streng og fordringsfuld med Arbejde, men var mere livlig og omgængelig, vel ogsaa mere afholdt af sine Medmennesker. Jens Steffensen døde $^{2}/_{11}$ 1835.

IV.

Slægten fra Jershave.

Niels Jensen.

Jershave er en temmelig stor Bondegaard i Revninge under Stamhuset Lundsgaard ved Kerteminde. Da den fæstedes af Jens Steffensen 1795, stod den for Hartkorn 5 Tdr. 6 Skp., ikke meget i Forhold til Jordarealet. Det meste var imidlertid overgroet med Krat og Tjørn, tilmed var der en Del Eng yderst ude ved Amtsskelbækken.

Det meste af Jorden maa vel have været uopdyrket, da Hartkornet blev ansat og Matriklen anlagt. Det maa jo den Gang være opfattet som simpel Jord, Tienden er nemlig grumme lille, 5 Skp. 2½ Fdk. Rug, slet intet Byg, 2 Td. 6 Skp. 2½ Fdk. Havre. Gaar vi endnu længere tilbage i Tiden, hørte der under Jershave en Del Bøndergods, da var Hartkornet 24 Td. 2 Skp. 2 Fdk. Ved denne Tid hørte Gaarden under Rørbæk. Gaar vi ca. 300 Aar tilbage blev Gaarden opbygget af en Ulfeldt, hvorefter den store Branddam ved Gaarden endnu bærer Navnet Ulfeldtsdam. Hovedbygningen laa den Gang paa en smuk lille Holm omgivet af Grave, hvorover en Bro førte. Neden for laa Avlsgaarden. Hovedbygningen er forlængst smuldret hen, som al fordums Herlighed af adelig Oprindelse. Derimod har Borgvolden, ca. 1 Td. Land, lige til Nutiden af Fæsterne paa Gaarden været smukt anlagt og vedligeholdt som Have, hvori der har været holdt Sammenkomster og Møder baade for unge og gamle. Imidlertid har Grev Ahlefeldt nu, da Gaarden overgik til fri Ejendom, til almindelig Forundring frataget den gamle, herlige Bondegaard med den historiske Fortid denne smukke Fortidslevning. Gaardens Jordtilliggende strækker sig langs Amtsskellet mindst 3000 Alen i Længden. Omkring ved 1822 afstod gamle Jens Steffensen Fæstet til sin ældste Søn, Niels Jensen, født ²⁴/₁₂ 1794 i Ullerslev. Han blev paa samme Tid gift med den ældste Datter, Inger Johansdatter fra Holevang, født ²⁶/₉ 1790. De fik i deres Ægteskab to Sønner, hvoraf Jens var den ældste, Johan den yngste. Niels Jensen og Hustru var ud over deres første Ungdom, da de overtog Jershave. De maatte dog endnu i 13 Aar have den gamle, strenge og lidt vanskelige Bedstefader til Huse. Det hindrede nok en Del Niels Jensens Fremdrift, han blev aldrig saa dygtig en Landmand som sin Broder, Steffen paa Holevang, og kom heller aldrig ud af de gamle, overleverede Driftsmaader med Jord og Kreaturer. Han var mere afholdt end Faderen, og stod sig en Del bedre med sine Bymænd, saaledes at han efterhaanden blev Indehaver af saadanne Tillidshverv som Sognefoged Lægdsmand o. s. v. Det var ogsaa en Gang, der var opstaaet en Uoverensstemmelse mellem Greven paa Lundsgaard og Revninge Bymænd angaaende Hoveriets Afløsning, da valgte disse Niels Jensen til deres Ordfører. Det var vel nok ikke for hans Veltalenhed eller hans Lovklogskab. Nej, det var hans stotte og faste Karakter og udmærkede Hukommelse. Det var som disse Egenskaber imponerede hans Standsfæller saaledes, at de vanskelig turde hævde en selvstændig Opfattelse over for hans Myndighed. Mærkelig nok ytrede denne Svaghed hos Folk i Revninge sig ogsaa over for Niels Jensens Efterkommere. Alt som Aarene gik, kunde det jo nok siges, at dette Forhold ikke var heldigt, Niels Jensen var ikke modtagelig for ny Driftsmaader paa sin Gaard, ejheller paavirkelig af det ny Aandsliv,

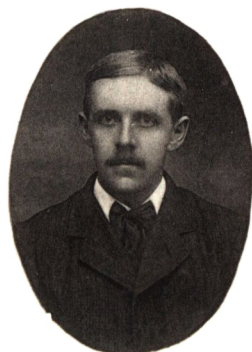
Mette Catrine Johansen

Peder Johansen

Ingeborg, Johan Nielsen

Knud Knudsen

Ingeborg Knudsen

Niels Knudsen, Inger

Johan Knudsen

Jens Knudsen

Ingrid Johansen

Bodil, Svend, Kristen Johansen

Ane Catrine Johansen

som kom frem i Kirken ved Magister Viborg, i Skolen ved Kristen Kold. I denne Henseende var han for meget af gammel Støbning. Det skal dog noteres til hans Ros, at da hans yngste Søn Johan først i Halvtredserne var kommet lidt i Føling med Johan Steffensen og derigennem ogsaa med Kristen Kold, og efter dennes Raad bad sin Fader om Lov til at rejse paa Kolds Skole i Dalby, da sagde den gamle Sognefoged straks ja uden nogen Kommentar. Aaret efter overlod han denne Søn Fæsteretten til Jershave. ²/₁ 1860 døde han. Inger, hans Hustru, døde ¹⁹/₁₀ 1857. Ikke just som Tegn paa, at de gamle mistroede deres Børn, hvorfor alt skulde nøje optegnes, hvad der skulde svares i Aftægt. Snarere som Bevis for, hvor ombyggeligt, ja, næsten faderligt Greven ordnede sine Fæsteres Ve og Vel. Naar de gamle undertiden krympede sig ved de strenge og haandfaste Bestemmelser, fik de som oftest den Besked: »Sæt nu, at I slaas i Morgen.« Her er et Uddrag af den Aftægtskontrakt, der paa Grevens Diktat blev oprettet mellem Niels Jensen og hans Søn Johan Nielsen.

Skal levere 3 Tdr. Rugmel, 1 Td. Grobbegryn, 1 Td. Grobbemel, 4 Skpr. Hvedemel, 12 Skpr. Bygmalt, ¹/₂ Lpd. Humle, 2 Skpr. Salt, 4 fede Gæs, 4 Lpd. røget Flæsk, 2 Lpd. Sommer-smør, 2 Lpd. Vintersmør, 7 Kdr. sød Mælk ugentlig om Sommeren fra Maj til November, 3¹/₂ Kd. om Vinteren, 3 Læs Tørv à 600 Stk., 2 Fv. Bøgebrænde, 2 Lpd. skaget Hør, 1 Skp. Æbler, 1 Skp. Pærer, 2 Snese Æg, 1 Faar i fri Foder og Græs med Afgrøde, og i Penge 50 Rigsdaler i Rigsmønt. Foruden at indrette og vedligeholde en Lejlighed i Stuehuset, køre for de Gamle til Slægt og Venner flere Gange om Aaret. Fortrinsvis Ret til Skorsten, Køkken og Bryggerhus, Anvisning af en Plet i Haven til Kaal og Urtesager. Fri Vask og Renlighed, fri Doktor og Medicin. Al Kørsel af Ildebrændsel, Befordring af Korn og Malt til og fra Møllen. Ret til at beholde en lille Dreng hos sig til hans Konfirmation. I Tilfælde af Utilfredshed med Opvarningen, da maa de Gamle holde en Pige paa Johan Nielsens Regning. Ved de Gamles dødelige Afgang besørjes der dem en hæderligen Begravelse som Skik og Brug er i Sognet. Johan Nielsen tilstaar tilslut at have tilforpligtet sig at svare mine kære Forældre den indbemeldte aarlige Aftægt og forbinder mig herved til i Et og Alt at opfylde de for mig i nærværende Kontrakt anmeldte Forpligtelser.

Revninge, den 7. Oktober 1856.

Niels Jensen.

Johan Nielsen.

1. Johan Nielsen

er født 10. Juni 1826 paa Jershave. Han gik i Byens Skole hos den tyskfødte Lærer Petersen, der bibragte ham de den Gang almindelige Skolekundskaber, det var særlig Skrivning, der kan ses at være denne ejendommelige Lærers Kæphest. Alle de Børn, der i den Tid gik i Revninge Skole, fik en fast, smuk og ensartet Haandskrift, og sprogligt rigtig, endda Læreren var tyskfødt, dette er enestaaende. Johan havde ogsaa faaet sin Arvepart efter den Steffenske Slægt, en udmærket Hukommelse, stærk Karakter, sin egen Mening, som det faldt lidt svært at fravige. Han opholdt sig paa den Vinter nær, han var hos Kold, sin meste Tid i Hjemmet, saa ret meget nyt paa Landbrugets Omraade fik han ikke Øje eller Brug for, derimod kom han i Ungdomsaarene sammen med to unge Mænd af sin Familie, nemlig Søkendebarnet Johan Steffensen fra Holevang og hans Næstsøkendebarn fra Slude, H. Jørgen Larsen. Disse tre i Forening med den unge Mand Niels Mathias Pedersen, Søborggaard, sluttede Venskab og Broderskab om det bedste, Livet ejer. De gik nemlig sammen og drøftede, først kun kristelige, senere ogsaa folkelige Spørgsmaal. Disse Ting

var nemlig blevet brændende hos dem; det var begyndt at gaa op for dem, at Mennesket er ikke alene sat i Verden for at gøre sig Jorden underdanig, tillige for at søge Forholdet til vor himmelske Fader klargjort og styrket i Troen paa Guds Almagt og Forsyn. Det var særlig i de 5–6 Aar, da Johan Steffensen boede som Nabo til Jershavet i Løjtvædstedet, at denne aandelige Samvirken fandt Sted. Denne fik stor Betydning for Johan Nielsen, den yngste af dem alle fire. Han blev da ogsaa den eneste, der kom til Kold som Elev ude i Da'by. Kolds bekendte Friskoletanke slog da ogsaa ned i Johans Sind og Hjerte, saa han, da hans ældste Datter Inger skulde begynde at gaa i Skole, skaffede Plads til Skole og Lærer i sit eget Hus. 1863 tog altsaa Revninge Friskole sin Begyndelse i Johan Nielsens Hjem. Venskabet mellem de 4 unge Mænd varede Livet ud, og var der undertiden en lille Kurre paa Traaden, kunde det nok være, den nidkære Johan Steffensen greb Pennen og gav dem sort paa hvidt for, at det gjaldt for en god Kristen: Ikke at sløje af og fare med Lempe, men være brændende i Troen. Saadan var den unge Mand fra Søborggaard en ivrig Landmand, maaske ikke saa ivrig efter de gudelige Møder. Et Brev fra Johan Steffensen paa 4 Foliosider slutter med følgende Vers:

Den Tro, som vil med Lempe og uden Møje frem,
Den Tro, som ej vil kæmpe sig gennem Verden hjem,
Den Tro er død og kold, ej værd en Tro at nævne,
har ingen Kraft og Evne mod Satans Pil og Skjold.

De to Johan'er havde meget sammen lige op i Manddomsaarene, de kendte hinanden til Bunds. Johan Steffensen troede paa Mulighederne hos sin yngre Slægtning med det noget tilbageholdende og lidt afvisende Væsen; han gik endogsaa saa vidt en Gang, at han vilde have Johan Nielsen ind i Rigsdagen.

Johan Steffensens Død 1867, kun 46½ Aar gammel, afbrød brat dette Samvirke. Johan Nielsen var alle Dage en tro Ven og Medarbejder i Skyttesagen, ligeledes ved Oprettelse af Forsamlingshus og Foreningsforening. 1872 var han med at stifte »Fyns Tidende«, i hvis Bestyrelse han sad til sin Død. Ved Valg til Sogneraad, Valgmand til Amdsraad eller Landsting nød han sine Byfolks Tillid, og var i mange Aar selvskreven til slige Poster. Lige saa lidt som sin Fader ejede han Veltalenhedens Gave eller var af mange Ord. Det var hans støtte og faste Karakter, hans Medvirken ved alt, hvad der fremkom af folkelig og kristelig Værd i vort Folk. Lidt før han fæstede Jershavet, holdt han Bryllup med sin Forlovede, en Datter af Gmd. Kristen Rasmussen, Vejlegaarden paa Revninge Mark, tæt ved Kerteminde. Hun hed Ingeborg Kristensen, født $18\frac{1}{3}$ 1826. Hun blev en stor Støtte for sin Mand, en god Husmoder i sit Hjem baade for Børn og Tyende. Maaske lidt livligere og venesæl end Johan, men ellers udfyldte de to hinanden saa godt som nogen i den Tid, de delte Livet sammen paa Jershavet. Ingeborg døde $14\frac{1}{3}$ 1907, Johan Nielsen $3\frac{1}{8}$ 1913. De havde 4 Børn, 2 Døtre og 2 Sønner, som omtales i det følgende.

Inger Marie Johansen var ældste Barn og født $8\frac{1}{6}$ 1855. Hun var som nævnt Anledningen til Begyndelsen af Friskolen paa Jershavet. Hun var en livlig og lærenem lille Pige, der tog Gavn af Lærer Lebecks Hustru Marie Kold. Denne fik stor Betydning for de unge Piger i Kredsen. Inger kom ogsaa paa Dalum Højskole hos Lebeck senere. Hun var ogsaa som selvskreven til at ordne Præmier og alt, hvad der hørte til de Skyttegilder, der sluttede Sommerens Øvelser. Inger Johansen forlovede sig med sin Slægtning Niels Knudsen, født $9\frac{1}{1}$ 1853. De holdt Bryllup $27\frac{1}{10}$ 1887, han fæstede og overtog sin Faders Gaard, Storhavegaard, den ligger ved Kirken, er Nabo til Jershavet, der er 48 Tdr. Land. Gaarden købtes til fri Ejendom fra Lundsgaard 1909. Niels Knudsen fulgte efter Faderen Knud Iversen, som

fæstede 1838. Hans Fader Ivar Knudsen fæstede 1814. Han overtog det efter Faderen Knud Iversen, der havde det efter Svigerfaderen Mathias Christensen. N. K. og Inger Marie har 4 Børn, hvoraf Knud er den ældste, født $\frac{26}{9}$ 1888, han var paa Skamlingsbankens Højskole, laa Soldat i Odense og var flere Gange indkaldt under Krigen. Ingeborg, født $\frac{24}{1}$ 1890, har været paa Vejstrup Højskole. Jens, født $\frac{9}{3}$ 1892, døde $\frac{24}{6}$ 1909 af Blindtarmsbetændelse. Johan, født $\frac{9}{2}$ 1894, døde $\frac{17}{2}$ 1915 som Infanterist i Næstved. Niels Knudsen havde i flere Aar haft et svagt Helbred; da Krigen 1914 brød løs, var den ældste Søn indkaldt, den anden død, den tredje skrevet i, det var allsammen mere, end den svage Mand kunde bære, han døde $\frac{8}{8}$ 1914. Inger Johansen sidder nu som Enke i Gaarden med sine to ældste Børn. Gaarden er sikkert den bedste i Revninge efter Størrelsen, der er over 6 Tdr. Hartkorn paa de 48 Tdr. Land, der ligger samlede ved Gaarden.

Kristen Johansen var Johan Nielsens ældste Søn, født $\frac{19}{11}$ 1856. Han tog Arv efter begge sine Forældre, havde Moderens Lød, men var ellers i Tanke og Talesæt meget lig sin Fader. Han var virksom og handlekraftig i de mange folkelige Sager og Foreninger, vor Tid og vort Land er saa rig paa. Efter at have gaaet i Friskolen, deltaget ivrigt i Skytteforeningen, kom han paa Vallekilde Højskole hos Ernst Trier, lærte i Nyborg som Infanterist og laa 1877 som Underkorporal. Noget senere var han en Vinter paa Dalum Landbrugsskole. Han har saaledes i alle Maader taget Del i, hvad der i vore Fremskridts Tider bydes et ungt, lærelystent Menneske. Han har da ogsaa efter bedste Evne faaet den noget gammeldags Drift, der holdt sig lidt længe paa Jershave, afløst med ny og tidsvarende Forbedringer. Jershave er nu en interessant og hyggelig dansk Bondegaard. Omkring ved Aarhundredskiftet fæstede Kristen Johansen Gaarden, og $\frac{21}{6}$ 1901 holdt han Bryllup med sit Søskendebarn Ane Katrine Kristensen fra Vejlegaarden. Hun er født $\frac{17}{3}$ 1871. Hun døde efter faa Aars Forløb af Tuberkulose, efterladende sig en lille Pige Ingrid Johansen, født $\frac{27}{11}$ 1902.

Den 5. Marts 1914 holdt Kristen Johansen Bryllup med sin Husbestyrerinde Bodil Madsen, født i Kustrup ved Middelfart $\frac{12}{3}$ 1885. Endskønt Kristen Johansen var dobbelt saa gammel som Bodil, er der dog en fornøjelig og hyggelig Ligevægt i dette Hjem. Kristens Helbred har hidtil været godt, og han bærer endnu sit Legeme rankt og med god Holdning, som i de mange Aar, han var Leder af Gymnastikken i Revninge Skyttekreds. Deres lille Søn Svend Johansen er født $\frac{28}{12}$ 1914. Den 26. Juni 1909 købte Kristen Johansen Jershave fra Lundsgaard. Det er interessant at se, hvor hensynsfuldt Herskabet til det sidste behandler sine Fæstere. Naar undtages i dette Tilfælde, hvor den gamle Borgvold, hvor det gamle Jershaves Hovedbygning laa, der blev frataget Kristen Johansen, saa er det mærkværdig billigt, disse gode Gaarde i Revninge blev overdraget Fæsteren. Jershave kostede 27,600 Kr., hvoraf kun skulde udbetales 6,900 Kr. Resten staar i Køberens og Hustruens Levetid til 2 % Rente. Som et Vidnesbyrd om, at Revninge Sogns Beboere elsker deres Bostavn og Hjem skal noteres, at ingen endnu har solgt sin Ejendom til Fremmede, endskønt der kunde være tjent indtil det tredobbelte.

Peder Johansen er født $\frac{13}{1}$ 1859 og var ved Fødslen et kraftigt, dejligt Drengbarn; det mærkedes dog snart, at han manglede en Del i Sansernes fulde Brug. Han var tungtør og blev heller aldrig til at tale som andre. Han kan nok fremtvinge nogle Lyde, men forstaar og forstaas kun af dem, der omgaas ham til daglig. Hans øvrige Aandsevner er ellers i udmærket Stand, ja, hans Hukommelse fænomenal. Hans Faders og Bedstefaders gode Hukommelse gaar igen her, saa han er som et Leksikon, man kan slaa op i og faa Besked, naar Meningerne er delte om dette eller hint. Han skal ogsaa ligne sin Farfar i mangt og meget, ikke mindst i legemligt Udseende. Peder Johansen har aldrig stiftet Familie, han

købte sig et dejligt lille Hus med 5—6 Tdr. Land til bag ved Revninge Kirke. Her flyttede Peder Johansen og hans Søster Mette ind, da Broderen Kristen fæstede Jershave 1901. Her bor han endnu, gaar stille og rolig og passer sin lille Bedrift jævnt og godt, har en ældre Pige som Husholderske.

Mette Johansen var den yngste i Flokken og født $1\frac{1}{4}$ 1864. Hun var jo kommet noget bagefter de andre, var jo Askepot og Kælebarn. Denne Position beholdt hun alle sine Dage. Hun var Livet i Huset. Fra Søsterens Giftermaal var hun den, der indendørs, ja, næsten overalt gav Jershave sin Karakter, som det hyggelige og gæstfri Samlingssted for Ungdommen. Mette Johansen deltog med Liv og Sjæl i alt, hvad Ungdommen frembød af Samlag og Glæder, Udflugter, Aftenskoler, Fremstillinger o. s. v. Hun elskede Sang og Musik, havde selv en dejlig Stemme, som hun brugte til Opbyggelse for sig og sine Omgivelser. Særlig var det en Fryd at høre hende synge under Pigernes Gymnastik, naar hun sang Solo til den saakaldte Vuggemarch. Mette Johansen var en Sommer paa Hjølunde Højskole hos Morten Pontoppidan. Senere opholdt hun sig en Tid hos Pastor Karl Povlsen, Ryslinge. Hun var derfor ogsaa i god Kontakt med alt, hvad der rørte sig i vort Folk, det være sig paa Kirkens, Skolens eller Literaturens Omraade. Det kunde nok siges uden at skamrose, hun var en Pryd for sin Stand, en udviklet, men dog en jævn dansk Bondepige. Hun levede ugift til sin Død, der indtraadte $31\frac{1}{5}$ 1904, hun blev 40 Aar. Hendes Jordefærd skildres saaledes: Under stor Deltagelse jordedes i Gaar paa Revninge Kirkegaard Mette Johansen, Datter af Gmd. Johan Nielsen. Jordefærdens Vidne om, hvor afholdt den afdøde var i sin Kreds, og hvilken Betydning hun har haft for Ungdommen. Unge Karle bar Kisten ind i den smukt pyntede Kirke. Blandt de talrige Kranse var en Palmekrans med Sølvplade fra Ungdomsforeningen, en Palmedekoration med Sølvplade fra Veninder og en Palmedekoration fra Naboer og Venner. Paa hende passer, hvad Pastor Boisen udtalte ved Graven:

Grønnes kun — se, det er Sagen —
 leve med og være vaagen,
 leve kort Tid eller længe
 blot vi lyser op i Taagen.

2. Jens Nielsen, Ladby.

Naar man kommer fra Kerteminde igennem Ladby, er den første Gaard i Byen paa venstre Haand den saakaldte »Jokumsgaard«, Navnet stammer fra en Mand, Jokum Larsen, som boede der i Begyndelsen af forrige Aarhundrede. Han havde flere Børn, hvoraf Sønnen Jens Jokumsen her skal nævnes. Han var gift med Marie Jensdatter, de levede som Indsiddere hos hans Fader. Her blev deres Datter Maren Jensdatter født $^{10}/_{11}$ 1824. Senere købte Jens Jokumsen et godt Hus paa Rynkeby Mark. Han kunde ikke glemme, at han gik Glip af Faderens Gaard, og kom desaaarsag til Forstaaelse med Sognefoged Niels Jensen, Revninge, om, at naar Jens Jokums Datter Maren fik Sognefogdens Jens, saa kunde de to hævde Traditionen og overtage Gaarden efter den gamle Jokum Larsen i Ladby. Jens Nielsen var ældste Søn af N. Jensen paa Jershave og født $^{24}/_{8}$ 1823. Han opholdt sig i Hjemmet til sit Bryllup $^{15}/_{3}$ 1845 med Maren Jensdatter. Vielsen foregik i Revninge Kirke og Brylluppet paa Jershave. De Unge overtog Gaarden i Ladby, og Aaret efter $^{2}/_{5}$ fødtes en lille Pige, hun holdtes over Daaben af Kirsten Steffensen fra Holvevang og kaldtes Ane Marie Jensen. Deres næste Barn, en Søn, fødtes $^{10}/_{4}$ 1849, fik Navnet Niels Jensen. Da Moderen døde kort efter, 25 Aar gammel, blev den lille Niels ført til Jershave, hvor Farmoderen Inger Johansdatter opdrog ham, han opholdt sig her til sit Bryllup og Bofæstelse i Revninge. Jens Nielsen var kun 22 Aar, da han kom til Ladby, og var, om end flink og velvillig af Natur, ingen fast Karakter, fik ogsaa en uheldig Paavirkning af sin Svigerfader. Han kom derfor lidt paa Afveje, passede ikke sit Hjem eller sin Bedrift. Bedre blev det selvfølgelig ikke, da Konen døde fra deres lille Søn, der oprandt derfor en Trang og sørgelig Tid for den unge, 26-aarige Enkemand.

Han blev gift anden Gang med Pigen Mette Hansdatter, hendes Fader var Gaardmand Hans Povlsen, Strodsborg paa Revninge Mark. Hun var født $^{9}/_{2}$ 1823, hun var en dygtig og karakterstærk Kvinde, som tog sig energisk af deres fælles Anliggender. Takket være den dygtige Hustru, kom Sagerne nogenlunde paa Fode igen, om end Jens Nielsen aldrig mere fik sin fulde Position som Mand i Gaarden. Han levede i mange Aar, gik stille og passede sin Dont med Kreaturerne, lidt ubemærket, saaledes levede han til sin Død $^{22}/_{8}$ 1895. I sit andet Ægteskab havde Jens Nielsen flere Børn, de døde i en ung Alder paa én nær, den ældste Søn. Han fødtes $^{14}/_{1}$ 1851 og døbt $^{16}/_{2}$, fik Navnet Hans Jensen. Han var i mange Henseender en Modsetning til Faderen og tog særlig Arv efter Moderen. Hun kom til Gaarden i en vanskelig Tid og maatte tage sine Evner og Kræfter stærkt i Brug, blev maaske derfor ogsaa lidt vanskelig og fordringsfuld over for sine Omgivelser i det daglige Hjemliv. Dette prægede ogsaa Hans Jensen, der jo ogsaa tidlig fik en Opgave, at hjælpe Moderen med Hjemmets Opretholdelse.

Hans Jensen var en retsindig, støt og tilforladelig Natur, han nød sine Medmenneskers Agtelse, de betroede ham Gang paa Gang Tillidshverv, det være sig ved Valg til Sogneraad eller politiske Valg, han var alle Dage en støt og paalidelig Venstremand. Han var i mange Aar Formand for Ladby Andelsmejeri. Som Landmand var han kun som Folk er flest. Hans Jensen kom aldrig ud at lære ny og bedre Skikke; Hjemmet var saa vist kun gammel-dags og lidet opmuntrende. Hans Jensen aftjente sin Værnepligt som Infanterist i Nyborg,

og tog i sin Ungdom Del i, hvad der bødes unge Mennesker af Skydning og anden Idræt i Skytteforeningerne. Omkring ved 30-Aars Alderen overtog han Fæstet af Fødegaarden. 1880 hjemførte han sin Hustru Kirsten Kristensen, Datter af Gmd. Kristen Rasmussen, Drigstrup ved Kerteminde, hun er født ^{29/10} 1851. I Kirsten fik Hans Jensen en udmærket Medhjælp i alle Henseender. Hun var som en mild Solstraale i den lidt kolde og tunge Luft, der hvilede over det gamle Hjem i Ladby. Kirsten havde været paa Ryslinge Højskole. Den Paavirkning, hun der havde modtaget, gjorde, at det saakaldte »gladere Livssyn«, der skylder Grundtvig sin Oprindelse, efterhaanden ogsaa fik Indpas i Hans Jensens og Kirstens Hjem. Deres tre vakre Smaapiger kom i Revninge Friskole, alle tre kom paa gode danske Højskoler. Selv om Hans Jensens Familie aldrig løste Sognebaand til Kerteminde Valgmenighed, saa er dog Børnene konfirmeret af Pastor Boisen, og de gik alle derud til Kirke. Hans Jensen var en af de mange Fæstere, der købte sin Gaard fra Lundsgaard saa billigt, at han, som sine Bymænd, solgte Gaarden med saa god Fortjeneste, at han deraf kunde leve Resten af sit Liv. Muligvis legemlig Svaghed allerede paa dette Tidspunkt gjorde, at han byttede Gaarden med en Villa ved Ladby St. Her levede han kun faa Aar; en alvorlig Kræftskade i Underlivet, som var særdeles pinefuld, nedbrød i kort Tid den ellers raske og kraftige Mand. Han døde mild og rolig ^{10/9} 1919. Hans Jensen og Hustru efterlader sig det kærligste Minde hos Børnene.

Kirsten døde ^{17/6} 1908. Mette Hansdatter døde ^{1/5} 1913.

Ane Marie Jensen var, som nævnt, den ældste af Jens Niensens Børn og opholdt sig i Hjemmet til sit Bryllup. Stedmoderen var en dygtig, proper og skrap Kvinde uden nogen overflødig Følsomhed, og der var i Gaarden meget at tage Haand i Hanke med. Men Ane Marie klarede Stillingen smukt. Hun var den Gang ung og rask og, som altid, glad for at virke. Og hendes milde Sind gjorde hende det ikke vanskeligt at omgaas Stedmoderen uden stærkere Gnidninger. Hun græd ikke, fordi hun hver Vinteraften Kl. 10, naar Rokken blev sat til Side, maatte i Gang med at skure Dagligstuens Gulv, saa det næste Morgen kunde præsentere sig skinnende hvidt som hver foregaaende Morgenstund. Kærligheden til de hvide Gulve fulgte hende siden gennem Livet, og overhovedet tør det antages, at den Sans for Orden og Renhed, som altid prægede hende, skyldte hun for en Del Stedmoderens Opdragelse.

Den 11. Oktober 1867 holdt Ane Marie Jensen Bryllup med den nyansatte Skytte ved Stamhuset Lundsgaard Peder Rasmussen, født 15. Juli 1828 i Langkærhuset, Paarup Mark i Ellinge Sogn, som Søn af Husmand Rasmus Johansen og Hustru Ane Knudsdatter, og drog med ham til Lundsgaard Skyttebolig i Revninge Sogn, hvor hun boede i Skovenes Læ indtil 1908. Boede dér som en lykkelig og glad Kvinde til Trods for, at Sygdom og Svaghed allerede efter godt en halv Snes Aars Ægteskab slog sin haarde Haand i hende — en Gigt- og Nervesygdom, der hærgede hendes Lemmer og efterhaanden fuldstændig berøvede hende al Følelse i Hænderne, men som ikke kuede hendes Sind. Hun hørte til de stille i Landet og de rene af Hjertet. Hun prædikede ikke fra Tagene, og hun knurrede ikke mod Herren. Men hendes Liv var for hendes Nærmeste en stillfærdig og dog magtfuld Forkyndelse om Værdien af det at tage sin Gerning op og gøre den saa langt, man orker, aldrig at give op og om Velsignelsen i det ikke at kræve, men at yde. Hun var en kristen Kvinde, der til sine sidste Dage bevarede sit lyse og milde Sind, sin aandelige Opvækthed og sin Trang til at arbejde. For hendes Nærmeste stod det ofte som mærkeligt, at hun over for de Hindringer, hendes Sygdom rejste, kunde passe sit Hus og ellers udføre, hvad hun gjorde.

Hun holdt af at læse og gav denne Lyst i Arv til Børnene; Vinteraftenerne, naar Lektierne var klarede, læstes der højt ved Dagligstuelampens Skin. Hun holdt af at spadserere i den

Anette, P. Bondeskov

Karen Margrethe, German Rasmussen

Ane Marie Rasmussen

Peder Rasmussen

Johanne, Marius Rasmussen

Kirsten, Hans Jensen

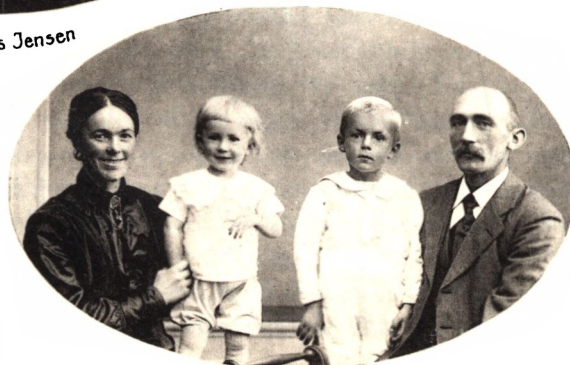
Kristine Pedersen

Peder Pedersen

Tvillinger

Marie, Rasmus Hansen og Børn

Anna Jensen

nære Skov og lytte efter Skovduens Kurren. Og hun holdt af Blomster, som blide Kvinder gør det, og Blomsterne trivedes under hendes Røgt og Pleje, under hendes Haand, der altid forblev nænsom, selv da den mistede sin fysiske Følsomhed. Hun elskede sin lille Have. Da hun første Gang besøgte den ældste Søn i Aalborg, og han førte hende ud paa en længere Køretur, vendte hun sig efter at have kørt et Par Mil til ham og spurgte; »Ja, men Marius, hvor er Haverne?« Haven blev for denne Fynbokvinde det Punkt, der stærkest understregede Forskellen mellem fynsk og nordjydsk Landskab. Sansen for Blomsterdyrkning delte hun med sin Husbond, der dyrkede Vinterlevkøjer og højstammede Roser. Han havde i sin Ungdom lært Rosenokuleringens Kunst og øvede den til bedste for Skyttehusets Have og dets Formur, der i Sommertiden smilte under gule Gloire-Rosers tunge Pragt, — lejlighedsvis ogsaa til Glæde for andre. Bl. a. fandt han og Svogeren Hans Jensens Hustru, Fru Kirsten i Ladby, hinanden i fælles Rosenkultur.

Hun havde det Held og den Belønning i sin Mand at have en kærlig Ægtefælle, en god og solid Støtte, der skønnede paa hende og hendes Virken. »Skytten paa Lundsgaard« var ogsaa et Menneske af et glad og ligevægtigt Sind. En Mand af et sundt Helbred, der som Jæger og Dyrker af sin lille Husmandslod levede et sundt og sobert Friluftsliv og praktisk taget aldrig var syg. En Mand, der ligesom Hustruen havde de gamle Tiders Virkelyst og Respekt for de Penge, man havde arbejdet sig til, men for hvem Penge dog ikke var noget Maal, kun et Middel. Skønt Ægteparrets Indtægter var beskedne, og de gav deres tre Børn en god Uddannelse, var der aldrig i Hjemmet noget, der mærkedes som Kniberi eller Paaholdenhed, og Venner og Kendinge modtoges gæstfrit og med Glæde. Ægteparret ejede, som Rasmus Knudsen paa Hølevang — der ligesom »Onkel Niels« fra Revninge hørte til de altid meget velkomne Gæster — en Gang udtrykte det, Husholderiskhedens lykkelige Evne.

Forbindelsen med Sognets Folk var i øvrigt noget begrænset. Thi medens Hustruen ganske sikkert i Naturel og Aandsretning følte sig i Slægt med de moderne Rørelser, der i Halvfjerdserne og Firserne gjorde sig saa stærkt gældende i Revninge, var det modsatte Tilfældet med Manden. Han var, uden Bornethed, af en ærlig Overbevisning konservativ paa alle Omraader, Politikens, Kirkens og Skolens. Han var som »Fjæld og Flint« mod alt, hvad der hed Venstre, og Friskolen i Revninge og Valgmenigheden i Kerteminde var ham nærmest lidt af en Vederstyggelighed.

Dog blev der kun sjældent, selv efter skarpe Meningsudvekslinger, nogen Brod tilbage, og han følte sig trods alt stærkt knyttet til Sognet. Men i Øjeblikket kunde der staa artige Gnister af Sammenstødet, naar han traf paa en anden haard Sten. Det viste sig en Gang ganske pudsigt med »gamle Staffi« fra Hølevang, der jo heller ikke var gjort af det bare Blaaler: Skytten var kørende med Steffen til Odense, paa Hjemturen kom de til at tale om Hestehandel, og deres Opfattelse af de rette Handelsmetoder viste sig stærkt afvigende. Ingen af dem stak noget under Stolen, og Steffen blev til sidst saa vred, at han holdt stille og satte Skytten af midt paa Landevejen — med saadanne taabelige og uforskammede Anskuelser kunde man mest passende befordre sig selv. Naa, Skytten havde gode Ben og var vant til at bruge dem, saa der skete ingen større Skade. Han og Steffen blev gode Venner igen og spillede siden efter mangan gæv Scherwenzel sammen, ligesom den Gamle paa sine Kertemindeture til Fods ikke saa sjældent holdt Mellemstation i Skyttehuset.

Som Opdrager over for Børnene havde Skytte Rasmussen, uden Haardhed, en fast Haand. Et lille Eksempel med den ældste Søn, Marius, vil vise det: Det var i Krammarkedernes Tid. Marius var omkring 8-Aars Alderen med Faderen til Sommermarkedet i Kerteminde, Sommerhalvaarets store Begivenhed. Han havde faaet den for Markedsdagen fastsatte

Driftskapital, 50 Øre, udbetalt, og Planerne for dens Anvendelse var mange og betydelige, ikke mindst i Retning af Markedsgaver til dem, der maatte sidde hjemme: Moderen, Søsteren og Pigen. Uheldigvis kom han straks ud for et lokkende Kuglespil, indlod sig paa Letsindigheden, begyndte med at vinde og tabte selvfølgelig sluttelig alt. Tung om Hjertet klagede han sin Nød for Faderen og anmodede om et lille Ekstratilskud fra Finanshovedkassen. Men der hjalp hverken Bønner eller Taarer: »Nej, min Dreng, du har faaet dit og har anvendt det efter din Lyst; at du har baaret dig ad som et Fæ, maa du selv tage Følgerne af!« Det var haardt for de unge Markedsdrømme -- meget haardt, navnlig det at komme tomhændet til dem derhjemme og bekende. Men Drengen glemte aldrig den Lære, at vil man spille, maa man være forberedt paa at tabe, og saa nytter det ikke at hyle bagefter.

Hvor dybe Rødder, Peder Rasmussen trods det, han ikke kunde være med i, havde slaaet i Revninge Sogn, viste sig ret, da han og Hustruen i Foraaret 1908 — efter at han nogle Aar før havde taget sin Afsked som Skytte — brød op fra Skyttehuset og flyttede til Datteren Anette og hendes Mand paa Stokholmgaard i Lunde Sogn i Sydfyn.

Skønt han var hos sine egne og havde det som Blommen i et Æg, længtes han stærkt og stadigt efter sine gamle Venner og Naboer. Han var jo ogsaa naaet de 80 Aar, en høj Alder at plantes om i. Alligevel, og skønt Hustruen hyggede sig og ligesom blomstrede paa ny under Datterens kærlige Omsorg, blev det hende, der gik først bort; hun døde stille og roligt som et Lys, der brænder ud, den 6. Marts 1912. Den gamle Skytte savnede hende meget, han blev nu rigtig gammel og døde stille, mæt af Dage, den 16. April 1915. De ligger begravede paa Lunde Kirkegaard.

Der var i Ægteskabet 3 Børn, der opdroges i mild Tugt og Herrens Formaning og et godt Eksempel fra Forældrenes Side. De er alle født i Revninge og lever endnu:

Ældst er Sønnen Peder Anton Marius Rasmussen, født den 3. Oktober 1868. Da han viste sig at være forholdsvis flink til at læse indenad, blev han i 11-Aars Alderen flyttet fra Landsbyskolen i Revninge — altsaa den rigtige, ikke Friskolen — til Realskolen i Kerteminde med den Hensigt, at han skulde »til Bogen«. Efter at han paa Grund af manglende Sangstemme havde opgivet en Plan om at blive Skolelærer, bestemte han sig for Kontorvejen og Juraen. I Sommeren 1889 tog han dansk juridisk Eksamen, men først efter 4 Aars Sygdom og lige saa lang Rekreation som Godsfuldmægtig paa Herlufsholm gjorde han Brug af Eksamen. 1896 blev han Sagførerfuldmægtig i Aalborg, den 23. Juni 1900 fik han Bestalling som Sagtører, og som saadan praktiserer han endnu i Limfjordsbyen. Den 27. Juli 1902 giftede han sig med Kommunekærerinde Johanne Rasmussen, født i Aalborg den 18. Marts 1857, og levede med hende 16 Aars lykkeligt Ægteskab. Af »Fru Jonse«, som hun hed mellem Venner, stod der trods hendes skrøbelige Helbred altid Arbejde og Fest. Hun var usvigelig trofast og et levende Vidnesbyrd om Rigtigheden af Ordet, at det er saligere at give end at tage. »Vi har jo ingen Lommer i vor Ligsærk« var et af hendes Fyndord. Hun døde den 28. Maj 1918 og ligger begravet i Aalborg.

Den næste i Rækken var Datteren Anette Kirstine Marentine Rasmussen, født 2. November 1871. Vel oplært i Hjemmet fra Moderens Haand sendtes hun nogle Aar efter Konfirmationen ud at lære Husholdning, og efter vel udstaaet Læretid var hun i en Række Aar Husjomfru paa store Gaarde. 14. Maj 1903 indgik hun Ægteskab med Peder Bonneskov, født i Østrup i Nordfyn den 17. Februar 1878, og hun vandt i ham en dygtig, kærlig og trofast Ægtemage, »En glad Mand« som Bondepigen i Jeppe Aakjær's Vise kræver det. Den 1. April forud havde han overtaget »Tennegaard« i Grundfør Sogn i Jylland i Forpagtning, og der levede Parret indtil 1. April 1908, da de fratraadte Forpagtningen og flyttede til »Stokholmgaard«

Ingrid Andersen

Jens Andersen

Agnes Jensen

Niels Jensen, Gertrud Jensen

Ingeborg Jensen

Hans Gregersen

Arne Gregersen

Marie Gregersen

Kristine, Lars P. Jensen og Familie

Marna, Rasmus Rasmussen og Familie

i Lunde Sogn i Sydfyn, en Gaard paa knap 100 Tdr. Land, som de købte i stærkt vanrøgtet Tilstand, men gennem de følgende 10 Aar satte i udmærket Stand. Gennem de samme 10 Aar var »Stokholmgaard« det faste aarlige Samlingssted for Anettes Brødre og deres Hustruer, Skyttehusets Arvtager. Men den 6. December 1918 blev Bonneskov pludselig og uventet revet bort af et ondartet Anfald af den spanske Syge -- han ligger begravet paa Lunde Kirkegaard -- og det følgende Foraar solgte Anette Gaarden og drog nogle Maaneder senere til Aalborg, hvor hun nu bor sammen med Broderen.

Men trods de Behageligheder, Købstaden byder, og de Vaner, Stadlivet skaber, trives ingen af dem helt paa Brostenene. De er Bondelandets ægtefødte Børn.

Sidst kom Sønnen German Rudolf Rasmussen, født den 5. April 1875. Efter Konfirmationen blev han sat i Handelslære i Manufakturhandelen, og efter udstaaet Læretid arbejdede han som Kommiss og Bestyrer paa forskellige Steder, indtil han den 11. Oktober 1910 aabnede sin egen Forretning i Skovshøjrup i Nærheden af Krydsningsstationen Brenderup paa den under Anlæg værende Nordvestfynske Bane. Paa et Trehjørne dér, hvor Landevejene straalere ud til Odense, Middelfart og Bogense, byggede han sit Hus, og driver han den Dag i Dag sin Forretning. Den 4. April 1915 indgik han Ægteskab med sin endnu levende Hustru Karen Margrethe Andersen, født den 6. Juli 1877 i Brabrand i Jylland.

Niels Jensen levede som før omtalt sin Barndom og første Ungdom paa Jershave, først hos Bedstefaderen, dernæst hos Farbroderen Johan Nielsen. Han fik da ogsaa som ung Paavirkning af den Bevægelse, der kom fra Kristen Kold gennem Højskole og Friskole. Senere, efter Krigen 1864 gav den sig Udslag i Skytteforening med Uddannelse i Skydning og Eksercits, der senere blev afløst af Gymnastik og anden Idræt. Niels Jensen tog levende Del i dette, i Friskolen kom Aftenskole og fornøjelige Sammenkomster for de Unge. Forskellige Uheld, hvorved en Arm og det ene Ben blev stift, hindrede ham i vedblivende at tage Del i dette. I Vinteren 1873—74 opholdt han sig paa Vejstrup Højskole, og Sommeren derefter den 1. August holdt han Bryllup og hjemførte sin Hustru Gertrud Larsen, født $29\frac{1}{2}$ 1848. Hendes Fader hed Lars Povlsen og ejede en lille Gaard, smukt beliggende bag Revninge Gadekær. De unge Folk overtog Stedet, og Niels Jensen begyndte som Svigerfaderen at istandsætte Vejene i Lundsgaards Skov for Greven. Det har jo nok været for strengt for den ikke legemlig stærke Mand. Han gav sig nu til at handle med Kreaturer, og fik ogsaa ret god Øvelse og Fremgang med dette. Familien voksede, og Ejendommen var kun paa godt en halv Snes Tdr. Land. Niels Jensen tog derfor til at køre Mælk fra Revninge til det nyoprettede Mejeri i Rynkeby 1882. Dette passede ham, og gav ret gode og sikre Indtægter. Han havde derefter denne Virksomhed i 30 Aar, de sidste 25 til Ladby Andelsmejeri. Niels har alle Dage haft Lyst til Havebrug og plantede og podede ny Sorter i sin velholdte Frugthave. I Hjemmet opdroges den store, pæne Børneflokk (5 Piger og 1 Dreng) efter Tidens Krav og Fordringer. Alle Børnene gik i Revninge Friskole, blev konfirmerede af Pastor Boisen, Kerteminde Valgmenighed. Den ældste Datter, Ingeborg, døde som 19-aarig, de øvrige har alle været paa Højskole.

Niels Jensen lever nu med sin alderstegne Hustru, der har fulgt og støttet ham trofast i deres lange Samliv; hun har gjort deres Hjem hyggeligt for Børnene, tillige gæstfrit for hvem, der kom der. Om 4 Aar kan de gamle Ægtefæller holde deres Guldbryllup. De har nu Ophold sammen med deres Søn, Lars P. Jensen, der altid har været dem en stor og god Støtte.

Slægtstavle 2.

Navn	Født Dato Aarstal	Gift Dato Aarstal	Død Dato Aarstal	Børn		Egtefællens Navn og Hjemsted	Stilling Næringsvej	Ophold paa en Høj- eller Landbrugsskole eller aftjent Værnepligt
				Sønner	Døtre			
Gmd. Niels Jensens Børn, Revninge								
Ingeborg	6/11 1875	»	20/4 1895	»	»	»	»	»
Lars Povlsen . . .	19/5 1878	17/12 1916	»	1	1	Kristine Andersen, Lørup, Ryslinge	Landmand, Revninge	Sørslev Højskole Frederiksborg H.
Marie	8/4 1880	15/8 1909	11/3 1913	1	»	Gregersen, Snedker, Kerteminde	»	Vestbirk H.
Marna	24/5 1883	5/6 1907	»	1	1	R. Rasmussen, Revninge	Gaardmand, Tornelund	Ryslinge H.
Agnes	28/8 1885	»	»	»	»	Ugift	»	Vejstrup H.
Ingrid	30/1 1890	14/1 1920	»	1	»	J. Andersen, Slude	Gaardmand, Kogsbølle	Ubberup H.
Gmd. Hans Jensens Børn, Ladby								
Marie	10/3 1884	18/11 1910	»	3	1	Rasmus Hansen, Ellinge	Gaardmand, Sognefoged	Begge paa Soro Højskole
Kristine	4/9 1888	25/5 1917	»	»	»	Peder Pedersen, Egenso	Gaardmand, Ladby Mark	Roskilde H. Frederiksborg H.
Anna	7/4 1892	»	»	»	»	Ugift	»	Soro Højskole

Slægten fra Holevang.

Steffen Jensen.

Paa Revninge Mark, langt ude ved Sogn og Amtsskel, ligger en temmelig stor Bondegaard »Holevang«, Fæstegaard under Lundsgaard, Hartkorn 5 Tdr. 5 Skpr. Her boede i Begyndelsen af 19. Aarhundrede en ældre Bondemand Johan Madsen, født 1755, død 1817, Son af Gmd. Mads Bendiksen, Tvinde, Rynkeby Sogn, og Hustru Ingeborg Sørensdatte, født 1726, død 1796. Johan Madsen var gift med Kirsten Nielsdatter, født 1759, død 1833. Hun var Datter af Gmd. Niels Larsen, Hundslev, født 1724, død 1774, Hustru Mette Larsdatter, født 1723, død 1771. Johan Madsen og Hustru havde 3 Døtre, Inger, født 26. September 1790, gift 1822 med Niels Jensen, Jershave, Mette, født 9. Juni 1793, gift 21. November 1812 med Ivar Knudsen, Gmd. i Revninge. Den yngste, Karen, født 4. Juli 1802, døbt 1. August, holdt over Daaben af Knud Nielsens Hustru. Faddere var Claus Smed, Hans Bremer, Lars Nielsen og Rejnholdts Kone. Det var tunge og trykkende Tider for Bondestanden i Danmark, vel var Stavnsbaandet løst, saa de unge Mænd kunde rejse og bosætte sig, hvor de vilde, Hoveriet til Dels afskaffet, men paa Lundsgaard var Fæsteren bebyrdet med Hoveri i mange Aar derefter.

Holevang var nok en stor Gaard, men Jorden var meget forsømt og i daarlig Drift. Skov og Krat og Tjørn groede rundt om i alle Marker. Engene længst ude ved Amtsskelbækken var ikke jævne eller holdt i Orden. Maaske Johan Madsen ikke har været af de fremmeligste blandt Datidens Bønder. Nok er det, da Johan Madsen 1817 døde, sad Enken med sine tre Døtre, vel nok i en stor Gaard, men i yderste Fattigdom. Der trængtes til en dygtig og kraftig Mand i Gaarden, og det kom der heldigvis i rette Øjeblik. Det blev nemlig efter Skik og Brug bestemt, at den yngste Datter, Karen, skulde blive i Gaarden og arve Fæsteretten. Hun blev saa 1820 gift med den unge, energiske Steffen Jensen fra Jershave; da Jorderne fra denne Gaard og Holevang stødte sammen, er det jo højst rimeligt, at de har haft et godt Øje til hinanden forinden. Han var 22 Aar, hun 18 Aar, og dermed kom der Gang i Holevang, her var god Brug for hans Virkelyst og Ungdomskraft. Han tog straks fat paa at rydde alt overflødig Krat og Tjørn paa Marken og fik sat solide Tjørnehegn, Jorderne blev jævne og forbedrede med Afgravning af skadeligt Overfladevand. Senere var han den første paa Egnen, der brakkede et helt Skifte aarlig. Ligesaa var han den første, der satte den gamle og upraktiske Hjulplow i Krogen og indførte »Svingploven«. Disse Ting gjorde, at han kom til at staa højt ved Greven paa Lundsgaard, denne indsaa straks, at med den Slags Fæstere var det en Fornøjelse, for Resten ogsaa økonomisk Fordel at arbejde. Steffen Jensen havde god Forstand paa Heste, hvorfor han ogsaa senere blev Hestehandler, men han holdt gode, velplejede Heste, naar han mødte med dem til Pløjning ved Hove, og med Svingplow, saa kunde Greven snart se, at det var bedre og hurtigere Pløjning end de andre Hovbønders med Hjulplow, de mange Heste, Plovkøring og det hele uhandelige Apparat. Steffen fik saa efterhaanden sin Gaard i god Drift, efter Brakken avlede han udmærket Afgrøde. Hans Nabobønder lo ad ham og mente, at han var tosset at lade

en hel Mark ligge ledig hele Aaret og endda anvende saa meget Arbejde paa den. Men de blev gjort godt til Skamme, Steffen avlede næsten ligesaa meget Vintersæd Aaret efter Brakken, som de andre i deres 3 à 4 Skifter med Korn. Steffen Jensen forfaldt ogsaa til den saakaldte »Muldteori«, som saa mange Foregangsmand har fristet, idet det menes, at naar blot Jorden brakkes og bearbejdes, saa der bliver megen Muld, saa er alt i Orden, og ganske vist ser det saadan ud. Man anede ikke, at det kun er saa længe, der er Næring i Jorden, som kan frigøres som Plantenæring, at Afgrøden gror godt. Naar dette er forbi, er Mulden ligesaa gold som det bare Sand. Han avlede en Masse Halm, og denne spredte han overalt i og omkring Gaarden, naar den saa var tilstrækkelig mør og skør, blev den samlet i Møddingen, men da var forlængst al Kraft og Næring forsvunden og udvandet. Det var atter Muldteoriens Fejlsyn. Det viste sig derfor ogsaa, at han drev Rovdrift, men det skal siges til hans Ros, han fik ogsaa Øje derfor og begyndte at interessere sig for Kvægbrug. Da Jorderne er noget kalkholdige, saa gror der taalelige Kløverafgrøder, som Græsning for Kvæget om Sommeren, og en Del god Enghø giver en god Hjælp for en rentabel Fodring om Vinteren. Steffen fik ogsaa en god Kvægbesætning før sin Afstaaelse af Gaarden. Som et lille Bevis for, hvor godt man fulgte den italienske Frihedskrig i Slutningen af Halvtredserne kan noteres, at flere af de bedste Køer bar Navne som Garibaldi og Cavour og lignende. Han blev i de henimod 50 Aar, han var Mand i Gaarden og var rask og rørig, en stor og meget benyttet Hestehandler, han var næsten kendt over hele Fyn under Navnet »Staffi« — Steffen, Revninge.

Den Gang skulde alt befordres med Heste og Vogn til og fra Marked. Naar han skulde til Marked i Svendborg, kørte han Dagen før med 4 à 6 Heste ved og for Vognen, Resten af Hestene i Kobbøl, kørte saa til Gravvænget, en Mil fra Svendborg, og ind hos Gmd. H. Hansen i Mosegaarden med hele Karavanen. Det var god og gammel Skik, og alle befandt sig vel derved. Dagen efter til Marked og tilbage til Mosegaarden, Trediedagen hjem igen. Paa lignende Vej gik det, naar han skulde til Egeskovs Marked, ja, han har endogsaa været i Assens og tog da ind i Naarup Skovgaard. Allermest kom han til Odense, hvor de fleste Markeder afholdtes. Her kunde han i Løbet af en Markedsdag dels handle, dels bistaa ved Handel og Omsætning af henimod et Par Snese Heste. Provision var som Regel 2 Daler for ydet Bistand, 5 Daler for en Handel, naar Dyret havde været i hans Eje saa længe, at han havde haft Ulejlighed med at føre det til eller fra Marked. Steffen Jensen var en betroet Mand paa dette Omraade. Han skaffede Køreheste til Præsterne og Proprietærene langt omkring, ligeledes til Købmænd i Byerne. Der fortælles, at han en Gang leverede et Par Køreheste til Greven paa Tranekær. Han holdt nøje Regnskab med, hvad Omkostninger der faldt paa undervejs gennem Fyn og over Vandet til Lange-land. Da han saa meget ærligt og omstændeligt regnede disse Poster op for Greven samt 5 Rigsdaler for hver i Provision, blev Greven utaalmodig og sagde: »Jeg vil ikke staa og høre paa alt det. Værsgod, der er 30 Rigsdaler, dermed Basta.« I vore Dage tager dette sig vel lidt fattigt ud, men 30 Daler den Gang er vel som 500 Kr. nu. Steffen blev nu efterhaanden som Gaarden kom i Orden, og Jorden gav gode Afgrøder, færdig med Gælden og kom i jævn Velstand. Endskønt han havde mange Børn, hele 9 saa Dagens Lys første Gang paa Hølevang, saa blev disse saa godt holdt til at bruge deres Kræfter og Evner, saa det blev ham en stor og værdifuld Hjælp, i Stedet for en Hemske til Velstand. Han lavede, som sin Fader, en Del paa Huggehuset, men det var ikke fine Ting. Naar han satte Skafter og Stager paa Økser og River og lignende, saa var der ikke Tale om Finpudsning med Glas eller Skovgræs, nej, han tog snarere en Økse og huggede nogle Ujævnheder, for at man bedre kunde holde fast og ikke spille Tiden med at spytte i Næverne.

Havde Steffen Jensen meget Arbejde og mange Ting at beskæftige baade sit Sind og sin Tid med, saa havde han dog Sans for og Tid til at give sig af med sin store Børnefloks Opdragelse. Han havde jo tænkt, at hans ældste og godt begavede Søn skulde læse videre, men det fik jo et kort og daarligt Udfald. Steffen var nok streng, men han havde alligevel Børnenes Agtelse og Kærlighed, det var som hans evnerige og idérige Natur havde fundet Samklang hos Børnene, saaledes at de alle var opfyldt af samme Virkelyst. Det mærkes ligesom Steffens Aand og Tone karakteriserer i Hjemmet. Hans Hustru mærkes ikke saa meget; hendes blide, stillfærdige, gode Person og Natur kan ikke godt gøre sig gældende ved Siden af Mandens mere robuste og paagaende Adfærd. Karen Steffens var jo ung og uudviklet, da hun blev gift, maaske lidt tilsidesat ved de en Del ældre Søstre, saa hendes Naturel neppe kunde finde fuld Udfoldelse som den lille, meget yngre Askepot. De mange Børn lagde ogsaa stort Beslag paa Tid og Kræfter. I 26 Aar gik Vuggen i Karens Hjem.

Karen Johansdatter sad den 26. Juli 1863, paa en dejlig Sommerdag, i sin Lænestol og blev da ramt af et Hjerteslag, hun døde stille og roligt i sit 61. Aar, da var begge hendes endnu levende Sønner og fire Døtre gift og bosatte. Paa Hølevang herskede til at begynde med den gamle lutherske Rettroenhed, og Steffen ses ogsaa at have Iver for at faa sine Smaabørn døbt og kristnet, idet han, da hans ældste Datter fødtes, lille og svag, selv foretog den hellige Handling og døbte hende. Han mente jo, at Sønnen Johan var en Sværmer og udsat for Vildfarelse, da han søgte de gudelige Forsamlinger i Drigstrup, men gik dog senere helt og fuldt sammen med ham til de »Opvakte«, især da den nidkære grundtvigske Dr. Viborg blev hans Præst i Midten af Fyrreerne.

Steffen var ogsaa med i Frihedsbevægelsens uforglemmelige Martsdage. 7 Aar senere var han med at vælge til Folkethingsmand den nu almindelig kendte Stormand N. F. S. Grundtvig. Den 14. Juni 1855 var der Folkethingsvalg i Kerteminde, der var kun en Kandidat, nemlig Smeden fra Havndrup. Han fik kun 111 Stemmer, men 356 stemte imod. Der blev Omvalg den 21. Juni, til dette blev Grundtvig opstillet, han naaede dog ikke at komme herover Valgdagen før efter Middag. Den opvakte Befolkning var dog godt med, og Vælgerne havde allerede valgt ham med 499 Stemmer, mens Smeden kun fik 212. Grundtvig repræsenterede Kredsen til 14. Juni 1858. Steffen Jensen havde været virksom under Agitationen i disse 8 Dage, var ogsaa i Byen fra Morgenstunden paa Valgdagen. Da Grundtvig kom, blev det bestemt, at han skulde tale i Skovslæget Kl. 4. Steffen sendte Bud hjem efter sine vakre og interesserede Døtre, de skulde komme og høre den mærkelige Mand, de havde valgt til Folkethingsmand. Grundtvig talte for en lyttende Forsamling; han begyndte saaledes: »For 8 Dage siden var her Valg, men kun en Kandidat, en Smed, det kan nok være han den Dag havde Brug for Forhammeren. I Dag har der igen været Valg, da havde han kun nærmest Brug for Svaletønden.« Et saadant Forløb af en Valgdag har vist hverken før eller senere fundet Sted her i Danmark.

Der har sikkert ogsaa været god Ørenlyd og Vokseplads for de Tanker, der i de Dage udgik fra Kristen Kold. Baade Forældre og Børn her paa Hølevang har lyttet til hans mærkelige, for danske Bønderfolk ny og sælsomme Aandens Tale, der senere blev saa frugtbart for den enkelte og satte Spor i Befolkningens Liv. Her et lille Træk, som karakteriserer Steffen, et Par af hans Døtre vilde til Kirke i temmelig stærkt Regnvejr, hvorfor de trykkede dem lidt, Faderen drev paa og trøstede dem, de var jo hverken af Sukker eller Salt. Han kunde ikke godt sidde ledig hen de lange Vinteraftener, og var derfor i sine ældre Aar blevet meget hengivet til at spille Kort, alle fremmede Mandfolk maatte deltage i hans og Tjenestefolkenes Scherwenzel, det var dog aldrig om Penge som Indsats, men den traditionelle Redekam paa Bordet med 24 Streger. Som et sidste lille Træk, om

hans praktiske, men tillige gode og betænksomme Anlæg skal nævnes: Et Par Dage før hans Død havde hans Svigersøn og Datter samt deres unge, vakre Datter Karen, haft et stort og besværligt Arbejde med at hjælpe den store, noget svære, i dette Øjeblik aldeles hjælpeløse Mand til Sengs. Da det var overstaaet, havde Steffen en Anelse om, at det var maaske sidste Gang, han skulde trænge til deres Bistand. Han takkede dem hjærteligt og siger saa til sidst: »Jeg har fornylig købt mig en Tønde (Halvotting) Tobak, som jeg ikke faar Brug for, den maa du (Svigersønnen) have. 1888 først i Marts sov han hen, 90 Aar gammel, efter et langt og virksomt, men ogsaa daadfyldt Liv. En Pryd og tillige Hæder for den danske Bondestand.«

Steffen Jensen og Karen Johansdatters Børn:

Johan, f. $12/11$ 1821, død i Rynkeby 1867, $46\frac{1}{2}$ Aar.

Jens, f. $24/2$ 1823, død i Asperup 1894, 71 Aar.

Niels, f. $25/2$ 1825, død i Hjemmet 1846, 21 Aar.

Kirsten, f. $28/1$ 1826, død i Flødstrup 1908, 82 Aar.

Ane Marie, f. $15/7$ 1828, død i Dinstrup 1914, 86 Aar.

Mette, f. $28/5$ 1831, død i Odense 1908, 77 Aar.

Katrine, f. $18/8$ 1834, død i Lille Viby 1913, 79 Aar.

Ane, f. $21/8$ 1839, død i Revninge 1911, 72 Aar.

Niels, f. $21/12$ 1846, død i Hjemmet 1852, 6 Aar.

Der har i Revninge, saavel som mange andre Steder, været for lidt Blodfornydelse. Slægtens Medlemmer har giftet sig indbyrdes i Familien, dette er uheldigt for Slægten i det lange Løb. Det var vel derfor en Vinding for Revninge, da den kræftige Steffenske Slægt i 1795 kom til Sognet. Den blev da ogsaa hurtig blandet med Familien paa Hølevang, idet Johan Madsens to Døtre blev gift med Sønnerne paa Jershave. Den mellemste af Johan Madsens Døtre, Mette Johansdatter, født $9/8$ 1793, død $21/3$ 1833, kom derimod til en tredie Nabogaard ved Kirken, hun blev gift med Ivar Knudsen, disse to havde 6 Børn, hvoraf den ældste, Knud, her skal nævnes. Han fæstede Gaarden efter Ivar Knudsen, og hans ældste Søn Rasmus Knudsen, født $21/10$ 1838, blev den Mand, der overtog Hølevang i Fæste efter Steffen Jensen. Han var altsaa af Slægten og blev gift med

1. Ane Steffensen.

Det blev altsaa, som tilforn, Askepotten, der blev i Reden og tog Borg og Fæste efter Forældrene. Ane var nu 26 Aar, havde faaet sin Udvikling i en rig og bevæget Tid, der begyndte med de bekendte Frihedsdage sidst i Fyrreerne. Krigen bragte straks Skyer paa den klare Himmel. Hendes Ungdomsdage fortsattes i de rige Aar i Halvtredserne, hvor Kolds Skole bragte mange gode og ny Tanker. Ane har nok været paa denne Skole med Liv og Sjæl. Saa kom den tunge Krigens Tid 1864, Anes Forlovede og hans Broder Jens samt Svogeren Peder Andreasen var med i Krigen; der var nok til at stemme Sindet til Alvor. Alle hendes Søsken var gift og bortrejst fra Hjemmet. Hendes Moder døde pludselig 1863. Det var tunge Tider for den enkelte, som for det hele Folk. Imidlertid, Krigen fik Ende, og Anes Fæstemand kom hjem, uskadt paa Legem og Sjæl, i aandelig

Rasmus Knudsen

Ane Knudsen

Johan Jvar Knudsen

Steffen Jensen

Karen Marie Knudsen

Steffen Jensen

Karen Jensen

Julius Jensen

Knud Jensen

Evald Jensen

Helga, Johan Jensen

Rasmus Jensen

Ejvind Jensen

Herluf Jensen

Henseende var denne Krig ikke saa nedbrydende for Soldaterne, som de nuværende. Krigen 1864 kan vel betragtes som en Skærsild, hvor det danske Folk fik en Ilddaab, en Genfødselse i god Forstand; det steg efterhaanden, som en Fugl Fønix op deraf. Rasmus Knudsen og hans unge Hustru var lykkelige og levede et rigt Liv i denne Blomstringstid i vort Land. Det kunde jo imellem Stunder knibe lidt med Selvstændigheden ved Siden af Morfader, thi han var jo endnu en saare rask og rørig Mand, der nok vilde beholde sin Plads ved Bordenden. Nu var det jo heldigt, at Svigersønnen var næsten Modsætning til den gamle. Han var mere stille og tilbageholden, ikke saa rask til at sælde Dommen, og endnu sindigere til at udtale den. Dette gjorde, at R. Knudsen alle Dage, mens den gamle Steffen levede, jævnt og stilfærdigt satte sig ved den nederste Ende af Bordet, baade i legemlig og aandelig Betydning. Dette har naturligvis ikke altid gaaet af uden indre Kampe, men disse har R. Knudsen altid været god til at holde ved sig selv. En stor Hjælp for R. Knudsen i disse mange Aar under Selvfornægtelse over for Steffen, havde han i sin tro og gode Hustru, Ane, og ikke mindre i sine Børn, Karen og Johan. Disse fire i Forening lagde ligesom en Ramme om den gamle Morfar og det hele Hjem, saaledes, at det i mange Aar var et Hjem saa harmonisk og fint afstemt, saa mange, for ikke at sige alle, der kom der, fik en Fornemmelse af, at have haft en hyggelig Oplevelse i dette Hjem. Af denne Grund kom der ogsaa mange, ja, mange gik den lange, mørke Vej derud til Hølevang i disse 25 Aar. Mange vakre, tro og hengivne unge Piger og Karle tjente i disse Aar hos Rasmus Knudsen, hvor der ganske vist var strengt Arbejde, men godt at være. R. Knudsen og Hustru fortsatte gamle Steffens Værk, saa godt de formaaede, der var ikke saa mange Ting, der trængte til Forbedring som for 50 Aar tidligere. R. Knudsen fik alligevel Lejlighed til at vise sine Evner, om det end var paa lidt anden Maade, han vandt, hvor Steffen maaske vilde faa Nederlag, han fik Brug for det største af alle Mod, Taalmod.

Karen Knudsen, født 17. Februar 1866, var som 20-aarig ung Pige paa Vejstrup Højskole, havde her faaet Synet udvidet for adskillige ny Ting, deriblandt havde hun faaet Lyst til at gæste det omstridte, sorgtyngede Land, Sønderjylland, og tog derfor Tjeneste dernede hos en Købmand. Der var paa samme Sted en ung Kommis, Julius Jensen, hjemmehørende paa Lolland, han vandt Karens Haand og Hjerte. Med denne Forlovelse, kom der et nyt Moment ind i Familien paa Hølevang. Efter at gamle Steffen var død i Marts 1888, og Begravelse og hvad dermed fulgte var overstaaet, begyndte man at forberede Karens Bryllup. Der blev købt en gammel Købmandsgaard i Assens til deres fremtidige Hjem og Virkefelt. En dejlig Sommerdag, 8. Juni, stod saa Brylluppet. Det var saa lys og skøn en Højtidsfest, saa de mange Deltagere aldrig kan glemme den. Der var jo en vemodig Baggrund, som ikke kunde skjules, som altid er til Stede, hvor Forældrene ser deres kære Børn forlade Hjemmet. Her var det deres eneste Datter, hun havde været saa uendelig meget for Forældrene og Morfar, ja, for alle, hun kom i Forbindelse med, hun rejste nu langt væk, til en ukendt Fremtid. I det første Par Aar gik der mange Bud og Gæster mellem Revninge og Assens, snart havde den ene, saa den anden aflagt Besøg hos vort kære Bysbarn. Allerede 1890 kom der tunge, mørke Skyer over Familien og Hjemmet paa Hølevang. Man skulde jo ellers have en ny Højtid, et nyt Bryllup, som ikke havde faaet et mindre festligt Skær, nemlig Sølvbryllup, men det blev anderledes, som saa meget her paa Jord, og ikke mindst er dette følt i Rasmus' og Anes Hjem.

Johan Ivar Knudsen, født 9. Oktober 1868, deres eneste Søn, ung og livlig, rask og dygtig i alle Maader, kærlig og hengiven mod sine Forældre, han kom i 15—16 Aars Alderen paa den første danske Skole for Drengene i den Alder, nemlig paa Mors, hos Kolds gamle Medhjælper Poulsen Dal; det har sikkert været af stor Betydning for Johans sunde

og naturlige Udvikling. Efter et Aars Ophold i Ferritslev hos Maskinbygger Niels Hansen, var han en Vinter paa Ryslinge Højskole. Johan har saaledes faaet saa god en Opvækst, som nogen dansk Ungersvend kan faa, og var ogsaa et friskt og lovende, ungt Menneske. Han blev syg, blev opereret for en Ørelidelse, han svævede mellem Liv og Død i længere Tid. Efter at bange Anelser og lønligt Haab havde fyldt hans Forældre og hans mange Venner i flere Uger, døde han 1. Juni 1890, godt 20 Aar gammel, dybt savnet af sine Forældre. Johan blev begravet fra Forsamlingshuset i Revninge under stor og hjertelig Deltagelse, baade af Slægt og Venner, baade af gammel og ung langt omkring fra. Johan Knudsen var Samlingsmærke mellem Ungdommen i Revninge. Formand og Leder for Skytteforening og Ungdomsforening.

MINDERUNE

OVER JOHAN KNUDSEN, FØDT 1868, DØD 1890

AF MARIUS RASMUSSEN

I din Ungdoms fejreste Vaar gik du bort,
 din Vandring var stakket, din Saga blev kort,
 den rummer ej store Bedrifter.
 Det hvisker fra Grav om den rige Skat
 at Muligheder, som sluktes brat,
 naar Vind over Gravhøjen vitter.

Nu blev der ensomt og stille paa Hølevang, og der kom heller ikke saa mange i Besøg, det har altid været lettere at finde Vej under Glæde og lyse Dage end under Sorg og trange Kaar. De sidste 20 Aar af R. Knudsen's og Ane Steffensen's Samliv var derfor ikke saa lyse og lykkelige, de fik Brug for Taalmod og Resignation. Deres sidste Haab, Familien i Assens, fik mange Børn, hele syv raske Dreng, ingen Piger, kom til Verden, det kunde jo nok være en glædelig Flok at se paa og glædes ved i Fremtiden for de nu saa haardt prøvede Bedsteforældre. Købmandsforretningen gik ikke godt, efter en Række Aars Tilbagegang og pekuniær Tilsætning, maatte Julius Jensen forlade Assens og bosætte sig med Familien i Odense. Rasmus Knudsen hjalp saa efter bedste Evne og fik undertiden Stuen fuld af Børn og Børnebørn. Det var ikke let at komme over deres fejlslagne Haab, de gamle Forældre fik endnu mere Brug for Taalmod's tunge og haarde Prøvelse. Ane Steffensen blev nok under dette lidt tidligere en gammel Kone, de sidste Aars strenge Dage havde trykket hendes ellers lyse og ranke Livsmod. Helbredet var ogsaa begyndt at svigte saaledes, at hendes sidste Dage var lidt mørke og stille, hun døde i Troen paa sin Frelser. Anna Steffensen døde 16. Februar 1912, begravedes 23. næstefter.

Rasmus Knudsen er nu i sit 83. Aar, han er nu som altid mild og venuesæl. De mange Aars ublide Livsforhold har ikke betaget ham hans sindige, fine, elskværdige Natur. Han lever godt med i, hvad der rører sig i vort Folk baade i politisk og kirkelig Henseende, han kan endnu føre Pennen til den smukke Haandskrift og skrive lange Breve til Slægtinge og Venner trindt om.

Rasmus Knudsen købte, som andre Bønder i Revninge, sin Fæstegaard Hølevang til fri Ejendom fra Lundsgaard. Dette skete til billig Pris, og paa meget favorable Vilkaar. Han har nu overladt sin Dattersøn, Johan Jensen, Gaarden. Denne unge Mand skal saa fortsætte den gamle Steffenske Slægt. Han har været sin meste Tid hos Bedstefaderen, er altsaa opdraget som Landmand paa Hølevang. Johan er gift med Helga Rasmussen, Datter

af Gmd. Hans Rasmussen Vestergaard, Revninge. De har en lille Søn, som altsaa er Stamherre til Slægtsgaarden.

Karen Knudsens Helbred var under omskiftende Livsforhold bleven nedbrudt og ødelagt, hun blev kun 48 Aar gammel. Dog havde hun den Glæde og Oplevelse at holde Sølvbryllup med sin Mand, hvilket skete 8. Juni 1913. De var omgivet af deres mange raske Dreng og allernærmeste Slægt. Karen M. Knudsen døde i Hjemmet i Odense 21. Januar 1914, begravedes i sin Fødeby Revninge. Erik Julius Jensen, født 16. Februar 1856 i Nebbelunde paa Lolland, og Karen Marie Knudsens Børn er følgende:

Steffen Jensen, født $^{12}/_4$ 1889 i Assens, Handelsmand i Sydamerika.

Johan Jensen, født i Assens $^7/_7$ 1890, Ejer af Holevang.

Evald Jensen, født i Assens $^{15}/_7$ 1892, Maler i København.

Rasmus Jensen, født $^8/_12$ 1899 i Assens, Landmand.

Knud Jensen, født $^{12}/_{11}$ 1901 i Assens, Landmand paa Sjælland.

Ejvind Jensen, født $^{19}/_6$ 1903 i Assens, Kontorist i Odense.

Herluf Jensen, født $^1/_4$ 1905 i Odense, Landmand i Revninge.

2. Ane Katrine Steffensen.

Steffen Jensens fjerde Datter, Ane Katrine Steffensen, er født den 18. August 1834 paa Gaarden Holevang, Revninge Mark, døbt 21. September samme Aar og den 13. April 1849 konfirmeret af Dr. theol. Pastor Viborg, Rynkeby, der gav hende udmærket godt i Vidnesbyrd for saavel Kundskaber som Opførsel. Efter Katrines Konfirmation var hun hjemme i 2 $\frac{1}{2}$ Aar, indtil hun den 1. November 1851 tiltraadte Pladsen som Stuepige hos fornævnte Pastor Viborg, hos hvem hun tjente i 2 Aar, altsaa til 1. November 1853. Han havde saaledes Lejlighed til at lære hende at kende i hendes daglige Arbejde og Opførsel, og han gav hende i hendes Skudsmaalsbog følgende Vidnesbyrd: »Hun har tjent mig fra 1. Novbr. 1851 til 1. Novbr. 1853 som Stuepige, hendes Troskab var altid mønsterværdigt, hendes Hjerte er barnligt og bøjeligt; med Villighed og Flid har hun derhos forrettet al sin Gerning. Hun drager nu tilbage til sit Fødehjem, hvor hendes Nærværelse gøres Behov. Herren holde stedse sin Haand over hende.« I Aarene 1853—55 var Katrine derefter hjemme, saa det nu var Hjemmet, som kunde drage Nytte og Glæde af de udmærkede Egenskaber, Pastor Viborg havde lært at skatte. I Hjemmet kom hun til at arbejde sammen med sin noget ældre Søster Mette. Disse to unge Piger oplevede mange gode og glade Timer sammen ved deres Arbejde som i deres Fritid; thi stærk Villie og Arbejdslyst var Karaktertræk, Katrine blandt andre gode Egenskaber havde faaet i Arv efter Faderen, saa Arbejdet gik som Leg, og Katrine havde et vidtaabent Blik for Livets Storhed, Skønhed og virkelige Værdier. Naar det derfor gjaldt saadanne aandelige Værdier, stod hun fast og var ogsaa rede til at bringe et Offer, medens hun havde en særegen Evne til at bringe Smaating, smaa Stridigheder og lignende ud af Verden ved Munterhed og godt Humør. Disse Forhold skal belyses ved følgende Træk: »De to Søstre havde haft Lejlighed til at høre den nidkære Herrens Tjener, den senere bekendte Pastor Vilhelm Birkedal. Begge begejstredes ved denne aandfulde Tale og var rede til at foretage den 4 Mil lange Rejse til Ryslinge, men Vanskeligheder var der til Stede paa en Tid, da Cykler eller andre moderne Befordringsmidler ikke kendtes. Desuden havde Faderen nærmest kun et Skuldertræk tilovers for en saadan Lyst til at rejse 4 Mil en Søndag for at høre en fremmed Præst, selv om han var paa det rene med, at V. Birkedal var en af Aandens Stormænd. Katrine var imidlertid ikke raadvild. Der maatte indgaas et Kompromis, og dette skete til alles Tilfredshed ved, at de to Søstre fik Akkord paa det Arbejde, de i Mark og Gaard udførte for deres Fader. Arbejdet begyndte tidlig Lørdag Morgen og udførtes under Højtryk, men med godt Humør, saa det kunde være fra Haanden tidlig om Eftermiddagen, hvorefter de benyttede den øvrige Del af Eftermiddagen til Spadsereturen til Ryslinge. Hos en Gaardmand, som de kendte, overnattede de for saa Kl. 10 næste Formiddag at komme hen i Kirken og fryde sig over den Kraft, den Inderlighed og Dybde, med hvilken V. B. forkyndte Evangeliet til Syndere, der har Lægedom at finde i Jesus Kristus.

Saaledes berigede og opbyggede kunde de med Glæde vende tilbage Søndag Eftermiddag — atter til Fods. Det er letforstaaeligt, at disse Søndage i Ryslinge havde den allerstørste Indflydelse paa og Betydning for Katrines hele Udvikling og senere Liv. V. B. aabnede hendes Øje for Guds Storhed og Herlighed. Det var et Par rige og glade Aar,

Maren, Jakob, Ellen, Johannes, Torkild, Peder Sørensen

Jakob Larsen

Niels Larsen

Johanne Larsen

Jakob Larsen

Ane Marie, Lars Kr. Larsen

Jens Chr. Larsen

Alfred Larsen

Ane Catrine Larsen

Kirsien, Bertine, Anna, Rasmus Pedersen

Jens Brink Lassen

Karen Brink Lassen

Magrethe Brink Lassen

Povl Brink Lassen

Emilie, Helge, Povl, Johannes Larsen

Marie, Jakob, Svend Otto, Steffen Larsen

Katrine tilbragte hjemme, men derefter kunde hun atter undværes og fik Plads hos Enkefru Helle Marie Larsen, som havde en lille Købmandsforretning i Kerteminde. Denne gav Katrine følgende Vidnesbyrd: »Ane Katrine Steffensen har tjent mig fra 1. Novbr. 1855 til 1. Marts 1857. Hendes Gerning og Forhold har været i Troskab og Kærlighed til min og Omgivelsers fulde Glæde og Tilfredshed. Guds Fred og Velsignelse være med hende nu og fremdeles i det ny Hiem, hvortil hun nu drager.«

Det ny Hjem, som her nævnes, er den Fæstegaard i Lille Viby ved Kerteminde, hun flyttede ind i sammen med sin Mand efter deres Bryllup den 4. April 1857. Denne hed Jakob Larsen og var født 3. Oktober 1830. Han havde været en Vinter paa Kolds Højskole. Det var i Kolds anden Skolevinter i Dalby paa Hindsholm. Derefter aftjente han sin Værnepligt som Infanterist i Rendsborg 1853. I denne udpræget tyske By, hvor ogsaa Sproget var tysk, tilegnede han sig adskillige tyske Gloser og Talemaader, som han serverede ved mangfoldige Lejligheder under Skæmt og megen Lystighed. Det var dog særlig for de ældste Børn, idet den yngste Søn kun var 4½ Aar gammel ved Faderens tidlige Død, nemlig 27. April 1877. Det helt igennem lykkelige Ægteskab varede saaledes kun 20 Aar. Men var det kort, saa var det dog rigt; thi de passede godt sammen, hvortil kom, at ogsaa deres aandelige Interesser mødtes. F. Eks. skal nævnes, at de ofte i deres første Ægteskab besøgte Ryslinge, hvor de begge oplevede noget af det, Katrine som ung Pige havde hentet i Ryslinge Kirke. Imidlertid havde flere — og blandt dem som en af de ivrigste Jakob Larsen — arbejdet paa at faa en Valgmenighed med egen Kirke oprettet i Kerteminde. Denne kom allerede 1869, blev indviet ^{24/1} 1869, og hertil sluttede Jakob og Katrine sig selvsagt. Valgmenighedens første Præst var den sønderjydske Præst L. C. Hagen, der var i Steppinge indtil 1867, da han af Tyskerne afskedigedes. Han vilde nemlig ikke aflægge Ed til Prøjserkongen. I Pastor Hagen havde man en god og dygtig Præst af den grundtvigske Retning, men 1876 trak han sig tilbage paa Grund af politisk Uenighed med de fleste i Menigheden. Derefter fik Valgmenigheden i Novbr. 1876 den frisindede, grundtvigske Præst Niels Lindberg, som Jakob og Katrine med Glæde sluttede sig til. Det varede dog kun kort Tid for Jakobs Vedkommende, idet han allerede døde 27. April 1877. I Ægteskabet havde de sammen otte Børn.

Ane Katrine var Enke i ca. 36 Aar, idet hun døde den 3. Marts 1913 i Lille Viby hos Sønnen Niels, som havde overtaget Gaarden faa Aar i Forvejen. Som hun levede i Troen, saa døde hun i Troen paa sin Frelser Jesus Kristus. Grundtvigs bekendte Ord passede saa godt paa hende, naar han synger sit Ønske for sine Børn:

»Et jævnt og muntert, virksomt Liv paa Jord,
som det, jeg vilde ej med Kongers bytte,
opklaret Gang i ædle Fædres Spor,
med lige Værdighed i Borg og Hytte,
med Øjet, som det skabtes, himmelvendt,
lysvaagent for alt skønt og stort herveden,
men med de dybe Længsler velbekendt,
kun fyldegjort af Glans fra Evigheden.

Fred med hendes Minde.

Lars Kr. Larsen er ældste Søn fra Hjemmet i Lille Viby og er født ^{20/5} 1858. Han arvede et godt Nemme og ikke ringe Vid; han var da ogsaa i sin Barndom og Ungdom en opvakt og fornøjelig Ungersvend. Lars gik i Skole hos den dygtige og livlige Friskolelærer i Drigstrup, Madsen Videbæk. De Unge, der udgik fra denne Skole, fandt et godt Samlingssted i Jakob

Larsens og Hustrus gæstfri Hjem. Der legedes Sanglege og spillede Ordsprogsleg. Da Lars var i 18-Aars Alderen kom han paa Gedved Højskole og sad Side om Side med den nu landskendte J. C. Christensen. Disse to var godt med paa Tidens brændende Spørgsmaal, ikke mindst Politikken. Ingen kunde den Gang se eller høre og endnu mindre sige, hvem af de to unge, begavede Mennesker, der skulde blive den store Statsmand, og hvem den jævne jydsk Bondemand i Vendsyssel. Nok er det, Lars Kr. Larsen fik ikke de rige Evner og Muligheder for Politikken udviklede, men maatte hjem til sin Moder, der tidlig var bleven Enke og trængte til hans Støtte og Hjælp. Denne ydede han paa sin jævne og bramfri Maade i 13 Aar. 1890 giftede han sig med Ane Marie Kristensen, født ^{15/11} 1864, hun er Gaardmandsdatter fra Manno i Vendsyssel. Hun tjente paa denne Tid i Kerteminde. De unge Folk overtog hendes Fødegaard, en tarvelig Gaard, Jorderne var simple og uhyre spredt beliggende. Her har Lars Kr. Larsen nu boet i 30 Aar og gjort et godt Arbejde, han har forbedret Jorderne og lagt mere Ejendom ind til Gaarden. Han sidder nu som en velholden, ikke mindre velagtet Bondemand blandt sine jydsk Standsfæller; thi vel blev han ikke den store Politiker som J. C., der nyder ubegrænset Tillid og Agtelse i det ganske Jylland, men i Lars Kr. Larsens hjemlige Kreds, hvor han besidder en Mængde kommunale Ombud og Tillidshverv, der er hans Standsfællers Tillid vel ikke mindre end hans Vens fra de unge Dage. Har saaledes den ydre Side af Lars Kr. Larsens Liv søjet sig saa vel, maa vi tilføje, at samtidig har den indre Udvikling ingenlunde skuffet den rige og lovende Blomstrings- og Foraarstid i det opvakte Hjem i Lille Viby. Han er i god Takt med de gode Minder fra Viby og Slægtshjemmet Holevang, naar han siger: »Gud ske Lov, jeg har set Guds Herlighed og glædes ved Troen paa hans Fred og Naade.« Lars Kr. Larsen og hans Hustru har forlængst holdt Sølvbryllup, de har fire Børn, raske og veludviklede, en god Støtte i Hjemmet. Jakob Larsen, f. ^{9/10} 1891, paa Tune Landboskole 1913. Jens Christjan Larsen, f. ^{22/2} 1893, ligeledes paa Tune Højskole 9 Maaneder 1916. Alfred Larsen, f. ^{9/12} 1895, været paa Vraa Højskole, Ranum Seminarium, gift ^{22/9} 1920 med Katrine Kirstine Dalsgaard i Ranum, nu Lærer i Øster Vraa Folkeskole. Johanne Larsen, f. ^{28/1} 1898.

Kirsten Steffine Larsen er ælste Datter i Hjemmet i Lille Viby, f. ^{21/8} 1859. Hun nød, som hele den store, velbegavede Børneflokk, godt af deres udmærkede Hjem med Adgang til Friskole og Valgmenigheden i Kerteminde. Kirsten var først paa Lebæks Højskole, senere paa Toreby Husholdningsskole paa Lolland; hun blev i en ung Alder forlovet, senere gift, ^{21/7} 1882, med Rasmus Pedersen, f. ^{12/6} 1851. Han er Søn af Smed Peder Rasmussen, Jordløse ved Faaborg. Rasmus Pedersen havde forud tjent i hendes Hjem i flere Aar. De nygifte bosatte sig og bestyrede en Ejendom paa et inddæmmed Areal af Nakskov Fjord, tilhørende Hestehandler P. Andreasen, Ejby ved Odense. Ved den store Stormflod ^{13/11} 1872 blev ^{1/3} af Lolland sat under Vand, hvorved mange Huse blev skyllet om eller beskadiget, mange Dyr og enkelte Mennesker omkom. Der blev nu sat en 8 Mil lang og 15 Fod høj Dæmning langs Sydsiden af Landet, derved blev 1800 Tdr. Land af Nakskov Fjord tørlagt til Landbrug. Under Opholdet her oplevede de en Stormflod, som nær havde umuliggjort deres Ophold paa Gaarden. Rasmus Pedersen og Hans Johansen, som da opholdt sig hos dem, kom om Morgenen den ^{5/12} 1883 ud til Stranden ved Albuen for at samle Tang, her saa de med stor Skræk, at Havet om Natten var steget saa højt, at en Jolle var sat op paa den høje Dæmning. Var Vandet blot steget 1 Kvarter til, var Dæmningen bristet, og den store Inddæmning med Huse og Gaarde gaaet tabt. Efter flere Byttehandler kom Rasmus og Kirsten til en Gaard i Vester Nebel ved Kolding. Denne Gaard købte de og drev den i en længere Arrække. De to ældre Ægtefolk solgte for et Par Aar siden Gaarden og lever nu i en Villa ved Kolding. Deres to Døtre er følgende: Bertine Pedersen, f. ^{14/2} 1890,

tjener i Kolding. Anna Pedersen, f. $12/4$ 1892, gift $6/11$ 1912 med Rasmus Nielsen, Gaardmandssøn fra Eggen, har en Lystgaard, 40 Tdr. Land, hedder »Hvidehus«, ved Vamdrup. Deres eneste Datter, Erna Nielsen, f. $19/8$ 1913.

Karen Nielsine Larsen fødtes $6/4$ 1861. Hun havde tidlig Lyst, Anlæg og Interesse for Haandgerning, som hun uddannede sig lidt efter lidt i, og senere fik Brug for som Haandarbejds lærerinde paa Ryslinge Højskole fra 1886 til 90. Men da dette kun optog hendes Tid de 3 Maaneder af Aaret, fik hun Lyst til — sammen med en anden Dame — at begynde Broderiforretning i Roskilde Efteraaret 1890, i den Tanke, at hun vedblivende kunde fortsætte med Arbejdet paa Ryslinge Højskole, hvilket hun var saa svært glad for. — Men da dette ikke lykkedes, overlod hun Roskildeforretningen til den anden Dame og flyttede til Esbjerg 1891 og begyndte Forretning der. To Aar efter, $28/10$ 1893, blev hun gift med Landbrugskonsulent Jens Brink Lassen i Roskilde. Han var Bondesøn fra Nyrup ved Nibe. De boede i Roskilde 3 Aar, men Efteraaret 1896 overtog de Tune Landboskole. Den vanskelige Post efter den afholdte og anerkendte Forstander A. Svendsen, udfyldte Brink Lassen godt i 21 Aar, men maatte da paa Grund af Sygdom fratræde og døde 2 Aar efter, nemlig $15/11$ 1919. Deres 3 Børn: Poul, født $21/2$ 1895 — død $22/11$ 1911 — og Margrethe, født $22/2$ 1897, samt Inger, der kun blev 3 Mdr. gl. Karen Brink Lassen bor nu med sin eneste Datter i Taastrup, mellem Roskilde og København.

Steffen Larsen, født $23/7$ 1864. Han atgjente sin Værnepligt som Infanterist i Nyborg 1883. Vinteren 1885–86 var han paa Ryslinge Højskole. Steffen opholdt sig nu næsten uafbrudt i Hjemmet i 20 Aar. 1906, den $2/9$, giftede han sig med Marie Hansen, født $20/2$ 1878. Hun var fra Ejby ved Odense. De bebor nu en Gaard i Taarup ca. $1/2$ Mil fra Hjemmet i Viby. De har to Sønner, hvoraf Jakob Larsen er født $8/7$ 1907, Svend Otto Larsen, født $6/12$ 1909.

Niels Larsen fødtes $22/5$ 1866. Han var i sin Ungdom paa Ryslinge Højskole, Livgarder i København. Niels tog senere et 6 Maaneders Kursus paa Tune Landboskole. Viste her klar Tænkéevne og store eventuelle Muligheder. Hvem ved, hvad han kunde have blevet for det danske Landbrug, om han havde uddannet sine Evner og fortsat sit Studium i Plantekultur. Han tog hjem og overtog senere Fædrehjemmet i Lille Viby. Er nu en praktisk og energisk Landmand. Specialist i Frøavl og Frøkultur. Han er ugift.

Maren Larsen, født $1/10$ 1868, død 11 Maaneder gammel.

Maren Larsen, født $17/1$ 1871, gift $22/6$ 1895 med Peder Sørensen, Søn af Gmd. Hans Sørensen i Drigstrup. De bor i den smukke Landsby Kertinge, Kølstrup Sogn, har en dejlig Udsigt over den spejlblanke Kertinge Fjord med Herregaarden Ulriksholm med Omgivelser som Baggrund. De har et smukt og hyggeligt Hjem i en ny og moderne indrettet Bondegård. Peder Sørensen og Hustru er dygtige og arbejdsomme Bønderfolk, der ikke skæmmer vor Bondestand i nogen Henseende, tværtimod. De hører til Kertemindes Valgmenighed. Støtte Venstrefolk, hvis Børn er virksomme Medlemmer af Venstres Ungdom. Deres Børn er Jakob Sørensen, født $21/6$ 1897. Har aftjent sin Værnepligt som Infanterist i Odense. Været paa Høj- og Landbrugsskole. Ellen Sørensen, født $3/8$ 1898, været paa Ryslinge Højskole. Johannes Sørensen, født $7/2$ 1900. Torild Sørensen, født $24/11$ 1904.

Johannes Silius Larsen, født $14/10$ 1872. Han er født Forretningsmand, Indspektor ved Nordisk Livsforsikringsselskab i Odense, gift med Emilie Bender, Datter af Bager Bender, Odense. De har to Sønner, hvoraf Helge Larsen er født $20/6$ 1903. Povl Larsen, $2/4$ 1913.

3. Ane Marie Steffensen

er født ⁵/₇ 1828 paa Holevang, Revninge Mark. Hun opholdt sig, paa en kort Tid nær, i sit Hjem, til hun blev gift, det var vel det almindeligste for Gaardmandsbørn i de Dage. Det var rige Dage; thi hendes Barndom og første Ungdom faldt i det Tidsrum, da Peder Larsen, Skræppenborg, holdt sine gudelige Forsamlinger for at faa Folket ud af Rationalismens Favntag. Dette Røre havde grebet saavel hendes Forældre, som den opvakte Søskenflokk. Ane Marie tjente ved Gmd. Peder Hansen i Revninge, og her blev hun kendt og forlovet med Husmand og Væver Anders Andersen. Hans Fader, af samme Navn, var fra Midskov, og bekendt for sit gode Humør og store Lune, med hvilket han ved given Lejlighed kunde fortælle en Historie. Moderen var fra Revninge. — Anders Andersen var Enkemand, hans første Kone var fra Rynkeby, hun døde, mens han var i Krigen, hun efterlod sig en Søn. Da A. A. fik det tunge Budskab, ytrede han, at Glæden ved at komme hjem ikke var stor, selv om han kom uskadt hjem. Tiden læger alle Saar, ogsaa her, Aaret efter holdt han Bryllup med Ane Marie Steffensen. Dette skete ¹⁶/₁₀ 1852.

Nu er det jo i Almindelighed saadan, at det, der bor dybest hos os selv, det søger vi ogsaa at finde hos den, man rækker Haanden til. Saaledes maa Ane Marie jo have øjnet et vist Aandsfællesskab, og det er da dette, der har betinget hendes Valg. Hun flyttede derfor fra sit Hjem og blev Væverkone ved det »blaa Led«, her og senere i Dinstrup optog hun sin Livsgerning. Der kom ikke mindre end ni Børn, saa hun fik Favnen fuld, som man siger, men hvad gør det, naar Arbejdets Glæde er en af de største og reneste i Verden. Hendes Mand kunde svinge hende rundt paa Gulvet og sige til Børnene, om det ikke var en rar Moder, de havde. Anders Andersen var ikke mindre aandelig interesseret end sin Hustru, og hans Interesse strakte sig ogsaa til det sociale Omraade. Han var saaledes to Gange valgt ind i Rynkeby-Revninge Sogneraad, den velbegavede Mand forstod ret godt at gøre sig gældende. Den undertiden lidt strenge Mand var paa det kristelige Omraade en ydmyg og troende Kristen, der dog besad en vis Myndighed; han døbte engang selv et af sine Smaabørn, for at det ikke skulde dø, før det var indlemmet i den kristne Kirke.

Hjemmet var stærkt præget af det nationale, som et Udtryk herfor kan nævnes, at da Sønnen, Søren, kom saa ulykkelig af Dage ved et Ulykkestilfælde, sagde Faderen, der var dybt rystet over det skete, at han ikke havde været nær saa ked af det, om Sønnen var falden i Krigen.

Ane Marie Steffensen og hendes Mand sluttede sig til det grundtvigske Kirkefolk, og var med at oprette Friskolen i Revninge. Da Grundtvig valgtes til Folkethingsmand i Kerteminde, var Anders Andersen en af de mange, der gik hjem, og hentede sin Hustru og nærmeste Paarørende, for at de kunde komme og høre den mærkelige Mand. 1870 flyttede de til Dinstrup, og fik en lille Gaard, som Maries Fader havde ejet et Aars Tid.

Anders Andersens Billede er efter en Tegning, en Kammerat i Trearskrigen tegnede af ham under Samlivet i Felten. Denne Tegning var efter 70 Aars Forløb ved at forsvinde, den blev nu fotograferet, efter først at være pudset op. Familien i Dinstrup har hørt til Kerteminde Valgmenighed fra dens Begyndelse 1869. Venstres Parti og Folkethingsmand i Nyborgkredsen har altid fundet Tilslutning og Støtte i Hjemmet i Dinstrup.

Mathilde Andersen

Steffen Andersen

Søren Andersen

Katrine Andersen

Ane Marie Andersen

Anders Andersen

Peder Andersen

Johan Andersen

Maren Andersen

Niels Andersen

Marie Andersen

Kristine Andersen

Deres Samliv havde bragt mange lyse Stunder, men Livets Alvor havde de ogsaa i rigt Maal stiftet Bekendtskab med, Døden havde ofte gæstet deres Hjem, kun tre Børn overlevede Faderen. En Datter, Ane Kirstine, laa saaledes syg i 3 Aar før Døden. Dette var vel særlig strengt for Moderen, men hun bar det med Taalmod. Dog blev Anders Andersen ogsaa præget deraf, det gjorde, at der i hans sidste Aar til Tider kunde komme noget tungt over ham, saa han havde ondt ved at anerkende andres Ret og Mening ved Siden af sin egen. Da var det godt, han havde fundet Vej til Vorherres Hus, og for ham var det ikke rigtig Søndag, naar han ikke havde været i Kirke.

Anders Andersen fødtes $21/1$ 1821, død Juleaften 1891.

Ane Marie Steffensen overlevede sin Mand i 23 Aar, blev 86 Aar. Hun var en hjertelig og blid Kvinde, der indtog alle, hvem hun omgik; disse Egenskaber prægede hendes Hjem. Var der langt derud til Dinstrup, hvor Gaarden laa lidt ensomt mod Stranden, var det sandelig en hyggelig Fællesfølelse, der mødte hendes Slægtninge og Venner, alle følte sig tiltrukne og glade ved at besøge den gamle, haardtprøvede, men altid milde Kvinde. Hun var rask og aandsfrisk omtrent til det sidste, læste saaledes baade Avisen og »Højskolebladet«, endda uden Brillen. Det kneb for hende, som for de fleste gamle, at følge med Tiden og forstaa dens Krav. Hun døde $7/10$ 1914 og blev stedt til Hvile ved Siden af sin Mand paa Flødstrup Kirkegaard. Deres Børn er:

Niels Andersen, født 8. Juni 1854.

Ane Kirstine, født 21. September 1856, død 15. Oktober 1873.

Ane Katrine, født 2. December 1859, død 26. Juni 1913.

Søren, født 8. Oktober 1862, død 7. Februar 1881.

Steffen, født 14. November 1866.

Der var som alt nævnt 9 Børn, de fire døde som smaa, er derfor ikke nævnt her.

Niels Andersen er født $8/6$ 1854, han var ældste Barn og født dernede paa Revninge Mark, han gik, som den hele Børneflokk, i Friskole og konfirmeredes af Pastor Trojel i Rynkeby. Niels Andersen havde den Lykke at leve i et opvakt Hjem og en god Egn for unge Mennesker, han deltog i Aftenskolen om Lørdag Aften, ligesom han i mange Aar var Medlem af Skytteforeningen. Han var tillige en af de lykkelige, der kom paa Højskole 1877 hos den sjældne Højskolemand Ernst Trier, Vallekilde. Næste Aar attjente han sin Værnepligt i Nyborg. Efter dette tjente han en Tid hos Rasmus Knudsen, Revninge Mark. Her paa Hølevang lærte han at kende sin tilkomne Hustru, Maren Pedersen. Det var mange Aar, de tjente paa dette udmærkede Sted, og de dvæler gerne ved Minderne fra den Tid.

Niels Andersen og Maren holdt Bryllup 16. Juni 1888. Samme Dag holdt Marens Forældre, Stenhugger Peder Andersen og Hustru, Guldbryllup; altsaa dobbelt Fest med stor Tilslutning i Revninge. Niels Andersen og Maren flyttede nu til Birkum Kohave, Fraugde Sogn, hvor de havde købt en lille Ejendom. Denne drev de nu efter bedste Evne og efter bedste Husmandsmønster, selv om de aldrig naaede at faa Præmie for ypperlig Dyrkning. Deres Ægteskab varede 24 Aar. Maren, som var født $21/10$ 1852, døde $27/6$ 1912. Maren Pedersen var en Sommer paa Vejstrup Højskole, hun var aandelig interesseret og havde et opvakt Øje for al kristelig og folkelig Oplysning; hun blev en god Hustru og en kærlig Moder. Maren var opofrende og sparede ikke sig selv, naar dertil kom, at der kom megen Sygdom i deres Hjem, saa var dette nok medvirkende til, at hun gik saa tidligt bort. Men trods beskedne Forhold i det ydre, blev hendes Liv ikke fattigt, hun levede med, saa vidt hendes Evner tillod det. Det kunde vel ikke hjælpe, Børnene kom til hende med et van-

skeligt Regnestykke. Hun besad ikke ringe Menneskekundskab, mange flere end hendes nærmeste kom til hende, naar der var noget svært paa Færde. Hendes Børn vil mindes hende som den Moder, der anstrængte sig for at give dem den bedste Paavirkning. Blev der f. Eks. brugt et mindre fint Ord, skulde det altid nok blive paatalt. Lad det blive tilføjet, som et Udtryk for hendes Gudhengivenhed, at hendes sidste Ord til sine Børn var dette: »At nu havde hun bedt Vorherre om, at de maatte blive gode Mennesker, og om dette maatte ske, da kunde hun lukke sine Øjne med Fred.«

Niels Andersens og Marens Børn:

Karen Marie, f. $18/6$ 1889, død af Tuberkulose $10/6$ 1903.

Søren Peder, f. $28/3$ 1891, for Tiden paa Høng Landbrugsskole.

Kristine, f. $9/8$ 1892, er Husbestyrerinde for Faderen.

Ingeborg, f. $4/3$ 1894, død 1 Aar gammel.

Johan Alfred, f. $23/6$ 1898, for Tiden paa Vestbirk Højskole.

Ane Kirstine Andersen, næste Barn i Dinstrup, f. $21/9$ 1856, blev kun 17 Aar, idet hun døde $15/10$ 1873 efter 3 Aars trangt og haabløst Sygeleje.

Ane Katrine Andersen eller »Trine fra Dinstrup« var en af dem, hvorom der kan siges adskilligt baade for og imod. De yngste i Familien vil saaledes mindes hende med Taknemlighed, fordi hun havde Sans for at glæde et Barnesind. Samtidig kunde hendes Greb som Opdragerske vistnok falde lidt for haardhændet. Trods dette var hun et respekteret Menneske med Selvstændighed i Tanker og Væsen, tilmed et interessant Menneske, der bragte et vist Liv over Samtalen, hvor hun var til Stede. Sine fleste Aar tilbragte hun i Hjemmet og deltog med Lyst i alt, hvad der bydes et ungt Menneske: Skolegangen i Friskolen, Aftenskolen sammesteds, Gymnastik og Fremstilling med Sammenkomster af festlig Art for de unge. Hun var Elev paa Lebæks Skole i Dalum, senere paa Ryslinge Højskole. Da Broderen Steffen overtog Hjemmet 1900, flyttede Trine Andersen til Odense som Syerske. Hun droges dog stadig mod de gamle Egne, hvorfra der undertiden kom besøgende, der opfriskede ny og gamle Minder. Efter nogle Aars Ophold i Odense, tog hun Plads som Husbestyrerinde hos Læreren i Langtved Friskole. Her oprandt nogle af hendes rigeste Aar, idet Livet mellem Børnene og de unge, som kom der, glædede og interesserede hende. Hendes Helbred var blevet skrøbeligt, efter et kort Ophold i Sønder Næraa maatte hun gaa til Sengs og kom ikke op mere. Hun døde stille og roligt paa Odense Sygehus $27/6$ 1913. Kunde der i hendes Liv komme lidt skarpt og kantet frem, saa var der paa det sidste en mild og stille Fred, som laa dybest hos hende. Hun døde ugift.

Søren Andersen fødtes $8/10$ 1862 i Revninge; han var et lovende Barn, vel nok den af den store Børneflokk, der havde de rigeste Muligheder. Han var afholdt af Forældre og Søkende, ja alle han kom i Forhold til. Saaledes fik han det bedste Vidnesbyrd hos sin Moster Kirsten og hendes Mand, Gmd. Lars Madsen, Flødstrup, hvor han var kommet til at tjene. Det var ogsaa her, han fik sin bratte Død ved det grimme Ulykkestilfælde, hvor en Aksel fra Tærskemaskinen greb fat i hans Forklæde og trak ham med sig rundt. Han døde omtrent med det samme den 7. Februar 1881. Søren Andersen blev kun 18 Aar gammel.

Steffen Andersen er den yngste af de 9 Børn, fødtes $14/11$ 1866. Han er Askepot og var i sin tørste Barndom lidt spæd og skrøbelig, men inden Konfirmationen rask og kvik som den øvrige Flokk. Han gik ogsaa i Langtved Friskole og nød godt af en dygtig Lærers Undervisning. I Ungdommen tog han livlig Del i de unges Leg og Idræt. Om

Sommeren, naar Skytterne samledes paa Faderens Strandrevl, var Steffen godt med i dette Friluftsliv, der levedes ved den smukke Plet ud til store Bælt med Sjællands Kyst i Baggrunden. Steffen Andersen kom 16 Aar gammel til at tjene et Aar i Ellekærgaarden ved Avnslev Kirke hos Gmd. Niels Andreasen. Efter flere Aars Ophold i Hjemmet kom han Vinteren 1886—87 paa Vejstrup Højskole. Opholdet hos Jens Lund har sikkert haft en oplivende og frugtbar Indflydelse paa den lidt tilbageholdne og stille Steffen. Sommeren derefter Soldat i Nyborg. Efter Faderens Død i Julen 1891 maatte Steffen styre Gaarden for sin Moder, indtil han $\frac{9}{11}$ 1900 holdt Bryllup med Mathilde Sofie Mathiasen, f. $\frac{29}{10}$ 1873. Hun er Datter af Gmd. Mathias Nielsen, Davinde. De unge overtog Gaarden i Dinstrup. St. Andersen nyder sine Medmenneskers Agtelse og Tillid som faa, og dette kan undertiden blive for meget af det gode. Saaledes valgtes han 1909 af Venstre ind i Sogneraadet. Næste Aar blev han, mærkelig nok, af sine politiske Modstandere i Raadet sat paa Formandspladsen i Sogneraadet. St. A. har siden udført et samvittighedsfuldt, til Tider yderst byrdefuldt Arbejde i det offentlige Liv. Nu har han trukket sig tilbage. Vi haaber til Held for ham selv og Glæde for hans nærmeste. I den Anledning var en festlig Sammenkomst, hvor der overrakte ham et smukt Sølvbæger med Inskription som Tak og Paaskønnelse for hans Virksomhed som Sogneraadsformand i den store, vidtstrakte Kommune.

4. Mette Steffensen

er født $^{23}/_6$ 1831. Hendes Opvækst og Udvikling i Hjemmet falder nøje sammen med hendes ældste Søster Kirstens, hvorfor det følgende gælder for de to Søstres Barndom og Ungdomstid. Der tales og skrives om, og endnu mere saa vi i Billeder med Tekst, hvordan Kvinderne under Krigen tog Mændenes Arbejde op, der er næsten intet af, hvad Mændene før kaldte sit Arbejde, uden at Kvinderne har udført det. Dette er som alt andet nyt, det gamle om igen. Under den slesvigske Treaarskrig fandt denne Optagning af Mænds Arbejde sin Udfoldelse i stor Maalestok. Steffen Jensen havde som før omløst mange Børn, blandt hvilke de to, som er nævnt ovenfor, skal nævnes i denne Forbindelse. Søstrene var paa den Tid 22 og 17 Aar, altsaa i deres bedste Aar. Der var Trang for Karle paa den store Bondegaard, Steffen var dertil Hestehandler, de unge Piger maatte udrette næstendel alt Mandarbejde. De kørte Harven i Saatiden, kørte Gødning i Brakmarken, klinede og kalkede Væggene, rygnede Huset, gjorde Hegn i Stand o. s. v. Det var især Mette, der var snild og ferm til alt sligt, og gik ikke af Vejen for noget, dette kom hende mærkelig nok meget tilgode senere. Samtidig med den Travlhed, der udfoldede sig i Hjemmet, fik de Tid og Lejlighed til at tilfredsstille deres Lyst og Trang til aandelig Oplysning og Opbyggelse. Denne Trang levede tidligt i det Steffenske Hjem; den ældste Søn, Johan, var næppe 20 Aar, da han ved Læsning i den hellige Skrift og ved Kirkegang havde faaet rig aandelig Forstaaelse af sit eget Liv, sit Forhold til sin Gud i Himlen. Dette førte efterhaanden alle de mange Søsken, til sidst ogsaa Forældrene ind i et rigt kristeligt Liv, senere endogsaa i grundtvigsk Retning, de deltog i Friskole- og Valgmenighedsbevægelsen. Som Broderen Johan havde mange Tvivl og Anfægtelser i sit Indre, og fik i Begyndelsen mange onde Ord i Vrede af Faderen, ja, endogsaa Prygl, saaledes maatte de to Søstre kæmpe og døje Anstrengelser for at faa Lov at komme ud og høre de Talsmænd, deres Hu og Trang stod til. Saaledes gik de om Lørdag Eftermiddag med det da brugelige Fodtøj, Klodser, 3 à 5 Mil til Pastor Agerbech i Hillerslev. Efter at have hørt ham om Søndagen, gik de alter den lange Vej hjem om Aftenen. Da Kristen Kold i sidste Halvdel af Halvtredserne havde sin Højskole i Dalby, havde han en tro, lyttende og forstaaende Flok i de unge fra Holevingaarden paa Revninge Mark. Mette Steffensen var, som nævnt, den af de fem Søstre, der stærkest opfattede det som sit Livs Lyst at hjælpe Faderen i hans Trang for Karle, og tilegnede sig ogsaa derved, da Faderen var Hestehandler, stor Indsigt og Forstand paa Heste og Øvelse i at omgaas dem. Hun blev maaske især af den, men ogsaa af andre Grunde, Faderens Øjsten. Hun blev gift med en rask og livlig Karl, Peder Andreasen, Søn af Sognefoged Andreas Hansen, Revninge. De holdt Bryllup $^{2}/_1$ 1861 og bosatte sig i Uggerslev paa Nordfyn. Under Krigen 1864 blev Peder indkaldt; han deltog som Dragon i Tilbageslaget under General Hegerman Lindenkrone helt til Mors og laa der i lange Tider. Mette passede næsten ene Gaarden den Sommer; hun fik god Brug for sin Indsigt og Dygtighed hjemme fra. De flyttede senere til Søndersø, derfra til Ejby ved Odense. Her udfoldte P. Andreasen en travl Virksomhed som Bonde og som Hestehandler, bistaet af sin Hustru; hun kunde undertiden gøre den bedste Affære. Da de boede saa nær ved Odense, den store By med de mange Fristelser, ogsaa Fald, kom dette til at indvirke uheldigt paa deres

Hjem og Samliv. Skønt de havde mange herlige og glimrende Egenskaber tilfælles, saaledes en stor og udviklet Forstand, og god Øvelse i at bruge den. Ligeledes en livlig og tiltalende Maade at omgaas alle Mennesker paa, Lyst og Evne til at sætte dem ind i, følge med hvad der kom frem i Tiden. Der var dog den Mærkelighed, at de i mange Forhold ikke kunde falde sammen eller dele Syn, saaledes var de i mange Aar modsat i politisk Opfattelse. Mens Peder Andreasen var forhandlende Venstre og holdt for sig »Fyns Tidende«, saa havde Mette altid radikal Tilbøjelighed, var altid, hvor Venstre delte sig, paa radikal Side. Mette kom ogsaa paa sine ældre Dage, ligesom sine ideale Forbilleder, Berg og Hørup, i et noget skævt og isoleret Forhold til det førende og ledende Parti i Halvfemserne. Ligesom Mette var i sine bedste Aar omkring ved de politiske og kristelige Brydninger i 70- og 80-erne, saaledes var disse Aar ogsaa hendes rigeste og bedste i alle Henseender. Hun var stærkt politisk interesseret, vore Tingmænd skulde passe godt paa, skulde de klare sig i en Diskussion med Mette Peder Andreasens i Ejby. Hun var uden Tvivl kommen i Rigsdagen, om saadant var muligt paa hin Tid. Naar noget af større Vigtighed skulde forhandles i Rigsdagen, saa tog Mette Billet til København, og var da en opmærksom Tilhører i Ting-salen. De boede nær ved Odense, Fyns Midtpunkt, var med til alt, hvad der kom frem, saaledes ogsaa »Fyns Tidende«. I denne første Brydnings- og Begejstringens Tid, før Splittelserne fremkom i det unge, forenede Venstre, da var Mette med med Liv og Sjæl. Hun rejste til de politiske Møder, hvor Jørg. Pedersen, Klaus Berntsen, Anders Tange og Harald Holm vandt deres politiske Sporer. Mette fulgte med som faa i alle Tidens Bevægelser paa det nationale, folkelige og kristelige Omraade, hun sejlede stolt paa Tidens Strøm.

Mette var i mange Aar et trofast Medlem af Dansk Kvindesamfund i Odense og mødte til dets Møder, efter at hun havde fyldt 70 Aar. I disse Tider blev der gjort et stort Arbejde for her paa Fyn at skabe et nyt selvstændigt Grundlag for Bondestandens Pengesager, og Fyns Folkebank blev oprettet; den fik imidlertid en krank Skæbne. Efter faa Aars Forløb gik den i Stykker med en stor Underbalance. Peder Andreasen fik en slem Smøre, idet han var gaaet i Kaution i Banken for Entreprenør P. Christensen for 14,000 Kr. Disse Penge maatte saa i Hast skaffes, og P. Andreasen fik som Erstatning 120 Tdr. Land af det inddæmmede Areal i Nakskov Fjord. Disse Kalamiteter var vel nok de første Skyer paa Mette Steffensens ellers næsten skyfri Himmel. Endskønt Peder Andreasen og Mette hver især var dygtige til at lave Skillinger, saa blev de dog aldrig velstaaende, de døde endogsaa som jævne Smaakaarsfolk.

Mette var en dygtig Husmoder og Bondekone, hun passede sit Hus og Have, hun passede Køer, Svin, Kalve og Fjerkræ som den bedste. Hun passede Mejeriet efter den Tids Fordringer; utallige er de Krukker Smør, Oste og Æg, der blev hentet fra Ejby til det nære Odense. Hun var gavmild, hvor hun fandt, der var Trang for Hjælpsomhed, men der var ikke Ørenlyd for den almindelige Klynken ved Døre, som der dengang var rigeligt af i Byens Nærhed. Deres Hjem var barnløst, og dette gjorde vel nok, at der ikke var nogen hjemlig Hygge, at de i flere Henseender trak lidt hver til sit, der var ikke den rigtige Samdrægtighed, den ene vidste ikke altid den andens Veje.

De levede deres sidste Aar stille og tilbagetrukken. Mette Steffensen døde i Odense $16/6$ 1908. P. Andreasen, født $23/8$ 1831, fandt Ly og sidste Pleje hos sin Broder, Niels Andreasen, Revninge Mark; her døde han $26/1$ 1910. De blev begge begravet i deres Hjemby Revninge efter et langt, bevæget Liv baade af Sorg og Glæde. De maatte sande Ambrosius Stubs Linier:

Hvad vindes paa Verdens det vildsomme Hav,
Ak, tusinde Farer i skummende Trav.

5. Kirsten Steffensen

er født 28. Januar 1826 paa Holevang paa Revninge Mark. Hun var lille og svag, hvorfor hun straks blev døbt af sin Fader Steffen Jensen. Hun blev holdt over Daaben af sin Faster Ane Dorthea, hendes Mand, Væver Hans Olsen, var Daabsvidne. Kirsten voksede op i Hjemmet under sin blide og kærlige Moders Pleje. Da hun var lille og svag og første Pige efter 3 Brødre, blev hun vel nok lidt forkælet og fik lidt lange Tøjlere, deraf maaske ogsaa lidt stærk Vilje. 14 Aar gammel blev hun konfirmeret og fik af Præsten det Skudsmaal: »Meget duelig og vel forberedt.« Hun var nu en stor, rask og frisk Pige, blev nok den kraftigste af de mange Børn. Kirsten var den ældste og den højeste af de 5 Søstre, fik maaske ogsaa et lille Forspring i andre Henseender. Disse Naturens Gaver forstod hun at bruge, det førte efterhaanden til, at hun blev, mer eller mindre mod deres Vilje, alle de andre Børns Baad- og Lovgiver, ja, hun blev endogsaa Faderens Finansminister. Om det var disse Forhold i Forbindelse med stor Dygtighed, Forstand og Tænkeevne, der gjorde, at hun blev lidt til Aars, før hun giftede sig, ved vi ikke. Omkring ved hendes 36. Aar blev hun kendt med en Bondekarl af samme Alder, Gmd. Lars Madsen, Kissendrup, Flødstrup Sogn. Ventedes Kirsten Steffensen længe med at sige »Ja«, saa fik hun i alle Maader en Mand som faa andre, hjertelig og god, stilsfærdig, men dog en Mand med en Mening. Lars Madsen var med i Trearskrigen, han bevarede og fortalte mange Minder fra den Tid. Han overtog sin Faders Gaard i Kissendrup, men overlod den senere til sin Broder Hans. Samtidig købte han en større Gaard i Flødstrup, hvorhen han førte sin Hustru Kirsten Steffensen. Hun fik her god Brug for sine store Evner, da hendes Plads var lidt vanskelig. Der skulde bygges en Del, det gav en Del Vanskeligheder med Husrummet og Kosten til de mange Haandværkere. Kirsten var alle Dage en god Madmoder, gav rigelig, god og nærende Kost. Endvidere havde de en gammel Mand, som fulgte med Gaarden, foruden hendes Svigermor, knap 20 Aar ældre, som fulgte med Lars Madsen; det var jo ikke den heldigste Maade, at have gamle i Gaarde paa. Der var altsaa mange Ting, der kaldte paa Kirstens Evner og maaske ikke allerstørste Taalmodighed. Det gik imidlertid ret godt, de fik efterhaanden Gaarden bygget om, sidst, som Kronen paa Værket, en stor, flot Vindmotor til stadig Støj og Uro. Jorden kom i god Orden, der blev købt en halv Snes Tdr. Land fra Præstegaarden, som efter at være brakket og rensat gav 4 à 5 udmærkede Afgrøder, senest 500 Lispund Rajgræs var udbetalt og mere til. Lars Madsen var som Landmand Barn af sin Tid, som der siges. De første 25 Aar var han saa god en Røver som nogen, han drev Rovdrift i stor Maalestok, fik Penge ind ved Kornsalg, Gaarden udbetalt. De sidste 25 Aar var han første Mand til at kraftfodre, ikke saa lidt endda, han kunde jo bære det, om det end ikke altid gav saa kontante Penge som Rovdrift. Gaarden kom imidlertid i en udmærket Drift og Gødningskraft og er endnu den Dag i Dag en af de smukkeste og bedste Bøndergaarde. I Lars Madsens og Kirstens Hjem har altid høj og lav, Folk som Tyende færdes frit og hjemlig. Man var aldrig af Proprietærstilen. Ligesom Lars og Kirsten fra Barndommen tidlig havde Øje for Landet hisset bag Hav, saaledes havde de ogsaa hele Livet Sans for og Iver efter at udvikle og udruste sig i aandelig Henseende til Indtagelse af Landet hinsides. Saaledes var de i mange Aar Kirkegængere hos den udmærkede, grundkristelige Pastor Kisby i Skalkendrup. I deres sidste 20—30 Leveaar hørte de til Kerteminde Valgmenighed. En Tid, i Begyndelsen af Halvfjerdserne, hvor de politiske Brydninger gik lidt højt, og hvor Kisby havde ondt ved at forstaa Dan-nelsen af det »Forenede Venstre«, hvorfor han paa Prædikestolen ytrede en aabenbar Tvivl om Nyttens af Venstrepartiet. Da tog Kirsten Steffensen Affære, hun ønskede ikke den Slags

Karen Madsen.

Kirsten Madsen.

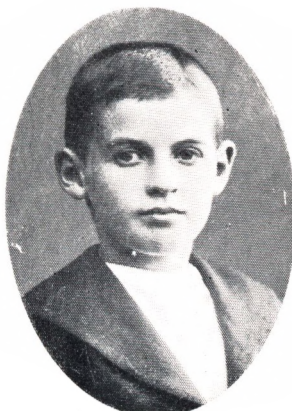
Lars Madsen.

Marie Madsen.

Lavrits Larsen.

Frede Larsen.

Marie Larsen.

Mette Andreasen.

Peder Andreasen.

Prædikener, skrev flere indtrængende, maaske mere velmenende end vejledende Breve til Kisby i den Anledning. Hun havde selv sin Tvivl, noget efter at L. Madsen fuldt og helt havde sluttet sig til den dygtige og djærve Anders Tange, Rigsdagsmand i Nyborgkredsen. Engang da han, som ofte senere, var Gæst hos L. Madsen, henstillede Kirsten, at i Følge Skriftens Ord var Vorherre ikke saa begejstret for dem ved hans venstre Side, hvorfor han betegner dem som Bukke, mens Faarene er paa hans højre Haand; dette var møntet paa Venstrepartiet. Tange, som jo altid var slagfærdig, trøstede hende straks med, hun vidste vel, at Hjertet sad i venstre Side. Dengang Friskolebevægelsen kom til Flødstrup Sogn, var L. Madsen og Hustru straks med paa Oprettelsen af en Friskole i Langtved. Kirsten gik omkring til flere af de største Bosiddende og fik dem til at tegne Bidrag til Skolen. Der var jo kommen to Smaapiger, Karen og Marie, til Huse, og dette satte jo Prikken over I'et i Kirsten Steffensens Liv. Det kan jo ikke nægtes, at her, som i mange andre virksomme og forstandsudviklede Menneskers Liv, det barnlige og poetiske Hjemliv staar lidt i Stampe i al Travlheden. Før disse Smaapigers Optræden var der lidt stivt og hverdagsagtigt i Hjemmet. Man havde endnu ikke ret forstaaet de Ord, der senere blandt Grundtvigianerne blev saa fremtrædende, nemlig: »at til at frembringe den rette Hygge og Liv i Hjemmet hørte Børn, Blomster, Bøger og Blade, som Nr. 5 Billeder«. Havde det været lidt smaat med den Slags før, saa blev der nu, efterhaanden som de to vakre Pigebørn voksede til, fuldt op. Man fulgte i Huset og Haven ligesaavel med Tiden som Lars Madsen i Stald og Mark. Efterhaanden som Døtrene overtog Arbejdet indendørs, skaffede Kirsten sig et nyt Virkefelt; en Høns- og Andegaard blev indrettet bag Haven. Her virkede hun paa sine ældre Dage. Lars Madsen var alle Dage en flittig og virksom Bondemand, i over 20 Aar pløjede han næsten hver Fure. 1876, 50 Aar gammel, pløjede han paa en Dag lige før Høst mindst 2½ Td. Land. Drengen kom med Skifteheste, og Kirsten kom med Mad hver 3. Time hele Dagen fra 6 Morgen til 10 Aften. Som han og Hustru var ihærdige ved Friskolens Begyndelse, støttede de den efter bedste Evne hele deres lange Liv. De satte dem et værdigt Minde ved den Maade, de var med at pensionere en gammel, tro Friskolelærer. Kirsten Steffensen blev rask og rørig næsten hele sit lange Liv, hun døde, 82 Aar gammel, ²⁹/₁₀ 1908. Hendes udmærkede og i alle Maader udviklede Aandsevner svækkedes en Del lige de sidste Aar. Lars Madsen, som ogsaa havde et godt Helbred, var dog noget svagelig paa det sidste, hvorimod hans Tanke var klar til hans Død, som indtraadte ¹/₄ 1910, 84 Aar gammel.

De levede:

Med Øjet, som det skabtes, himmelvendt,
lysvaagent for alt skønt og stort heneden,
men med de dybe Længsler velbekendt,
kun fyldestgjort af Glans fra Evigheden.

Karen Madsen var den ældste af de to Søstre i Flødstrup og fødtes ²⁹/₈ 1865. I sit Ydre lignede hun Faderen og hans Slægt, idet hun havde lyst Haar og i det hele taget et lyst og tiltalende Præg. Natur og hele Sind og Tanke var i udpræget Grad Moderens; hun havde hele Kirstens Virkeevne og Virketrang. Karen kom i den Friskole i Langtved, som Moderen saa tappert lagde sig i Selen for, og hvor der i hele Karens Skoletid var en dygtig og fremmelig Lærer, der passede godt til hendes energiske Natur. Derimod kom hun ved sin Konfirmationsforberedelse under en uheldig mørk og streng Paavirkning, som fik trist Indvirkning paa hendes efterhaanden sygelige Sind og Legeme. En Udtalelse, hun brugte ved Forberedelserne til Konfirmationshøjtiden, var mærkelig, men betegnende: »I burde hellere have travlt til min Begravelse.« Hun deltog med Liv og Interesse i Ungdommens Sammenkomster og fik ogsaa Lejlighed til et Ophold paa Vejstrup Højskole 1888.

Sygdom er hver Mands Herre, og Karen fik megen Sygdom at kæmpe imod, det var den bekendte Mavekathar, den angreb næsten hele Legemet, dette gav igen Nervøsitet og Humørsyge. Karen stred tappert mod disse Besværligheder; det kunde undertiden knibe med Sindsligevægten, hun fik dog levet et smukt og rigt Ungdomsliv til Glæde for sine Omgivelser, ikke mindst for sine Forældre og den yngste Søster i Hjemmet. Karen Madsen var en tro Tilhører af Pastor Bojsen, da denne en Vinter holdt en Række Foredrag om den gudelige Vækkelse paa Kertemindeegnen. Karen gik den lange Vej til Kerteminde alene og kom ofte sent hjem. Det var, som hun anede, at Livet tidligt skulde afsluttes, hun brugte troligt sin kostbare Tid, tjente Vorherre med al sin Flid. Sygdommen lagde sin knugende Haand om Karens Sind og Hjerte, og i Efteraaret 1891 forsøgte hun at komme lidt ud fra Hjemmet, om det var muligt, at det kunde bringe nogen Lise. Hun rejste til Esbjerg, hvor hendes Søskendebarn Karen Larsen fra Lille Viby opholdt sig og havde en Broderiforretning. Karen hjalp lidt til her, og den friske Søluf og Bade kunde vel nok være hende til Gavn. Har der været nogen Bedring i Karens Sygdom, har det været af kort Varighed, ikke et Aar efter kom hun paa Varde Sygehus. Karen Larsen besøgte hende engang, og hun udbød da: »Saadan en dejlig Tid vi gaar i Møde.« Først troede Karen Larsen, det var Juletiden, der tænktes paa, men senere blev hun sikker paa, det maatte være en Hilsen fra Vorherre til den unge, dødstrætte Pige; hun var ogsaa oplivet og grebet deraf. Til sidst slog der sig en Hjernebetændelse til, og det var mere, end det i Forvejen svage Legeme kunde taale, og den ^{20/11} 1892 sov hun hen, godt 27 Aar gammel.

Marie Madsen var yngste Barn og Søster og født ^{3/6} 1867. Hun var i meget en Mod-sætning til Karen, idet hun havde Moderens Ydre, men Faderens Natur i alle Henseender. Hun er den tilbageholdne, mere fordringsløse. Naar dertil saa lægges, at hendes Helbred var godt, og Forholdene i Hjemmet godt egnede for den lille Marie, kan det let forstaas, at hun kom en Del lettere over sine Barndoms- og Ungdomsaar end Søsteren. Marie levede maaske heller ikke saa godt eller stærkt med i alt, hvad Tiden medførte af ny og gærende Bevægelser. Hendes Liv former sig mere roligt og fredeligt, afholdt af alle; hun fik ogsaa den Glæde at pleje sine gamle Forældre op i deres høje Alderdom. Efter Karens Død var Marie Drivfjederen og det oplivende Element i det velhavende danske Bondehjem. Marie Madsen var henimod 40 Aar, da hun giftede sig med Lavrits Larsen, som tjente i Gaarden. Han er født i Tvinde, Rynkeby Sogn, ^{16/1} 1875, Søn af Gmd. Peder Larsen. Faderen døde tidligt, og Moderen giftede sig med Marsilius Jørgensen fra Bovense, Søskendebarn til Marie Madsen. De unge Folk holdt Bryllup og overtog Lars Madsens Gaard endnu, mens han levede. ^{26/8} 1910 fødtes deres eneste Barn, en Søn. Var der stor Glæde og Fryd i Kirsten Steffensens Hjem, da de to Smaapiger kom, saa var der ikke mindre, tværtimod, da den lille Stamherre traadte ind i Tilværelsen. Han fik blandt mange Navne, der var jo mange, der delte Glæden over den lille Arving, som skulde nævnes op, Navnet Frede, det kunde jo være en Hentydning for Marie paa, at nu kunde der være Haab om at frede det gamle Hjem og forny den gamle Steffenske Slægt paa dette Sted. Marie hørte til de hjemmestærke, hun havde først og fremmest sit Virke i Hjemmet, her var altid Hygge og Velvære. Med Undtagelse af en Sommer paa Vejstrup Højskole har hun ikke været meget udenfor sin nærmeste Hjemegn; det er noget stillestaende, saaledes at trække sig i Hus som Sneglen, kan maaske kaldes en Svaghed. Tidligt kom legemlig Svaghed til Huse baade hos Lavrits og Marie; hun er ved at overvinde et langt Sygeleje. De faar forhaabentligt Lov at omdrage deres Dreng, som nu er en rask Fyr paa 10 Aar med mange gode Muligheder for at fortsætte Traditionen i det gamle Hjem i Flødstrup.

6. Jens Steffensen.

Blandt Steffen Jensens store Børneflokk var Jens den næstældste. Han fødtes $2\frac{1}{2}$ 1823. Han tog ikke i udpræget Grad Arv efter sine Forældre, men lignede dog med sit smukke mørke Haar, sit sunde og friske Ansigt og de livlige Øjne vel nærmest sin Fader. Den lille Jens var af en livlig og tiltalende Natur og afholdt i sin Families Kreds. Han havde dog ingen særlige Egenskaber, der udmærkede ham frem for de andre Søsken, af hvilke flere havde rigere aandelige Evner. Han tog saavel i Barndommen som i Ungdomsaarene efter bedste Evne Del i den store Gaards Bedrift.

I Ungdomsaarene oplevede han, at der ofte holdtes gudelige Forsamlinger i hans Hjem, idet hans ældre Broder var blevet stærkt religiøst vakt, og Faderen blev efterhaanden ogsaa grebet af denne Bevægelse. De Ord, der taltes ved disse Sammenkomster, har sikkert dannet Grundlaget for det aandelige Liv, der siden voksede og udfoldede sig i Jens Steffensens Liv.

Han blev Soldat samtidig med, at hans Broder Johan giftede sig, og denne Begivenhed blev af stor Betydning for Jens' hele senere Liv. Johan kom til at bo i Løjtvedstedet lidt Syd for Revninge Kirke, og her fik de en Pige til at tjene hos dem af hans Hustrus Familie. Hun hed Maren Nielsdatter og var fra Birkum, Fraugde Sogn. Hun og Jens Steffensen fattede Godhed for hinanden, og dette Forhold gav Anledning til en Del Smaastryderier mellem Jens og hans Familie i Hjemmet. Maren var en smuk og livlig Pige, men med et noget ivrigt Temperament, let til Smil og let til Taarer. Hun var vel ikke dybtgaaende nok til den strengt arbejdende og alvorlige Familie, og paa den anden Side var Jens og hans Søstre maaske undertiden mere optaget af de materielle Fordele, end hun kunde billige. Hun var 13 Aar ældre end Jens og vel heller ikke velstaaende. Hun var ikke velkommen blandt Jens' ældste Søstre; de gjorde ham ogsaa lidt Vanskeligheder, før det lykkedes ham at hjemføre Maren. Først maatte han med i den slesvigske Treaarskrig. Det var altsaa kun med Orlov og om Vinteren Jens saa sin Kæreste. Krigen fik Ende; Aaret efter $7/10$ stod Jens Steffensens og Marens Bryllup i Birkum. De fæstede og tilflyttede en Gaard paa Ladby Mark. 1847 brændte den saakaldte »Tvinggaard« i Ladby ved Kerteminde. Fæsteren erklærede sig ude af Stand til at genopbygge den. Greven paa Lundsgaard, som ejede Gaarden, købte da to Længer i Bregner samt den gamle Hovedbygning paa Selleberg til Nedbrydning. Han lod saa sine øvrige Fæstebønder paa Godset køre dette Materiale ud paa Ladby Mark, og der opførtes en Gaard i al Tarvelighed. Jens Steffensen var med paa Faderens Vegne at øve Pligtarbejde og grave Brønd. Han fik 4 Aar efter den ny Gaard i Fæste og pumpede ved den samme Brønd daglig i 30 Aar. 1852 kom deres første Søn til Verden, han kaldtes Niels efter Morfaderen. To Aar efter fødtes den yngste, Steffen kaldet efter Farfaderen paa Hølevang. Jens Steffensens Gaard laa smukt midt paa Jordlodden med egen Vej 500 Alen fra Landevejen mellem Odense og Kerteminde. Smuk Udsigt over Fjorden til den lille Købstad ved Bæltet. Jorderne var af udmærket Bonitet og gav forholdsvis gode Afgrøder. Jens Steffensen var ikke Fremskridtsmand i Landbruget som sin Fader, men drev Gaarden efter gammel Sæd og Skik. Han holdt det vel nok jævnt gaaende i de 30 Aar, han boede paa dette Sted. Han fik aldrig de store Indtægter, men forstod at sætte Tæring efter Næring, et Ord, der faldt godt i Traad med hans nøgterne og nøjsomme

Natur. Det faldt ham derfor heller ikke altid let at følge med sin Kones lidt mere højt-flyvende Fantasi. Hun havde et rigere og rummeligere Hjerte og et stærkere Følelsesliv. Hun vilde gerne være med baade her og der, hvor der skulde ofres til, hvad der kom frem af kristelig og folkelig Art. Først Friskolen i Revninge, senere Valgmenigheden i Kerteminde. Der var tit Brug for Indsamling og Hjælpsomhed. Da tog Maren Affære og purrede ved Jens. Dette tjener jo i og for sig til hendes Ære; men maaske forstod hun i sin Rundhaandethed ikke altid at skelne mellem forstilt og virkelig Nød. Hun vilde ogsaa gerne have, at Sønnerne ikke skulde staa tilbage for nogen i Klædedragt, Smaaformødenheder og hele Udstyr. Disse to Sønner var ivrige Deltagere i alt, hvad den opvakte Ungdom der paa Egnen foretog sig, ja otte var de Foregangsmænd. Der var Skytteforening med Skydning og Gymnastik, der var Dans og Leg i de mange jævntstillede Familiers Hjem, hvor Legestuer med Panteleg og Ordsprogsleg afløste hinanden til Glæde og Fornøjelse. Her var den yngste af Brødrene, Steffen, der i Parentes bemærket havde arvet alle sin Moders glimrende for ikke at sige bedaarende Egenskaber, her var han Ballets Løve. Meget tidlig kappedes disse to vakre Gutter i alskens Kappelstrid. Saaledes skete det engang, før de endnu var konfirmerede, at de var i stor Strid om, hvem der kunde løbe hurtigst. Deres Fader mente, at for at faa Sagen klaret, var det bedst at lade det komme an paa en Prøve. Han gik over til Landevejen og lagde en Mark paa Ledpælen og sagde saa, at den, der kom først derover, maatte have Marken. De løb, og Sagen blev afgjort.

I disse Aar fra 1860 til først i Halvfjerdserne, der var saa aandeligt rige og befrugtende for det danske Folk, levede man jævnt godt med hos Jens Steffensens paa Ladby Mark. Der kom jævnlig flere af de grundtvigske Gaardfolk fra Revninge By og Mark og skiftede Alvors- og Gammensord med Jens og hans livlige Hustru, der var politisk Ordstrid med mere radikale Naturer end Jens Steffensens sindige og mere gammeldags Venstreopfattelse; alt i alt førtes her et jævnt, muntert, virksomt Liv. Dette varede til 3. November 1875, da Maren døde, 65 Aar gammel.

Derefter kom Jens' Broderdatter, Karen Sofie Johansen, og bestyrede Huset for ham i 3 Aar. Da hun i Efteraaret 1878 drog paa Husholdningsskolen i Toreby paa Lolland, afløstes hun af Jens Steffensens Søsterdatter fra Lille Viby, Kirsten Larsen, som var hos ham et Par Aar. Derefter kom en jydsk Pige fra Kølstrup Præstegaard, hun hed Anne Katrine Christensen og fødtes 6. Juli 1846 i Humlum ved Struer. Hendes Fader var Husmand og Fisker. 16 Aar gammel kom hun ud at tjene. 30 Aar gammel kom hun paa Ryslinge Højskole, hvor Rasmus Hansen da var Forstander. Her befandt hun sig saa vel, at hun efter Skoletiden tjente der som Pige Resten af Sommeren. For Resten blev hun paa Fyn til sin Død, der indtraf 5. Juli 1920. Efter at have tjent forskellige Steder var hun omkring 1880 kokkepige hos den bekendte gamle Feltpræst Højer Møller.

Sidst tjente hun som Husbestyrerinde hos Gmd. Jens Steffensen, med hvem hun blev gift den 24. September 1881. Før dette skete, overdrog Jens Steffensen sin Søn Steffen Fæsteretten til sin Gaard i Ladby, hvorimod han kvit og frit skulde modtage den lille Ejendom paa Munkebo Mark, som Steffen Jensen købte for den Arv, han modtog med sin Kone, Karen Sofie Johansen. Efter dette oprandt et helt nyt og efter hans eget Udsagn bedre Afsnit af hans Liv. Forholdet mellem Mand og Hustru har nok været mere ligevægtigt i dette andet Ægteskab end i det første. Nu var han den ældste, og hans sidste Kone har rimeligvis været mere i Kontakt med hans egen Natur og Opfattelse af Livets daglige Forhold. 1. August 1882 fik de en Datter, Maren, og 16. Marts 1884 en Søn, Kristian. 1887 solgte de Stedet i Munkebo og købte i Stedet for et Boelssted paa Byllerup Mark, Nørre Aaby Sogn i Vestfyn. Her fødtes den yngste Søn, Johan, 15. Juni 1887. Stedet laa ret

Kristjan A Jensens Familie

Maren Jensen

Johan A. Jensens Familie

Maren Steffensen

Jens Steffensen

Catrine Steffensen

Maren Jensen

Niels Jensen

Steffen Jensen

afsides; men der førtes et lykkeligt Familieliv i Hjemmet. Skønt Jens Steffensen nu var en gammel Mand, kunde han glæde sig barnligt over sine Børn og lege med dem. De fik tidligt Lov at hjælpe til, hvor de kunde, som det er Børns Lyst, selv om de undertiden sinkede Arbejdet. Jævn og mild var hans daglige Færd, han var glad i sit Hjem med Hustru og Børn, og han vandt sig snart mange Venner i den opvakte Befolkning der paa Egnen. Det var hans Lyst at sidde sammen med et Par Venner og samtale om de Spørgsmaal, der havde hans Livs Interesse. Det var ikke saa meget Politik som Kirke- og Skole-spørgsmaal. Han traf snart sammen med den unge Friskolelærer, der boede i Nærheden. Det var den senere saa kendte Skolemand Olaf Nielsen, og med ham fik han mangan god og for dem begge berigende Samtale. Da hans Børn blev saa store, at de skulde i Skole, sendte han dem naturligvis ogsaa i Friskolen. Det er betegnende for hans Syn paa Skolen, at han sagde til Læreren, da han kom til ham med den ældste af Børnene, Maren: »Ja, Nielsen, jeg bryder mig nu ikke saa meget om, om mine Børn faar lært lidt mere eller lidt mindre i Skolen, men det, jeg gerne vilde, var, at de skulde blive gode Mennesker.«

Det aandelige Liv paa Egnen repræsenteredes baade af Indre Mission og Grundtvigianismen. Jens Steffensen stillede sig mæglende mellem de to Partier. Han vilde forene det bedste i dem begge. Men spørger man, hvad han stod nærmest, maa Svaret absolut blive det grundtvigske. Indre Mission var ham for snæver og mørk i sit Livssyn, selv om han ikke altid turde gaa saa vidt i Frihedskravene som adskillige af Grundtvigianerne. Han var glad for at høre Pastor Krebs i Nørre Aaby Kirke; men undertiden sad han ogsaa hjemme Søndag Formiddag og sang den ene Salme efter den anden af Brorsons Salmebog: Troens rare Klenodie, eller han læste en Prædiken for sin Kone.

1894 byttede han sit Hus med en anden lidt større Ejendom paa Asperup Mark. Men her kom han ikke til at bo ret længe. Han blev syg af Kræft, og 6. Juli samme Aar døde han stille og roligt.

Et stort Følge fulgte ham til det sidste Hvilested paa Asperup Kirkegaard. Mange af Familien fra Kertemindeegnen var mødt for at være med ved Begravelsen og trøste hans sørgende Enke og Børn. Slægten satte siden en Mindesten paa hans Grav. Paa denne staar en Indskrift (forfattet af hans Søster Mette), der er et smukt og sandt Vidnesbyrd om hans Liv:

Et jævnt og muntert, virksomt Liv paa Jord
dog ikke mindre religiøs i Sind og Ord.

Maren Jensen, født $\frac{1}{8}$ 1882. Hun gik som sine to andre Søskende i Nørre Aaby Friskole hos Lærer Olaf Nielsen, her tjente hun senere som ung Pige nogle Aar. Hun var paa Sorø Højskole Sommeren 1906. Maren tjente derefter en Række Aar mellem fremmede; fra November 1920 styrer hun Huset for sin Stiffader i Nørre Aaby.

Kristian Jensen, født $\frac{16}{8}$ 1884. Han tjente en Tid i sin Faders Fødegaard Hølevang. Han aftjente sin Værnepligt som Militærarbejder. Var paa Ryslinge Højskole Vinteren 1906—07. Senere var han Bestyrer paa Brugsforeningernes Forsøgsgaard i Lyngby.

Kristian Jensen giftede sig $\frac{18}{8}$ 1915 med Anna Greve, født $\frac{17}{8}$ 1890. Hun er en Gaardmandsdatter fra Tommerup. De ejede først en lille Gaard i Magtenbølle, Vissenbjerg Sogn. Nu bebor de en Gaard i Basselund, Ørsted Sogn. De har tre Børn, to Sønner og en Datter.

Johan Anton Jensen, født $\frac{15}{8}$ 1887. Han gik i Skole hos Olaf Nielsen, som ogsaa forberedte ham til Optagelse paa Jonstrup Seminarium. Her tog han Lærereksamen 1909. Senere tog han Statens Aarskursus i Gymnastik. Johan var dernæst Lærer i Svendborg i

6 Aar, nu i Broager i Sundeved. Han giftede sig ²³/₆ 1916 med Ida Hasseris, en Lærerdatter fra Gamborg, født ²²/₁₂ 1889. De har to Børn, en Dreng og en Pige.

Steffen Jensen og Karen Sofies Hjem. Maatte det lykkes mig at finde Udtrykkene saa klare og rene, som jeg gerne vilde, i dette lille Stykke Slægtshistorie, jeg her skal skrive; — saadan valgt — saa Efterslægten, — som muligt kommer til at læse dem, — af hver Linie maa finde ret et Barnehjertes Tak til Forældre og Hjem udtrykt.

Det er lykkeligt, naar man med Glæde kan mindes sin Barndomstid; at kunne lade Minderne derfra glide som en gylden Strøm forbi sig i Aarene, der ligger langt derfra. Det er Livets store Rigdom og Forunderlighed, at vore Barndoms- og første Ungdomsaar kan kaste Glans over vort Liv helt op under de graa Haar og der blive til Livsfylde.

Saadan formede sig Livet for vi Børn derhjemme i Ladby; som en gylden Strøm glidende jævnt og stille under Fars og Mors Viinger. Vel kunde der til Tider komme Vindstød, der fik Overfladen til at duve, og Bølgerne til at kaste Skygge, men det var ogsaa kun Overfladen, der kom i Bevægelse, under den var Sammenholdet, Kærligheden til Hjemmet, Far og Mor og vi Børn indbyrdes, altid det stærkeste, og saa stærkt og trygt, saa det aldrig svigtede.

Forholdet her kan næppe skildres bedre, end Søster Kirstine har gjort det i en Sang, hun skrev til Søster Karens Bryllup:

Ja, ret den Kærlighed vi fik at mærke,
naar Far fortalte os om Føl og Lærke;
og Moders Øjne milde
til Hjertet trængte ind,
Gud give jer, Børnlille,
et godt og kærligt Sind.

Det er lykkeligt selv i den voksne Alder at kunne være Barn i Hjemmet, rent umiddelbart, uforbeholdent og trygt — som i Barneaarene — at kunne gaa til Far og Mor med de mange Ting af alle Slags, der kan møde os, og hos dem finde Svar og Styrke til at gaa nyt i Møde.

Dette at ære sin Far og Mor er jo kun det at kunne bevare Barneforholdet til dem.

Vi havde et godt Hjem i Ladby; Far og Mor var meget forskellige i Karakter. Far var stærkt radikal i hele sin Tankegang, stærkt interesseret og efter Evne virksom for de ny Ideer, som var fremme i Tiden. Han havde selv gaaet i Friskole, været to Gange paa Højskole, — Vejstrup og Askov — og stod derfor — efter den Tids Begreber — paa et Udviklingstrin, der var noget for højt for en almindelig Bonde.

Imidlertid havde Far — ved Siden af sin sjælelige og aandelige Udvikling — en god Del praktisk Sans. Disse to Sider blev der i hans Manddomsaar gjort god Brug af derhjemme. I Sognet blev kun lidet lavet, uden at Far var med i Arbejdet derfor, og det gjaldt baade i Foreninger med praktiske, saavel som i Foreninger, der havde oplysende og opdragende Formaal. Saaledes var han i 25 Aar Formand for Kølstrup Skytteforening og i en kortere Aarrække Formand for Kølstrup Forsamlingshus. Ligeledes sad han i Bestyrelsen baade for Brugsforening, Andelsmejeri og Sogneraad.

Men ogsaa udenfor Sognet var han vel anset for sin praktiske Sans og sit aldrig svigtende Retsind. I en lang Aarrække var han Bestyrelsesmedlem og dertil Sognerepræsentant for Fyns Stifts Kreaturforsikringsforening. Ud af denne Bestyrelse er han lige gaaet; da lød det til ham som en Tak for hans Arbejde, at havde de i Foreningen haft nok af den Slags »Hestesynsmænd«, da kunde de have sparet at opkræve mangt et Ekstrabidrag, for ingen formaaede at tage Steffen Jensen ved Næsen, naar det gjaldt at vurdere

en Hest. Uden Hensyn til »Høj« og »Lav« blev Dyrene vurderet efter deres Beskaffenhed, og ikke efter om Ejeren var »Proprietær« eller »Husmand«. Det at tækkes de store for Ærens Skyld fristede aldrig Far.

Det mærkedes helt ned til vi Børn. Vi valgte selv vor Omgangskreds, og den eneste Rettesnor, vi der havde, var Fars og Mors Indflydelse paa os igennem deres Opdragelse. Vi vidste saa godt, at valgte vi Kammerater, der drog os med i noget, de ikke syntes, vi skulde være med i, da gjorde det dem ondt. Om vi gjorde Far og Mor glade eller bedrøvede, var altid vor Rettesnor i, hvad vi foretog os.

Mor var maaske paa mange Maader ligesaa radikal som Far, men mere stille og tilbageholden. Mens Far altid var med, hvor det ny gærede, som jeg har nævnt, saa var det altid hjemme, Mor virkede. Hun var først og fremmest en Hjemmets Kvinde, saa langt fra det, vi vil kalde en Fremskridtskvinde.

I Hjemmet havde hun sin Gerning med den store Børneflokk, der voksede op. Far har tit fortalt, hvordan hun paa en Gang baade kunde vugge, synge og sove.

Mors Sind var saa frit for Kringelkroge, altid aabent og ærligt, saa lidet paavirkeligt af Fristelser. Det maa have været en Velsignelse, der har været over hende alle Dage, for ved hendes Konfirmation lød det til hende fra Præsten: »Gud bevare din Frimodighed i Herren.« Og mærkeligt, lykkeligt har hun igennem de omskiftelige Tider kunnet bevare det.

Maaske det hænger sammen med den Kristendomsopfattelse, baade hun og Far havde.

Ingen af dem hørte til dem, der gik meget i Kirke. Jeg ved ikke, om de kender de tre Verslinier af Kingo:

Jeg i mit Kald og Stand,
min Gud og Fader kan
tilbørlig dyrke.

Men deri fandt de deres Kristendom styrket i dem selv ved paa det Sted, de stod, at sprede Glæde og gøre godt. Derfor blev deres Kristendom noget umiddelbart og personligt for dem, slet ikke noget med Læresætninger og Forskrifter og dertil nedsatte Kirkeraad og Bispestole.

Det blev Livsstrømmen, som den udgik fra Vorherre igennem hans Ord. Det var i Julen, jeg var hjemme, at vi kom til at tale om den aktuelle Ryslingesag. Mor kom da til at sige noget, som jævnt og sandt siger, hvad Kristendommen er. Hun sagde saadan: »Kristendom det er alt det gode, som kommer herinde fra,« og saa pegede hun paa sit eget Bryst. Har hun alle Dage følt det saadan, er det ikke mærkeligt, at hun kunde bevare den Ligevægt i Sindet, som var Mor egen. Disse to byggede og hyggede Hjemmet for vi Børn, og det blev, hvad Kristensen-Randers nylig kaldte et historisk, idyllisk Hjem.

Et Pust af Historie mødte os, naar Far fortalte om de strenge Tider for Frisindet og Demokratiet under Estrups Regimente og om den endelige Sejr over dette Enevælde. Eller naar vi hørte om Folkets Opdragelse til at leve »et jævnt og muntert, virksomt Liv paa Jord«! ja, saa følte vi om os de friske Vinde, der gjorde Aandedraget let og Hjærteslaget frit.

Idyllen husker jeg bedst, naar vi efter Dagens Støj og Leg var samlet i »Mørknings-timerne«. Ilden i Kakkellovnen kastede lange Lysstriber ud i Stuen, dens sagte Knitren og Buldren forøgede kun Stilheden, naar vi Børn sad stille som Mus, mens Mor fik sig en lille Lur i den gamle Lænestol, hældet svagt tilbage imod Døren tæt ved Kakkellovnen. Somme Tider fik vi Lov til at gaa »Kædegang« i disse Timer.

Jeg husker ikke mere, hvordan vi bar os ad, men vi sang Mads Hansens Sang: »I vor Barndom« o. s. v. til.

Baade i Hjemmet i Ladby, og hvor vi ellers har mødtes med Far og Mor i Hjemmet, har vi kunnet mærke Hjemmets Varme og Folkelivets Friskhed.

Vi Børn syntes maaske mange Gange, at vor Opdragelse var for streng, men som Aarene gik, blev vi klogere og er nu taknemmelige, fordi at Far og Mor altid beholdt vor Villie i deres Lomme, saa vi kun kom i Besiddelse af den, naar vi vilde noget godt. Det hjalp os over meget, da vi fløj ud af Reden og maatte slaa paa egne Ben.

I vort Hjem var der ikke Rigdom og Overdaadighe.d. Vi blev fra Barnsben af vant til at arbejde. Nøjsomhed og Arbejdsomhed var Gaver, vi tog med os ud i Livet. Ingen kunde som Mor gøre nyt af gammelt; vi har vist mangen Gang gjort lidt Nar af hende for hendes Sammenholdenhed paa Ting, som vi syntes var ganske ubrugelige, men vi maatte altid tage Ordene i os igen, fordi at Mor fandt Anvendelse for alt.

Dette er kun kort og sammentrængt, og meget kunde være at sige. Et Væld af Minder fra Barndom og Ungdom vælder frem; nogle tunge, andre glade, dog flest af de gode og glade, og næsten alle knytter de sig til Hjemmet, Far og Mor. Lykkelig den, der har haft et godt Hjem; og lykkelig det Land, der har nok af slige Hjem.

De mange tusind Hjem det var,
som Landet frelst ifra Striden bar.

Efteraaret 1881 overtog de Fæstegaarden i Ladby, og der boede de til Maj 1911, da da de solgte den og købte en Villa nær ved Agedrup St. Her boede de i 5 Aar og flyttede derefter til Baaring, hvor de en Tid boede hos en Datter og Svigersøn. Foraaret 1917 købte de et lille Hus i Baaring, hvor de boede til Foraaret 1919. Derfra flyttede de til Nørre Aaby, hvor de bor den Dag i Dag.

I Hjemmet i Ladby er Børneflokket vokset op. Der er vi alle fødte med Undtagelse af den ældste:

Maren Jensen. Hun er født i Munkebo 16. Juli 1880. Hun var en lille lyslokke Pige. Sin Skolegang fik hun i Revninge Friskole og blev konfirmeret i Kerteminde Valgmenighed af Pastor Boisen. Hun var i hele sin Færd lys og frejdig, og forenede i sin Person baade Faders Livlighed og Moders Ro. Hendes Ungdoms Aar gik dels med at hjælpe Far og Mor i Hjemmet og at være ude iblandt fremmede. Sommeren 1900 var hun paa Sorø Højskole. Igennem Pladser, hun havde haft paa Børnehjem, havde hun faaet Lyst og Interesse for Børneforsorg. Hendes første selvstændige Forsøg i Børnesagens Tjeneste var hos Pastor Munk, Vordingborg, hvor hun blev Plejemoder paa et Plejehjem for Spædebørn. Siden var hun en lille Tid paa et Optagelseshjem i Gelsted. Nu er hun ansat som Plejemoder paa Fyns Stifts Plejehjemsforenings Optagelseshjem i Tommerup; Der hun nu virker med en fast og sikker Haand, altid ledet af den Kærlighedens Aand, der gør det muligt for hende, trods den faste Haand, at vinde Børnenes Hjerter.

Johan Jensen. Den 13. Oktober 1881 fødtes den næste af Børneflokket; det blev en Dreng, og han fik i Daaben Navnet Johan efter Morfar. Han og saa hans lille lyshaarede Søster var saadan de to første, der begyndte at trippe den lange Vej til Skole i Revninge, og den travede de til den Dag, Pastor Boisen konfirmerede dem.

Johan kom siden ud at tjene. Blev i 1902 indkaldt til en halvandet Aar lang Soldater-tjeneste som Gardist. Efter at han i Vinteren 1905 og 1906 havde været paa Sørslev Højskole, kom han ud til Middelfartegnen til Ejstrupgaard i Gamborg Sogn som Forkarl hos Kristoffer Nielsen. Hans Datter blev senere hans Hustru. I 1909 den 3. Juni stod deres Bryllup. De fik hendes Fødegaard, og der boer de den Dag i Dag. De har to Dreng i deres Ægteskab. En lille Pige er nylig død fra dem knap et Aar gammel.

Sine, Johan Jensens Familie

Karen, Lavrits Hansens Familie

Ane Kirstine Jensen

Ingrid Jensen

Bernhard Jensen

Karen Sofie Jensen

Steffen Jensen

Maren Jensen

Jens J. Jensen

Marie, Niels Nielsens Familie

Sofie, Anders Hansens Familie

I Johans Naturel var baade Far og Mor at finde. Han havde arvet Faders stærkt radikale Sind og hans Mod til at sige sin Mening i enhver Situation.

Sofie Jensen. Den tredie fik Navnet Sofie Cecilie og er født den 13. Maj 1883. Om hendes Fødselsdag staar der Strid, idet Præsten siger, det er den 12. og Moder, at det er den 13. Hendes Temperament er frit og livligt. Hendes Opvækst er som de andres. Skolegang i Revninge, Konfirmation i Kerteminde, Ungdomstiden en Skiften imellem at være hjemme og ude. Det kan nævnes for hende, som for alle de andre med, at hvor hun end kom hen, vilde de altid gerne have en Søster til at løse af, hvad der maa være den bedste Anbefaling for hende. Sommeren 1903 var hun paa Sorø Højskole.

Derfra fik hun forskellige Pladser paa Sjælland og blandt disse den, hvor hun lærte sin Mand at kende. Hun var Kokkepige, han Forvalter paa Næsbyholm. Han er fra Sønder Næraa og hedder Anders Hansen. Hun blev gift den 28. Februar 1909 og flyttede til Brylle Sogn, hvor de havde købt en Gaard paa 30 Tdr. Land. Der sled de i det til Nytaar 1916, da de købte en Gaard paa 50 Tdr. Land i Baaring. Ogsaa der fik Anders og Sofie gjort et stort Stykke Arbejde men rejste saa ogsaa derfra, da Gaarden var kommet i god Stand, til Dærup ved Glamsbjerg. Der bor de nu, og Børneflokken, to Drengene og en Pige, vokser allerede godt til og maa hjælpe, hvor de kan.

Jens Johansen Jensen er født den 23. November 1884. Han er vel den af hele Flokken, der ligner Moder mest. Stille og tilbageholden er de mest udprægede Karaktertræk hos ham. Kedelig vil Konversationsmennesker kalde ham. Hvor Samtalen er af den Art, at Munden løber ustandseligt, uden at der bliver sagt noget, der er Jens ikke med. Men hvor det gælder Skytte- og Gymnastiksagen, der er Jens ret i sit Es og har maaske et sundere Blik derfor end de fleste andre. Selv nu, da han er en Karl godt oppe i de 30, er Lysten saa stor, saa han kunde gaa langt, blot for at komme med til Gymnastik. Han har flere Gange ledet Gymnastik baade for Piger og Karle, og han formaaede altid at faa den Tone frem, der gjorde saadanne Aftener værdifulde i enhver Henseende. Hans rolige, støtte og bestemte Væsen satte rent umiddelbart sit Præg. Ogsaa han har gaaet i Arbejdets Skole. Vinteren 1911—12 paa Særslev Højskole, og siden har han haft tjenende Stillinger.

Marie Jensen er født $31/5$ 1886. Marie og hendes ældste Søster er saa hvidhaarede, saa Folk vendte sig paa Gaden og betragtede dem. Hun var godt begavet, i Skolekundskaber maaske den dygtigste i Flokken. Ogsaa hun var en Sommer paa Særslev Højskole, hvad hun har haft stor Gavn og Nytte af; hun fik en stor Børneflok at opdrage. Den ældste Pige, Ingrid, er opdraget hos Bedsteforældrene, dem til Nytte og Glæde paa deres gamle Dage.

Endskønt Marie var den mindste i Flokken, var hun dog den rappede paa Haanden og udførte et godt Arbejde i Hjem og Mark. Hun er gift med Husmand Niels Conrad Nielsen, født i Kertlinge, Kølstrup Sogn. De bor i Harndrup, har syv Børn, som er Maries et og alt, og hvor det er en Fornøjelse at se hende færdes iblandt. De er søde Børn med lyse Krøller og milde Blikke.

Kirstine Jensen. Den 23. Februar 1888 fødtes en lille Pige, der siden i Størrelse kom til at rage op over de andre Pigebørn. Vi Drengene kunde hun ikke naa, da vi alle tre havde Garderhøjden. Hun er maaske den af Pigerne, der har fartet mest omkring; hun har haft Pladser baade i Jylland, i København og paa Falster, foruden en Del her paa Fyn. Sommeren 1909 var hun paa Ry Højskole, hvor hun fandt saadan Glæde ved det, hun der hørte, at hun anden Gang, Sommeren 1914 rejste til Langelands Højskole sammen med sin yngste Søster. Paa disse Højskoleophold fik hun lært at forme sit Sprog smukt

baade i Ord og i Skrift, ligesom hun fik en Del poetisk Sans. Hun skrev til Karens Bryllup en Sang, det vil falde vanskeligt at faa bedre, fordi den udtrykte saa jævnt og ligetil det, den skulde. Hun er nu en ældre Pige og hverken forlovet eller gift, men hendes Lyst staar til at blive Søster Marens Medhjælper paa Tommerup Optagelseshjem.

Efter hende kommer der en Dreng, som døde tidligt, 2 Maaneder gammel.

Bernhard Jensen er født den 16. Oktober 1892 og var en rigtig Krøltop. Hans Barndom og Ungdom gik som de andres, stille og roligt, og der var saaledes intet, der tydede paa, at det, som en gammel Pige havde sagt om ham, da han laa i Vuggen, nemlig at han skulde blive Folkethingsmand, skulde gaa i Opfyldelse. Han kom 18 Aar gammel ud at tjene og havde tjenende Stillinger, til han Vinteren 1915—16 var paa Langelands Højskole. Her fik han Øje og Sind opladt og vakt i højere Grad, end det havde været muligt i Hjemmet for, hvad et rigere aandeligt Livsindhold betød for Menneskelivet i sin Helhed. Nu kom det frem, som hidtil havde været skjult for hans nærmeste, men som den gamle Pige kunde se i hans Øjne allerede, da han laa i Vuggen: Trangen til at være med i det folkelige Genrejningsarbejde. Denne Trang førte ham til Askov Højskole i tre Vintre. Der var Oplevelserne mange og store, da de faldt i det Tidsrum, da Sønderjyderne igen vendte hjem til Danmark, takket være den Styrke de fandt i deres Danskhed. Nu da denne Bog udsendes, staar han for at skulle have fat. Sin sidste Uddannelse faar han i Vinter paa Gymnastikhøjskolen i Ollerup.

Karen Jensen fødtes den 28. April 1894. Hendes Skolegang i Revninge blev ikke saa let som de andres, fordi hun var af Væsen lidt undselig af sig, dertil var hun en Del tunghør. Disse to Ting gjorde hendes Optræden mere træg og tung, og dette bliver tit forkert udlagt nemlig som Dumhed og Indskrænkethed. Det passer ikke paa Karen, hun var ligesaa begavet som de andre; men maaske mere lukket og utilgængelig. Ingen hørte Karen synge, og naar det foreholdtes hende, svarede hun altid, at hun kunde ikke. Det Svar var kun Udtryk for hendes Beskedenhed, for hendes Mand siger, at naar hun gaar ene ved sit Arbejde, saa lukkes der igennem Sangen op for alt, hvad der bør i hende, og Sangen klinger sødt fra hendes Læber. Da hun kom ud at tjene, lærte hun i en af sine Pladser ham at kende, der siden blev hendes Mand. Han var fra Anderup og hed Laurits Hansen. Sammen med Kirstine var hun paa Langelands Højskole i 1914.

Til November 1915 stod hendes Bryllup, og hun og hendes Mand købte en Gaard i Skaadstrup. Hun og hendes Mand har to Drengene, et Par rigtige Tyksakke, der er Faders og Moders Øjestene.

Niels Jensen var som nævnt Jens Steffensens ældste Søn. Efter at have levet en sund og tornøjelig Barndom og Ungdom i Hjemmet, kom han tidlig paa Session og kom til at ligge som Dragon i Odense. Han var en rask Svend, der klarede den noget anstrengende Rekrutskole med Glans, og var da ogsaa en flink Soldat. Bagefter kom han en Vinter paa Vejstrup Højskole, her var han godt med og stærkt optaget af Jens Lund og Lærer N. K. Andersens Undervisning. Under dette Ophold blev han kendt og forlovet med Gmd. Mads Nielsens Datter paa Spilborggaard. Hun hed Maren og var en rask og livlig, tillige dygtig Pige. 1875 den ²³/₁₁ holdt de Bryllup, forud havde der været lidt Bevægelse og Meningsforskel mellem de Gamle om, hvor de Unge skulde bo. Jens Steffensen mente, at en god Fæstegaar'd var at foretrække, og en saadan var der ledig lige i hans Nabolag, dette havde uden Tvivl ogsaa været det heldigste. Mads Nielsen var en stout Selvejrbonde, rynkede paa Næsen og fastholdt, at hans Datter ikke skulde være en Fæstebondes Viv. Resultatet blev Købet af en lille Gaard i Frøbjerg i Vestfyn. Her boede Niels Jensen med sin dygtige Hustru i 40 Aar og havde ikke mindre end tolv Børn, hvoraf de elleve endnu

Rasmus Jensen, f. $2/6$ 1881.
g. m. Dorthea Kristensen Lind.

Mads Frederik Jensen, f. $13/8$ 1894.
Rasmine Jensen, f. $22/5$ 1888.

Steffen Jensen, f. $7/10$ 1886
g. m. Marie Hansen, f. i Katterød.

Laurits Jensen, f. $1/5$ 1879.
g. m. Anna Steffensen, f. i Crup.

Sofie Jensen, f. $6/4$ 1878.

Lars Johansen Jensen, f. $10/11$ 1903 i Rynkeby.

Niels Jensen, f. $19/6$ 1852.
g. m. Maren Madsen, f. i Vejstrup.

Christian Jensen, f. $16/10$ 1891.

Jens Peder Jensen, f. $12/4$ 1877.
g. m. Cesilie Johansen, f. i Rynkeby.

Olaf Johannes Jensen, f. $1/11$ 1908 i Rynkeby.

Signe Jensen, f. $11/6$ 1884, g. m. Edvard Bøving, f. paa Gersholt.

lever og er raske. Gaarden var ikke stor, det blev derimod Børneflokket. Niels Jensen overlod derfor Gaardens Drift i Almindelighed til sin Hustru og de arbejdsvante Børn. Selv drog han paa sin Fod rundt overalt i Assens Amt og handlede med Kreaturer eller rettere sagt købte Lødekøer. Han havde arvet noget af Farfaderens Handelstalent, tillige Faderens nøgterne Blik for Tilværelsen, og indsaa, at en lille, men sikker Fortjeneste er bedre end en større Indtægt, forbunden med Risiko og Usikkerhed. Han var derfor som Regel Opkøber til en større Handelsmand i Aarup. Ved sin Flittighed og Nøjsomhed klarede han sig, og fik den store Børneflokk opdraget. Hans Hustru, Maren, fik Tid, foruden til at passe Hjemmet, at deltage i det offentlige Liv og fik flere Ombud og Bestillinger. Hun lod tit og ofte sin Røst høre for at tilkendegive sine Meninger.

Hendes Helbred var godt indtil faa Aar før hendes Død. Niels Jensen solgte Gaarden og flyttede til Tommerup Stationsby, hvor de boede til Maren's Død $26/4$ 1920 efter et strengt og pinefuldt Sygeleje med Operationer for Kræft i Brystet. Hun var til sidst ganske lammet og uden Bevidsthed, hun kendte længe ingen af sine Nærmeste. Efter at Niels Jensen nu er op imod de halvfjerds, men endnu af godt Helbred, har holdt op med Handelen, tager han flittigt Del i alt Arbejde, der byder sig. Han er endnu Skatteopkræver i den store Tommerup Kommune. Efter sin Hustrus Død solgte han Ejendommen i Tommerup og flyttede til Rynkeby ved Kerteminde; her bor han hos sin ældste Søn Jens P. Jensen, der bor der, gift med Gmd. Lars Johansens Datter, og som overtog Gaarden efter Svigerfaderen 1902.

Slægtstavle 3.

Navn	Født Dato Aarstal	Gift Dato Aarstal	Dod Dato Aarstal	Børn		Ægtefællens Navn og Hjemsted	Stilling Næringsvej	Ophold paa en Høj- eller Landbrugsskole eller aftjent Værnepligt
				Sønner	Døtre			
Niels Jensens Børn								
Mary	$7/4$ 1876	»	»	»	»	Ugift	»	»
Jens Peder	$12/4$ 1877	»	»	2	1	Cecilie Johansen, Rynkeby	Gaardmand, Rynkeby	»
Lavrits	$1/6$ 1879	»	»	1	2	Anna Steffensen, Tvinde	Gaard-Forpagter, Tvinde	»
Sofie	$6/4$ 1878	»	»	»	»	Ugift	Børneudstyersfor- retning, Odense	»
Rasmus	$2/0$ 1881	»	»	1	3	Dorthea Lind, Silkeborg	Husmand, Dreslette	»
Johannes	$28/12$ 1883	»	»	1	2	Dorthea Hansen, Kogsbølle	Husmand, Refsvindinge	»
Sine	$11/6$ 1884	»	»	»	3	E. Bøving, Børsholm	Købmand	»
Steffen	$7/10$ 1886	»	»	4	»	Mario Hansen, Katterød	Gaardmand, Katterød	»
Rasmine	$22/5$ 1888	»	»	1	»	A. H. Kjeldsen, Kragelund	Inspektør	»
Kristjan	$16/10$ 1891	»	»	»	»	Ugift	Handels- medhjælper	»
Mads Frederik	$13/8$ 1893	»	»	»	»	Ugift	Politibetjent, København	»
Karen	»	»	Dod	»	»	»	»	»

Johan Steffensen.

Ældste Barn af Steffen Jensen og Hustru Karen Johansdatter, han fødtes 12. November 1821, Aaret efter deres Bryllup. Forældrene var da 23 og 19 Aar, unge og raske, flittige og arbejdsomme, de overtog den store Gaard i stor Fattigdom. Den lille Dreng blev hjemmedøbt samme Dag og holdt over Daaben af Faster Katrine, Fadderne var Gmd. Lars Sørensen, Thomas Jensen og Peder Andersen, alle af Revninge. Han fik Navnet Johan efter sin Morfader Johan Madsen, som døde 4 Aar forud. Johan voksede op mellem de mange Søskende, som kom efter, tog Arv efter begge Forældre. Godt Nemme og god Forstand efter Faderen, blid og hjertelig efter Moderen, alle Dele forenet i en opvakt og lærenem Dreng.

Faderen tænkte en Tid, han skulde lære videre og blive mere end Bonde og lod ham derfor gaa i Skole efter Konfirmationen hos den tyskfødte Lærer Petersen i Revninge. Da Steffen Jensen og Læreren blev uenige, hørte denne Skolegang op. Johan lærte dog at tælle paa Tysk, som han senere morede sine mange Drengene med, naar de i Skumringen red paa Faders Knæ. Steffen Jensen forlangte meget Arbejde af sine Børn, og Johan hjalp til saa godt, han formaaede; han var hverken stor eller stærk, men villig. Hans opvakte Aand gjorde, at han tidligt beskæftigede sig med Læsning. Der var jo paa den Tid ikke mange Bøger at faa fat paa, der var dog »Bøgernes Bog«, Bibelen, som Johan læste flittigt. Omkring det tyvende Aar blev han grebet af det religiøse Liv og Vækkelse paa Kertemindesengen, der først blev vakt ved Kristen Madsen i Drigstrup, men senere efter hans Død 1829 forsat af andre, især af Ungkarl Rasmus Nielsen, der giftede sig med Kr. Madsens Enke og bosatte sig i Ejby ved Odense. Johan Steffensen deltog i Møderne i Drigstrup, og her lærte han sin tilkommende Hustru, Sidsel Larsdatter, at kende. I disse Ungdoms-aar, hvor han kom sammen med andre Unge, ogsaa af Familien, stiftede han Venskab for hele Livet med et Næstsøskendebarn, H. J. Larsen fra Slude. Det var aandelige Synspunkter og Trangen til at dele det bedste, der førte dem sammen, de skrev lange Breve til hinanden af aandeligt, maaske ogsaa pietistisk Indhold. Disse Breve blev gemt som værdifuldt Arvegods i Familien i 80 Aar. De to Venner blev senere gift med to Piger fra Sønder Næraegnen, der var Søskendebørn. Steffen Jensen saa først med stor Uvilje paa Sønnens Læselyst, gik en Gang saa vidt, at han gav ham Prygl derfor. Dog, hans Hjerte var ikke saa haardt, gennem Sønnen blev han ogsaa vakt, og nu fulgtes de ad til de gudelige Møder. Det var Spotten fra anderledes tænkende, der holdt Steffen tilbage en Tid. Senere, da Dr. Viborg 1845 kom til Rynkeby-Revninge Sogne, kom de i Forhold til den grundtvigske Bevægelse, da blev der holdt mange Møder hos Steffen. Johan Steffensen var altsaa blevet forlovet med en Datter af Gmd. Lars Hansen af Sønder Næraa, og efter at have købt et lille Sted, »Løjtvedstedet« paa Flødstrup Mark, men tæt ved Revninge Kirke, holdt han Bryllup 18. Oktober 1845. Han var da 24 Aar, hans Hustru 27. Da Johan kun var lille og tilmed kortsynet, blev han ikke Soldat og kom altsaa heller ikke med i Krigen 1848. Han levede dog godt med i, hvad disse skæbnesvangre Krigsaar førte ind over hans Fædreland. Da den danske Armé efter Slaget ved Slesvig Paaskedag 1848,

Karen Sofie Johansen

Niels Johansen

Lars Johansen

Sidsel, Johan Steffensen

Steffen Johansen

Jens Johansen

Hans Johansen

Jens, Hans

Johanne, Hans Johansen

maatte vige for Overmagten, og Oprørerne bredte sig næsten over hele Nørrejylland saaledes, at det begyndte at se mørkt ud for gamle Danmark. Da Grundtvig skrev sin smukke Sang, »Fædreland ved den bølgende Strand«, Carl Ploug digtede sin vemodige »Paaskeklokken kimed mildt«, da skrev Johan Steffensen en lille Bog om den utrygge Situation, som han mente var en Prøvelse sendt fra »den gamle af Dage« for vore Synders Skyld og opfordrede paa det mest indtrængende til Omvendelse fra Syndens Vej. Han udgav Heftet paa egen Regning, det kostede 4 Skilling. De unge Folk boede her i 5 å 6 Aar, og deres første to Dreng, Lars og Niels, er fødte her. De fik 3 gode Køer med hjemme fra Næraa, hvor man havde bedre Græsgang om Sommeren og en Del godt Enghø om Vinteren, derfor malkede Køerne næsten hele Aaret. Denne udmærkede Skik holdt de ved i Revninge, det var derfor glædeligt for Folk i Byen, at man hos Sidsel Johans kunde faa Mælk til Julebagning. I Revninge var man som Regel mælkeløse i flere Maaneder om Vinteren.

Som Landmand og Jordbruger var Johan vel kun som Folk er flest, men der var som man siger: »Gudsfrygt med Nøjsomhed til Huse«, og Sidsel var en god Husmoder, der alle Dage holdt godt Hus med, hvad der var hende betroet. Hun var gavmild og hjælpsom mod Fattigfolk, og disse gik nødigt hendes Dør forbi. Det var rige og velsignede Aar for dem i aandelig Henseende, der var god Kirkegang hos den ny og begavede Pastor Viborg, de unge Folk i »Løjtvedstedet« var hans tro Tilhørere. Imidlertid var der den Ulempe ved deres Jordlod, at den laa langs Nordsiden af den lange Rørbæk Skov, og da Lødden var smal, saa kunde Skovens store Træer næsten skygge over den meste Agerjord, dette gjorde Marken noget ufrugtbar og vanskelig at bjerge Afgrøden fra. Johan solgte derfor Ejendommen og rejste til Langtved Mark ved Aamose. Her kom deres eneste Datter til Verden 22. Juli 1852. Hun blev i Daaben kaldt Karen Sofie efter sine Forældres Mødre. Familien flyttede dog efter faa Aars Forløb til Aasum ved Odense, og her levede Johan og hans Hustru deres rigeste Aar. Her holdtes nu flere Møder eller Forsamlinger, hvor forannævnte Rasmus Nielsen fra Ejby og Johan talte og sang. Mathias Vad, Sognepræst i Aasum fra 1850 til 1860, tog ogsaa Del deri, der stiftedes inderligt Venskab mellem ham og Johan Steffensen og Hustru. De fik i Forening 1856 den gamle »Evangelisk-kristelig Salmebog« afskaffet og den ny og bedre »Roskilde Konvents Salmebog« indført. Om denne Begivenhed, hvor Johan Steffensen lærte Aasum Bymænd, hvordan en Diskussion bør foregaa, fortælles følgende: Johan var kort efter sin Ankomst til Aasum, efter at have faaet Kendskab og Venskab med Præsten, ved dennes Anbefaling kommen ind i Sogneforstanderskabet. De to Mænd virkede efter bedste Evne hver i sit Sogn, saaledes da den ny Salmebog skulde indføres. Johan sammenkaldte Bymændene og forelagde dem Spørgsmaalet. Der var imidlertid mange Modstandere, og disse var de mest højtråbte i den almindelige Passiar. Johan indsaa, at paa denne Maade gik Sagen ikke igennem, han foreslog en Ordstyrer, og saa skulde hvem, der ønskede Ordet, forlange det af ham. Johan foreslog den fremmeligste blandt Modstanderne. Derefter kom der bedre Orden og Gænge i Forhandlingerne, Johans Veltalenhed medførte, at Salmebogens Vedtagelse kom i Orden med Flertal. Pudsigt nok gik Sagens Modstandere bagefter til Herredsfogeden og klagede over, at de var blevet overstemt, denne ironiserede lidt med dem og bad dem lægge sig efter parlamentarisk Skik og Orden og rette sig derefter. I de 10 Aar, hvori de to Mænd, Pastor Vad og Johan Steffensen levede i Kommunen, fik de ikke faa gode Foranstaltninger indført, saaledes kom der et Par dygtige og velvillige Lærere med samme kristelige og folkelige Grundsyn til Skolerne, væsentlig efter de to Mænds Anbefaling og Indflydelse. Den 6. Juli 1859, 10-Aarsdagen for Fredericiaslaget, iværksatte de en større

Folkfest paa Kirkebakken ved Aasum. Pastor V. Birkedal, Ryslinge, og Dr. Viborg, Rynkeby, var Talere ved denne Leilighed.

I Johan Steffensens Hjem fandt den senere saa navnkundige Skolemand Kristen Kold et kærligt Gæstely paa en Tid, da han uforstaaet gik svanger med store Fremtidsplaner om en ny, ejendommelig Skole for hele det danske Folk, om et nyt Folkeliv, adlet, dygtiggjort i kristelig og dansk Aand. Johan sluttede sig fast og inderlig til den Bevægelse, som udgik fra Kold og blev da ogsaa hans nærmeste og trofaste Raadgiver i praktiske Ting. Han var en flittig Gæst hos Kold, og naar dennes Elever eller Friskolelærere vandrede fra Skolen og ud omkring paa Fyn, kom i Nærheden af Aasum eller Rynkeby, hvor Johan sidst boede, saa var de altid velsete Gæster, der fandt Ly og Herberg hos Johan og hans tro og venuesæle Hustru Sidsel. Johan var Sognefoged og Lægdsmand og fik som saadan med mange Folk og mange Ting at gøre: Soldater under Krigen, Bellere og Løsgængere fra det nære Odense, han talte mildt og forstaaende med dem, men kunde ogsaa irettesætte for Sløseri og Ødselhed, selv i det smaa, men kom der i det samme en trængende, kunde han give vedkommende en Daler. Johan handlede lidt med Heste og ligesaa med Ejendomme, han kom en Gang hjem med en Fortjeneste paa Haugstedgaarden i Hunderup ved Odense paa 1500 Rdl., hans Folk skulde mærke lidt dertil, og han gav dem hver en Specie (4 Kr.). Hans sidste Hestehandel skete, mens han laa syg, en Tid før hans Død, han købte en graa Hoppe, den blev i Gaarden i tyve Aar. Efter Pastor Vads Forflyttelse til Korsør, løste Johan Steffensen Sognebaand til den bekendte Ludvig Helweg i Odense, her søgte han og hans Familie Søndag efter Søndag deres aandelige Opbyggelse. Johan og Hustru sluttede sig inderligt til Helweg. Johan kom en Gang ud til Kirke om Eftermiddagen, mens der havde været Højmesse. Helweg tog ham med sig i Teatret, hvor der rimeligvis blev spillet et godt Stykke. Johan var meget begejstret for Besøget og udtalte: »Han fik mere ud deraf end af mangt et Kirkebesøg.« Her i Aasum fødtes deres tre yngste Sønner, og hver Gang en ny, lille Borger kom til Verden og skulde døbes, samledes Frænder og Venner, deriblandt hans tro, gamle Ven fra Slude. H. J. Larsen og Hustru kom da kørende de 3 à 4 Mil med Familien, de to graa Heste huskes endnu. Ja, der blev holdt Glædesfest, ikke som det oftest sker med Mad og Drikke, Dans og Lystighed. Nej, her samledes man først og fremmest om Glæden over, at det lille Barn var optaget i Guds Menighed. Johan holdt gerne selv Festtalen, som var stærkt præget af Fryd og Taknemlighed mod Gud for Guldklumpen (Barnet), han havde faaet i Eje, og Glæden ved at se Vennerne hos sig i Dagens Anledning.

Var Johan Steffensen blandt dem, der saa vel forberedte Jordbunden i Revninge til Modtagelse af Grundtvigs og Kolds aandelige Udsæd, at den spirede saa godt, saa faa eller ingen Sogne havde saa mange Elever hos Kold, gjorde han et ikke mindre Pionerarbejde i Aasum ved sine gudelige Forsamlinger og folkelige Møder. Da Aasum Sangforening eller Foredragsforening (som nu har bestaaet i 48 Aar) oprettedes i 1871, kom dens Grundstamme til at bestaa af de ældre Folk, som 20 Aar forud sneg sig bag om Byen til Forsamlingen hos Johan Steffensen. Den ældste Søn Lars opholdt sig i 14-Aars Alderen hos Bedstefaderen i Revninge, og blev derfor konfirmeret hos Viborg i Rynkeby. Den næste, Niels, derimod i Odense hos Pastor Helweg. De 4 yngste Børn blev konfirmeret hos Pastor T. V. Trøjel i Rynkeby, hvorhen Johan Steffensen flyttede i August 1865. Her var en stor Virksomhed, først med Høsten i den store Gaard, denne var noget forsømt og trængte til at faa Jorderne drænet og brakket. Ligeledes flyttedes en Lade fra Aasum, hvor Udhusene blev brækket ned, og Jorden udskiftet. Endskønt det var en dejlig Gaard, 65 Tdr. Land, midt i Byen, og Johan i og for sig ikke havde noget imod at bo her, fik han dog Lyst til

at flytte endnu en Gang. Det var en Gaard i Dons ved Kolding, han havde Mod paa. Han ønskede at komme til den opvakte Kreds af Bønder der omkring ved Peder Larsen Skræppenborg, med hvem han var godt kendt. Hans Hustru havde faaet nok af at flytte og undlod at vække Manden, den Morgen han skulde til Jylland til Auktionen og undgik derved Flytningen. Hans Virksomhed i Rynkeby, hvor han som tilforn tog sig af mange Ting, besøgte gamle, ensomme Folk, syge Mennesker o. lign., vandt ogsaa her Velvilje og Agtelse, varede knap to Aar. Han fik om Vinteren 1867 Vatersot, og dertil slog sig Nyrelidelse, i April sov han stille og rolig hen, 46½ Aar. Som en troende og ydmyg Kristen levede han, som saadan døde han, hans Eftermæle staar lysende i hans Kreds af Slægt og Venner. Hans mange Børn mindes ham i dyb Taknemmelighed, han forstod at omgaas dem paa bedste Maade. Af hans Opdragelse fremgik et meget fintmærkende Forhold, saaledes, at et lille Ord, mildt og behjælpeligt, fra hans Mund var tilstrækkeligt til at bringe det rette Forhold tilbage, hvis der undertiden kunde være sket et lille Brist. Han bad da ogsaa sin Hustru paa sit Dødsleje, som sit sidste Ord, hende sørge for, at hendes Ord eller Ordre kun skulde siges en Gang, hun forsøgte saa efter bedste Evne at leve efter hans Formaning. I de seks Aar, hun overlevede sin Mand, var de tre ældste Børn paa Højskole hos Kold og Lebæk, to andre blev konfirmeret. Den yngste, Hans, havde begyndt at gaa til Præsten, da hun ligeledes i April 1873 sov hen; hun hviskede ganske sagte som sit sidste Ord til sine 6 Børn: »Vorherre være med eder«. Som hun havde levet, saaledes sov hun hen, stille og rolig i Tro paa og Haab om, hvad hun saa ofte havde sunget i sin Yndlingsalme af Brorson:

»Hvor er det godt at lande
i Himlens søde Havn.«

Ære være deres Minde.

Lars Johansen var ældste Søn af Johan Steffensen og Hustru Sidsel. Han fødtes 14/8 1846 i Løjtvedstedet nær ved Revninge Kirke, men mærkelig nok i Flødstrup Sogn. Han døbttes i Flødstrup Kirke og holdtes over Daaben af Moster Maren fra Sønder Næraa, Den førstefødte, lille, krølhaarede Dreng var de unge Ægtfællers Glæde og Fryd, men bragte dog i sit fjerde Aar sine Forældre en stor, men kortvarig Forskrækkelse. En halv-voksen Nabodreng havde uden Forældrenes Vidende taget den lille Lars med til Kerteminde. Der blev stor Uro med Eftersøgen i den store Rørbækskov og omliggende Vandhuller. Stor blev derfor Glæden, da de to Drengene ud paa Aftenen indfandt sig. Sin meste Skolegang fik han i Aasum, hvorhen Johan Steffensen flyttede 1852. Her i den smukke Landsby med en opvakt Befolkning fik han gode Kammerater, særlig en Nabosøn Vilhelm Hansen, med ham sluttedes Venskab for hele Livet. I det hele var det et udmærket Barndomshjem med gode Betingelser for sund og god Opvækst. Tretten Aar gammel kom Lars Johansen til sin Farfar paa Revninge Mark, og herfra gik han til Konfirmationsforberedelse hos den dygtige og nidkære Dr. Viborg i Rynkeby. Lars har fortalt et lille Træk fra den Tid. Han kom forbi Mads Hansens Gaard i Rynkeby, hvor man opførte en Tærskelade og var i Færd med at lægge Lergulv i Ladegangen. Til dette Arbejde blev en Flok Faar drevet fra den ene Ende af Laden til den anden for at bearbejde og jævne Leret. Lars stod og undrede sig over dette, ikke anende, at i denne Gaard skulde han udfolde sin Manddomsgerning i 33 Aar. Han var en mærkelig, opvakt og godt begavet Dreng med en blød, let til Taarer bevæget Natur. 1864 under Krigen kom han som 18-aarig ud til Uggerslev at hjælpe Faster Mette, der sad ene paa sin Gaard, mens Manden var i Krig. Vinteren 1865—66

var Lars Johansen paa Kolds Skole og har sikkert haft godt Udbytte af at høre de to mærkelige Mænd K. Kold og J. Lassen Knudsen. Tre Aar efter var Lars atter paa samme Skole, og det gik med ham, som Kold engang sagde: Et Uhr skal trækkes op hvert Døgn, men hvem jeg trækker op paa min Skole, de gaar aldrig i Staa; Lars blev sat i Gang for hele Livet. 1868 kom han paa Session og blev som den største i Slægten, lige fra den gamle Oldefader Jens Steffensens Tid, udskreven til Gardist. Han aftjente dog sin Værnepligt i Nyborg som Infanterist ved 19. Bataillon, 4. Kompagni, Nr. 1, og præsenterede en Fløjmand paa knap 6 Fod. Det viste sig snart, at han var ikke blot højre Fløjmand i ydre Henseende, men var godt udrustet til at møde de Fristelser og uheldige Forhold, der møder den unge Karl under Garnisonstjeneste. Der var en ældre Stabssergent Trunderup, der ikke alene var Venstremand og støttede Anders Tange, hvad der sagde meget i de Tider, men han var tillige godt med paa det aandelige og folkelige Livssyn, der var kommen frem ved Grundtvig. Trunderup saa straks, der var Krummer i den statelige Fløjmand, de blev enige om at holde Sofus Høgsbroes »Dansk Folketidende«, et Særsyn mellem Soldater. Lars Johansen var flink til Tjenesten og vandt sig efterhaanden mange gode Venner blandt Kammeraterne. Han blev Underkorporal, og blandt de Venner, der blev udtaget hertil, var P. Rosager, Niels Madsen og Jens Nielsen (senere Bellingbro) fra Vejstrup, Hans Tygesen fra Ferritslev, Jakob Klinkby, de dannede et helt lille dansk Samfund.

Efter en Tur til Lejren ved Hald 1870 og et lille Kantonnement ved Kolding under den fransk-tyske Krig kom han hjem Efteraaret 1870. Saavel før som efter Soldatertiden var Lars Johansen et tro og virksomt Medlem af Rynkeby Skytteforening, i flere Aar endog Leder. Ved denne Tid 1870 kom der til Rynkeby Sogn en ældre, stakkels forhutlet Karl, hvem en skuffet Forlovelse havde gjort syg paa Sindet, saa han i et helt Aar levede som en hjemløs og vildsom Mand i Skoven om Sommeren og paa Herregaardens Høstænge om Vinteren. Han blev plejet og kom til Kræfter i Lars Johansens Hjem. 2 Aar efter blev han Bestyrer paa Fattiggaarden og gift med sin gamle Kæreste. Ved dette Bryllup var Lars Johansen Forlover og Næstmand og saa her første Gang den Kvinde, der senere blev hans Hustru i 25 Aar. Bruden havde været Husholderske paa Skovsbo, og Lars Johansens Forlovede var Mejerske. Aaret efter døde Lars Johansens Moder, og han overtog Gaarden. ^{29/10} 1873 holdt de Unge deres Bryllup. Det viste sig snart, der var kommet unge Folk i Gaarden, der blev lagt Vægt paa Kvægavl med Roefoder og Kraftfoder. Der blev indrettet det ny og ukendte Vandmejeri. Lars Johansens Hustru, Karentine, født Kyhl, udførte her i en Aarrække et dygtigt Arbejde. Hendes Fader, Heinrich Kyhl, er født Holstener, bosat i Rudkøbing, var først Linnedvæver, senere Lysestøber, men da disse Haandværk med Tiden blot var en Saga, blev han Cementstøber, det var den Gang et nyt og storartet Fremskridt. Kyhl kom over og hjalp Svigersønnen med Indretning af de mange Kummer til Mælken, Krybber og Gulve til Svin og Køer. Lars Johansen begyndte at købe Mælk fra Naboerne, senere, da Centrifugen kom frem, købte han Mælk fra alle omliggende Byer. Saaledes udviklede sig efterhaanden det store Fællesmejeri, der varede til 1894. I Slutningen af Halvfjerdserne gik de politiske Bølger højt mellem Venstre og Højre. Lars Johansen laa heller ikke her paa den lade Side, men endskønt han i mange Aar var Fører for Venstre i Rynkeby og til Dels ogsaa en af de førende i Valgkredsen, saa var det dog ikke paa det politiske Omraade, han nød størst Anerkendelse. Han var ikke Taler eller Debator, naar han desuagtet i Aarenes Løb blev valgt ind i mange Foretagender, maa Grunden søges i dette, at hans Person var af en tillidsvækkende Karakter. Ved et Udfyldningsvalg til Rynkeby-Revninge Sogneraad fik Venstre 1880 Flertal og satte den unge Bondemand Lars Johansen paa Formandspladsen. En Aarrække sad han som Medlem af Odense Amsraad.

Laura, Marie, Verner Nielsen

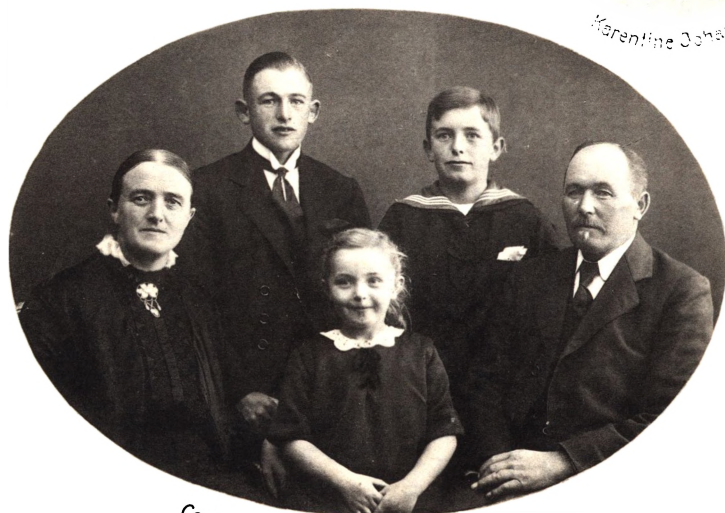
Marie, Gunver, Elna, R. Mosegård

Karenline Johs

Lars Johansen

Cesilie, Lars, Olaf, Marie, Jens P. Jensen

Dorthea, Ewald, Holger, Johannes, Aage, Bøje, Jens Larsen

Lars og Karentine var af Natur meget forskellige, udgaaede, som de var, af forskelligartede Hjem. I Samlivet med sin Mand blev hun tørt ind i alt det for hende nye, der paa den Tid rørte sig i de grundtvigske Kredse. Hun gav dog til Kende, at hun følte Trang og Vilje til at dele Livssyn og Forstaaelse med sin Mand i den Retning. De havde ved et Vennemøde hørt gamle Pastor Melby fra Asperup, han havde fremført et Vers, saalydende: »Knæk ej liden Kvist om Vaaren, fred den, giv den Læ, tænk, om just den var udkaaren til dit Alders Skyggetræ.« Karentine sagde, da hun gengav Verset, det var som Ord talt til mig, saadan har jeg følt det vaagne og gro i mig, et Liv i Udfoldelse af Rigdom, saa frisk som de første Spirer, og jeg forstod ogsaa, at det, det gjaldt om, var at pleje dem, og ønsker tit, naar jeg føler, at jeg kun altfor ringe røgter dette, at Lars vilde hjælpe mig mere dermed. Her aabenbarede sig et Træk ved Lars Johansen; vi kunde vel sige: han var for tavs med, hvad der rørte sig inderst inde hos ham. Grunden kan vist søges i dette, et Fejlgreb, som mange af de Mennesker har begaaet, der under Kolds Paavirkning fik Afsky for alt det Udvortes, given sig til Skue, skilte med Kristendom. Og saa gik de for langt til den anden Side, fik ikke rigtig faaet paa det, som Grundtvig lægger os paa Sinde, naar han siger: Luk dig op, du Folkemund, og taler om, hvad det levende Ord betyder Mennesker imellem. Saaledes var Lars Johansen i Sammenligning med sin Fader en tavs Mand med, hvad der rørte sig hos ham af Kristenliv. Til Gengæld virkede ogsaa hans Ord vægtigt, naar de faldt. Saaledes fortæller et af Børnene, at da hun engang en tidlig Morgenstund stod for at sige Farvel derhjemme, Rejsen gjaldt en længere Tur, og lang Fraværelse, af sin Fader fik det Afskedsord: »Farvel og Gud være med dig«, som blev hende føleligt og uforglemmeligt alle Dage. Lars Johansen var glad ved sine Piger og satte en Ære i at opdrage og oplære dem til at blive Slægten tro, virksomme og deltagende i Bondens Liv og Gerning. Foruden den ret store Bondegaard forpagtede han Præstegaarden; dette sammen med Mejeriet gav nok at tage Vare i Hjemmet. Lars Johansen havde god Evne til at omgaas sine Folk, de kom til at holde af ham, som han var atholdt af de mange, han kom i Berøring med, og mange var de, der kom til ham om Raad og Hjælp, han var ikke smaalig, naar det gjaldt at ofre til andre. Med Aarene kom der Velstand til Huse, dette forandrede ikke Hjemmets Præg. Trods Travlheden blev der Tid til at deltage i Kirkeliv og Folkemøder. Karentine var energisk, forstod at ordne sit Hus saaledes, at man f. Eks. kunde køre hjemme fra Julemorgen den lange Vej til Sønder Næraa Kirke, uden at der i øvrigt var nogen, der blev trukken af, hvad Julemaden angik. Hun var først om Morgenen, lavede al Maden, gik foran i alt husligt Arbejde, var saaledes sin Mand en betydelig Hjælp i den store Bedrift. Kirketurene til Sønder Næraa, hvor der samtidig aflagdes Besøg hos Familien i Tarup og Næraa, var til stor Glæde for den hele Familie baade store og smaa. Lars Johansens Person var høj og drøj, men harmonisk bygget og med et mildt og roligt Blik. Tilsyneladende en Kraftkarl, hvad dog ikke var Tilfældet. Da han var sidst i Fyrreerne, fik han Gigtfeber, og denne Sygdom efterlod en Hjertesvagthed, saaledes at da Gigtfeberen nogle Aar efter kom igen, var Hjertet for svagt i sin Virksomhed, dertil føjede sig en Nyresygdom. Han laa paa Sygelejet et Par Maaneder; man havde ondt ved at tro, at det gik mod Døden. Dog en Morgenstund maatte hans kære, som sad ved Sengen, se ham sove ind for stedse. Det var den ²⁵/₈ 1898, kun 52 Aar gammel. Han begravedes paa Rynkeby Kirkegaard ved Siden af Faderen under uhyre stor Deltagelse fra Nær og Fjern.

Samme Efteraar kunde Lars Johansen og Karentine have fejret deres Sølvbryllup, en Festlighed der var imødeset med Glæde, nu blev det en Mindedag i Stilhed mellem Moder og Børn, som gav sig Udtryk i følgende Ord af et af Børnene til deres Moder;

Moder, dig vil en Hilsen vi bringe,
vi sagte og blidt med Kløkken vil ringe,
den Klokke, hvis Klang de Toner frembærer,
som vi eje i Minderne kære.

Moder, vi vil til Tonerne lytte,
vi vil ej sukke ved dens Klang,
vi hjælpes vil — Sorgen ombytte
og finde frem en Takkesang.

En Tak til ham, som alt har at raade,
til ham, hvis Øje mod alt er vendt.
Hvad han giver, han gav af Naade,
det altid Kristne har erkendt.

Karentine fik, da hun fraflyttede Gaarden, indrettet sig et eget lille Hjem efter sit Ønske i Nymarken, nær ved Svigersønnen. Hun trængte til Ro efter sit virksomme Liv. Et godt Helbred var hende givet, hvilket hun var taknemmelig for. Hun kunde nu færdes omkring til sine Piger, bestandig virksom og hjælpsom, hvor der trængtes.

I Foraaret 1920 følte hun sig syg, søgte Læge, det viste sig at være en uhelbredelig Kræftsygdom. Først i Oktober rejste hun hjem til Rynkeby og gik til Sengs for aldrig mere at komme oven Senge. Karentine døde ²⁴/₁₀ 1920 og begravedes under stor Deltagelse ²⁹/₁₀, samme Dato hun 47 Aar tidligere holdt Bryllup og flyttede ind i dette Hjem. I Karentine Johansens Stue hang en Gengivelse af Carl Blochs Maleri »Bethania«, hvor Martha og Marie modtager Jesus. Som Skriften meddeler, at Martha havde Bekymring og Uro for denne Verdens Ting, saaledes kunde vi tænke, at Karentine var en Marthanatur, oplaget af denne Verdens Gerning og Bekymring. Samtidig ejede hun de nu saa efterlyste Dyder Arbejdsomhed og Sparsommelighed, undertiden maaske for stærkt.

I de 20 Aar Karentine sad Enke i Nymarken, gav det sig dog mere og mere til Kende, at hun i rigt Maal ogsaa havde Tilknytning til Marias Natur. Hun viste rig aandelig Vækst, tit og ofte en Offervillighed over for sine Medmennesker, haade af aandelig og timelig Art. Naar hun sad i sin Lænestol og læste Monrads Prædikener og derefter hældede sig tilbage og med lukkede Øjne nynnede: »O, sad jeg som Maria sad«, da havde hun sikkert sit Møde med Gud, da hentede hun Kraft til at leve Livet og dø Døden.

Cecilie Johansen er den ældste af Lars Johansens Børn, hun fødtes ³⁰/₄ 1875. Dagen efter forlod den yngste af det foregaaende Slægtled Fædrehjemmet. Hun indtog altsaa Pladsen som Barn i Huset, og har beholdt den siden, idet hun overtog Gaarden efter Forældrene 1902.

Hun tog Arv efter begge Forældre, Faderens rolige Forstand, Moderens energiske Virkelyst, dette præger hendes hele Liv. Hun kom tidlig til Sydfyn og lærte Mejeri, 18 Aar gammel er hun Mejerske i Faderens store Mejeri. Forinden havde hun dog været en Sommer paa Vestbirk Højskole, hertil drog hun igen, da Mejeriet nedlagdes, og styrede den store Husholdning for Grønvald Nielsen i flere Aar.

Cecilie har saaledes tidlig faaet sine Kræfter og Evner godt i Brug. 1899, Aaret efter Faderens Død, kom hun hjem og har været her siden. ²⁴/₉ 1902 giftede hun sig med Jens P. Jensen, han er Søn af Gmd. Niels Jensen, Frøbjerg, Søskendebarn til Lars Johansen.

Ligesom Hjemmet i Rynkeby i Lars Johansens Tid var et Samlingssted for Johan Steffensens Slægt, saaledes har Cecilie og hendes Mand fortsat med rummelig Gæstfrihed for den yngre Slægt og derved plejet Familiens Sammenhold og Fællesskab. De har tre Børn, nemlig: Lars Johansen Jensen, født ¹⁰/₁₁ 1903, Olaf Johannes Jensen, født ¹/₁₁ 1908, Marie Elisabeth Jensen, født ⁹/₁₁ 1914.

Marie Johansen var næst og fødtes $14/3$ 1877. Ved hendes Daab hen i Maj indbød Lars Johansen Frænder og Venner til en lille Sammenkomst. Jens Lund fra Vejstrup talte, han mindede om Johan Steffensens Udtryk, at det lille Barn, der var dem skænket, var som en Guldklump, en forøget Velstand i Hjemmet. Lund ønskede, at den lille Marie maatte blive saadan for sine Forældre. Hun tog Arv efter sin rigt aandeligt begavede Farfar, og har søgt efter Evne at holde Mindet om de henfarne i Live, som hun har søgt at træde i ædle Fædres Spor. Hun gik i Rynkeby Friskole og konfirmeredes af Pastor Boisen, Kerteminde. 17 Aar gammel var hun Elev paa Ollerup Højskole, og hun opholdt sig en Tid hos Landstingsmand Niels Johansen. Hendes Lyst til at se og opleve noget førte hende paa Udfærd, hun har saaledes været to Aar paa Bornholm. Det første Aar faldt inden for Bornholm Højskoles Vægge. Forstander Jensens Ord og Tale, Omgangen med de Mennesker, hun der kom i Berøring med, var af stor Betydning for hendes Udvikling. Hendes Liv og Færden i denne herlige og storslaaede Natur gav rig Næring for hendes poetiske Natur. Det sidste Aar oprettede hun, i Forening med en Veninde, en Kunstværerskole i Neksø. I 4 Somre var hun Lærerinde i Haandgerning paa Vestbirk Højskole. Et Aar tilbragte Marie i England, hvor hun oplevede adskilligt af Interesse og Betydning. Marie Johansen er af Natur rolig og fordringsløs, hun vil gerne være et godt og nyttigt Samfundsmenneske, lever saaledes godt med i Tidens Bevægelse. Det er dog særlig i Hjemmets Kreds, hun har Lyst og Evne til at skabe Hygge og Glæde.

Hun er gift med Rasmus Mosegaard, Søn af Gmd. Rasmus Nielsen, Rynkeby Mark. Deres Bryllup holdtes i Valgmenighedskirken i Odense 7. Maj 1904. De bor nu paa Gaarden Karolinelund i Radstrup, Marslev Sogn. De har to Børn.

Gunvar Mosegaard, født $7/10$ 1905. Elna Mosegaard, født $12/4$ 1909.

Dorthea Henriette Johansen er født $16/3$ 1879. Hun er opnævnt efter sin Moders Forældre; disse rejste Aaret før til Amerika, for at hjælpe en Svigersøn i en folkeknapp Egn. Som disse gamle Mennesker ejede Energi og Virketrang, der gav sig Udslag i deres stræbsomme Liv og Virke i Rudkøbing, ikke mindst ved at rejse den lange Vej for at hjælpe, hvor der trængtes, saaledes har Dorthea arvet noget trofast, vedhængende til, hvad hun i sin Ungdom fik Lyst til og Tro paa. Hun var paa Vestbirk Højskole 1897, her var et godt Voksested for hendes aandelige Interesser, ikke mindst for hendes Lyst til Gymnastik. Denne udmærkede Side af en ung Piges Udvikling og Opdragelse fangede hendes Interesse. Efter Hjemkomsten tog hun et Gymnastikkursus i Ryslinge. Bagefter fik hun en ikke let Plads i Rønninge, væsentlig for at følge sin Trang til at lede Gymnastik blandt unge Piger. Interesse for Gymnastik har hun endnu; var der et Hold for 40-aarige, gik hun med. Alle Søstrene gik i Friskole, Dorthea lærdes der endnu, hun er en interesseret Tilhører, hvor Skolespørgsmaal, særlig Friskolens Fortrin og Forhold drøftes. Hendes tem Drengene vil sikkert komme til at slide dens Bænke. Hun konfirmeredes af Pastor Boisen, Kerteminde Valgmenighed, og her hører deres Familie til. En lys og herlig Dag i Maj 1902 holdt hun Bryllup med Fotograf Jens Larsen, Søn af Hmd. Hans Chr. Larsen, Hundslev Nymark, Kølstrup Sogn. De unge Folk byggede deres Hjem og har deres Virke samme Sted.

Deres fem Sønner er følgende: Evald Larsen, født $1/4$ 1904, Holger Larsen, født $26/6$ 1905, Johannes Sigfred Larsen, født $25/7$ 1908, Aage Kristian Larsen, født $24/4$ 1912, Lars Bøje Larsen, født $11/8$ 1917.

Lavra Johansen, yngste Datter og Askepot, hun er lidt langt bagefter, nemlig født $13/9$ 1885, derfor nød hun dette at være lille Søster i fuldt Maal. Hun tillod sig at staa paa Huggehus og lave adskilligt, som ellers ikke hørte til Pigebørns Virke. Efter hendes Konfirmation tog disse Smaapassioner fastere Form, og hun vilde være Snedker. Hun tog

til Flødstrup i Lære. Hendes Energi og gode Haandelag gav sig til Kende, idet hun efter 3 Aars Læretid gjorde Svendestykke i Nyborg. Dette skete under Borgmesterens og andre høje Herrers Paasyn. Endskønt hun nu var en fin og dygtig Snedker, fik det dog ikke stor Betydning for hende, om end det kom til lidt Nytte i Hjemmet nu og da. Lavras Interesse for Snedkeriet har dog ikke gjort hende mindre værd i de kvindelige Sysler i et Hjem. Hun er i mange Maader Virkeliggørelsen af en Husmoder, økonomisk, god og betænksom overfor andre, hendes Hjem bærer Vidne om Sans for Stil og Orden. Da Helbredet ikke kunde slaa til, forlod hun Professionen. Lavra Johansen rejste paa V. Brücker's Højskole i Aagaard og befandt sig godt ved at være der. Senere foretog hun sammen med en Veninde fra Lærertiden i Flødstrup en Rejse eller rettere sagt en Fodtur til det dejlige Norge. Denne Tur havde stor oplivende og styrkende Virkning paa hende, og hun tog derefter en Plads i København som Pige hos en Datter af en ofte nævnt Præst i denne Bog, Pastor Trojel, Rynkeby. Senere kom hun i Huset hos en Søn fra Rynkeby, nemlig Provst Nikolaj Trojel i Blaustrød. Her stiftede Lavra Bekendtskab med sin tilkommende Mand, Lærer Verner Nielsen, han er Søn af Mælkeforpagter Jens Nielsen, Glostrup. Deres Bryllup stod $^{23/4}$ 1908. Da deres Ægteskab forblev barnløst, har de adopteret en lille Pige, hendes Navn er Olga Marie Halberg Nielsen, hun er født $^{12/12}$ 1915.

Verner Nielsen er nu Førstelærer ved Søborg Skole i Nordsjælland.

Niels Johansen er født $^{22/7}$ 1849 i Løjvedstedet ved Revninge. Han opkaldtes efter en ung, haabefuld Farbroder, der døde 3 Aar forud i en Alder af 21 Aar. Sin Barn-dom og første Ungdom tilbragte Niels Johansen i Aasum ved Odense, hvor Forældrene flyttede til 1852. Her var gode Forhold for den livlige og kvikke Dreng. Undertiden kunde han indjage sin Moder stor Skræk, naar han i Ledtog med Naboens Søn Peder lavede kaade Streger, f. Eks. travede hen af Husryggen eller kravlede op paa Skorstenen. Sin Skolegang fik Niels Johansen i Sognets Skole hos den flinke Lærer Olsen. Han var dog et halvt Aar hos Kristen Kold paa Dalum Højskole forinden Konfirmationen. Denne foretoges af Pastor Ludvig Helweg i Odense. Niels Johansen kom senere atter paa Kolds Skole og sidst 1874 paa Vejstrup Højskole hos Jens Lund. Niels Johansen ytrede tidlig Tilbøjelighed til Jagtens Strabadser, først med en Gærdestav eller hjemmelavet Gevær, med dette kunde der jo tages et omhyggeligt Sigte, det er jo den første Betingelse for et godt Resultat. Senere fik han et moderne Jagtgevær og anvendte i mange Aar sin meste Søndag og Fritid paa denne Sport.

Fra 18-Aars Alderen var Niels Johansen virksomt Medlem af Skytteforeningen i Rynkeby, hvortil Familien kort Tid i Forvejen var ankommen. Da Johan Steffensen paa dette Tidspunkt døde, kom Niels Johansen lidt tidlig paa egen Haand. Han var næppe 20 Aar, da den ældste Broder blev Soldat, og maatte styre den store Gaard. Det var vel nok vel tidligt, han havde jo selv ikke været ude at tjene, og han skulde jo ogsaa være noget for sine tre halvvoxsne, mindre Brødre. Moderen havde jo det største Ord, og selv om det undertiden kunde knibe lidt med Respekt og Orden indbyrdes, saa gik disse Aar dog ret taaleligt. 1871 aftjente Niels Johansen sin Værnepligt som Infanterist i Nyborg. Han er den mindste af de fem Brødre og blev endda udskrevet til Livgarder, der var kun Jens, der blev Garder, de andre fire laa i Nyborg, de tre endda ved 4. Kompagni af 19. Bataillon, Niels som Nr. 10, en rask og interesseret Soldat, afholdt af Kammeraterne. Hans Skydefærdighed indbragte ham naturligvis den grønne Sløjfe, ligesom flere Præmier derhjemme i Skytteforeningen. J. Steffensens Enke døde 1873, og den ældste Broder overtog Gaarden. Niels Johansen rejste om Foraaret 1875 til Revninge og tog Plads hos Gaardmand Hans Hansen, dennes Datter, Johanne Kirstine, havde Niels været forlovet med et Par Aars

Anna Johansen

Hans Ejnar Johansen

Povline Johansen

Johanne Kirstine Johansen

Niels Johansen

Hardy Andreasen

Alfred Andreasen

Huldfred Andreasen

Anton Andreasen

Tid. H. Hansen var omkring ved 50 Aar, rask og arbejdsivrig, dertil en Mand lidt stærk i egne Meninger, det var derfor en meget forskellig Stilling for Niels, der kom fra Hjemmet; han maatte i et og alt rette sig efter Husets Skik og Svigerfaderens Ønsker. Kunde det undertiden knibe lidt, da tog Niels sin Bøsse og trøstede sig ved Jagtens Glæder. Johanne og Niels nød saa deres Kærlighed og trøstede sig ved Haabet om bedre Tider. Fem Aar efter, 1880 i November, holdt de Bryllup, lidt senere overtog de Gaarden. Omend Niels Johansen havde en Del Gavn og Opdragelse af de fem Aar under Hans Hansens Regimente, saa havde det vel nok været bedre, om han var kommen ud i Verden for paa egen Haand at lære Sæd og Skik i det nyere Landbrug. Han havde da haft lettere ved at komme med i alt det ny, der kom frem i Landbruget i disse Aar. Paa Kvægavlen kom han godt i Gang og fik inden ret længe en udmærket Kvægbesætning. Niels Johansen var dog af dem, der tog Præmien hjemme i Stalden. I de 25 Aar han drev Gaarden, gik dennes Ydeevne godt frem, og han blev en velholden Gaardmand, som nød sine Medmenneskers Agtelse og Tillid. Niels Johansen sad 12 Aar i Sogneraadet, var Formand for Ladby Andelsmejeri en Aarrække, flere andre Hverv var ham betroet, disse omfattede han med stor Interesse og udførte dem med Omhu. Som Forlovede i de mange Aar og som Hustru i over 40 Aar har Johanne Kirstine været Niels Johansen en tro og kærlig Støtte, i Særdeleshed i de senere Aar, hvor megen Sygdom og Svaghed er kommen til. De gamle Ægtefolk bor nu i en smuk Villa, kaldet Havely, omgivet af en dejlig, stor Have.

Niels Johansen var altid solid Venstremand. De har Sympati for Højskolen og Friskolen, hvor deres Børn blev undervist. Ligeledes sluttede de dem til Kerteminde Valgmenighed og hørte Pastor Boisens Forkyndelse, der lærte dem at favne trøstig, hvad Gud har givet, løft dit Hoved og tak for Livet. Deres to Børn er:

Hulfrid Cecilie Johansen, f. $23/9$ 1881. Efter at have været paa Ubberup og Vejstrup Højskoler holdt hun Bryllup 1912 med Anton Andreasen, Søn af Gmd. N. Andreasen, Revninge. De bor nu i Odense, har to Drengene, Hardy og Alfred Andreasen.

Hans Ejner Johansen, f. $29/1$ 1888. Efter Konfirmationen kom han i Snedkerlære, men kort efter foretrak han Landbruget. Efter et Ophold paa Forsøgsgaarden i Aarslev og et Par Vintre paa Sørslev Højskole hos Rasmus Nielsen, hvem han sætter Pris paa, overtog han Fædrehjemmet 1915 efter Faderen. $20/6$ samme Aar holdt han Bryllup med Anna Povlsen, Datter af Gaardmand Niels Povlsen, Salby ved Kerteminde. De har nu to Børn, Povline og Niels Johansen.

Karen Sofie Johansen, Johan Steffensen og Hustrus eneste Datter, født midt i Rækken af Drengene den 22. Juli 1852, altsaa i det Aar da Forældrene boede paa Mullerup Mark i Flødstrup Sogn. Den lille, lysløkkede Pige blev opkaldt efter Mormoderen Sofie og Farmoderen Karen, denne sidste kom hun til at ligne i mangt og meget.

Kort efter Karen Sofies Fødsel, flyttede Forældrene til Aasum ved Odense, og her henrandt hendes Barndom under gode Forhold. Her var efter Datiden ret opvakte Folk, og gode Veninder at lege med, naar Pasningen af hendes tre mindre Brødre tillod det. Hendes meste Skolegang foregik hos den gode, fredelige Lærer Olsen, dog gik hun det sidste Aar før Konfirmationen i Rynkeby Friskole. Hun blev konfirmeret af Pastor Trojel 1866, et halvt Aar før Faderens Død.

Denne lagde et stille, vemodigt Tryk over Hjemmet en Tid. Moderen mente, Karen Sofie kunde have godt af en Vinters Ophold hos Lærer Lebæk i Revninge. Hans Kone var Kristen Kolds Søster, og hos denne begavede og aandsbaarne Kvinde var Karen Sofie en Vinter. Senere, da Lebæk overtog Kolds Højskole, var hun blandt det første Hold af hans Elever. Karen Sofie var vel neppe 19 Aar, før hun maatte hjælpe, til Dels erstatte sin

svage Moder, der sad Enke i den store Gaard med en stor Børneflokk, 2 Aar senere var hun Husmoder, da laa Moderen paa Sotteseng.

Efter Høsten 1872 foretog Karen Sofie i Forening med en lidt ældre Pige, Sofie Knudsen fra Tarup, en Tur til Kiøbenhavn, ind til det grundtvigske Vennemøde. Gamle N. F. S. Grundtvig døde imidlertid eller sov hen som Sol i Høst gaar ned, som det tit blev sagt senere. Han begravedes under uhyre stor Deltagelse den 11. September, Fjerdeparten af Danmarks Præster deltog, Taler holdtes af F. Boisen, P. Rørdam, P. A. Fenger; B. Bjørnson holdt sin storslaaede Tale, som satte ham i Konflikt med Grundtvigs Tilhængere. Det mest gribende var, da man drog forbi Vartov Kirke, syngende »Krist stod op af Døde«. Fra denne Færd bragte de unge Piger sikkert mange Minder, om de store og rige Tanker, der da udveksledes. Om Foraaret 1873 døde Johan Steffensens Enke, og Karen Sofies ældste Broder, Lars, overtog Fædregaarden. Om Efteraaret holdt han Bryllup, og hans Kone, Karentine, overtog Husets Førelse. Karen Sofie foretog i Højsommeren 1874, sammen med sin yngste Broder, en Udflugt til Langeland. Der sejlede ned igennem Bæltet, forbi Lundeborg, gennem det smukke Svendborgsund til Rudkøbing. Her besøgte flinke og gæstfri Folk, der kørte for dem nordpaa gennem det smukke Landskab. Herregaarden Tranekær toges i Øjesyn, Rejsen fortsattes helt ud paa Besøg i Lejbølle. En interessant Tur med gode Indtryk af Land og Folk. Næste Foraar rejste det samme Søskenepar over til deres Faster Kirsten at tjene. Her hos Gmd. Lars Madsen, Flødstrup, blev Karen Sofie et halvt Aar. I Pinsedagene besøgte de deres Broder, Steffen, som tjente i Vejstrup og den 16. Maj fyldte 20 Aar. Ved en Fæst i Store Have saa og hørte de den bekendte Politikker I. A. Hansen. 1875 3. November døde Jens Steffensens Kone i Ladby, og Broderdatteren K. S. Johansen maatte her atter tage sig en Husmoders noget bundne Ansvar og Pligter paa. Hun fik dog Lejlighed til i Sommeren 1877 at besøge sin yngste Broder, som nu tjente i Vejstrup. Der var i de Dage stor Fællessammenkomst mellem Vejstrup og Høve Valgmenigheder. Her hørtes mange frugtbare og rige Ord og Tanker, der skiftedes mellem de bekendte Ordførere, deriblandt Peder og Carl Rønne fra Sjælland. Et Par Dage senere hørte de første Gang den bekendte Oplæser og Folkesanger Julius Døcker paa Vejstrup Højskole. Det var rige Aar og rige Dage for den unge Pige, og hun samlede da ogsaa til Kuben, som et Vinterforraad til at tage frem, glædes ved og tære paa i den Tid, Husmoderen er bunden inden for Hjemmets fire Vægge, og som oftest henvist til Vugge og Barnekammer. Karen Sofie opholdt sig altsaa nu i Farbroderens Hus; her mødte hun sin Skæbne, som man siger, idet hun forlovede sig med Jens Steffensens yngste Søn. Denne Forlovelse med Fætteren, der i og for sig kunde rumme en Fare i det nære Slægtsskabsforhold, fik dyb og indgribende Betydning for hele hendes senere Livsskæbne.

^{1/11} 1878 tog Karen Sofie et Aars Ophold paa Justine Saugmans Husholdningsskole i Toreby paa Lolland, hvor hun sikkert høstede megen værdifuld Erfaring og Kundskab til Hjælp i sin senere store Familie og Husholdning. Et Par Dage før Afrejsen fra Skolen kom hendes Forlovede og hendes ældste Broder og hentede hende. De foretog før Afrejsen en Udflugt til den smukke, man kan vel sige verdensberømte Møens Klint; efter denne Udflugt rejste hun til Rynkeby, hvor Brylluppet skulde fejres. 1879 den 29. Oktober holdt Karen Sofie Johansen altsaa Bryllup i Fædrenehjemmet. I Vinterens Løb købtes en lille Ejendom paa Munkebo Mark, hvor de boede et Par Aar. Efteraaret 1881 fæstede og overtog de unge Folk Jens Steffensens Gaard paa Ladby Mark ved Kerteminde. Her boede de i omkring ved 30 Aar, og fra nu af formede Karen Sofies Liv og Levned sig som Farmoderens, hvem hun i Sind og Tanke, ja, i hele Fremfærd lignede saa meget. Hun ofrede sig for Mand og Børn, ialt ni, og Hjemmets mange Pligter. Hendes Færd kunde nok give et lidt

tungt og tilbageholdent Udslag; hun er dog en stille og god Husalf, hvem baade Børn og Tyende, ja alle, hvem hun kom i Berøring med, mindes med Glæde og Taknemmelighed.

Karen Sofies Liv har været et Liv i Arbejde og Travlhed, det har ikke været en Dans paa Roser. Hun har altid været i Besiddelse af det største Mod, »Taalmod«. Hun har levet i en bevæget og rig Tid i vort Folk. Digteren Fr. Palludan-Müller har sunget om, hvordan Fremtidens Kvinder skulde opdrages. Karen Sofies Levnedstegning kunde slutte med det kendte Vers:

Dernæst jeg opdrager mig en Pigeflok,
som ej Hjemmet vrager, som i lidt har nok,
ingen Døgnets Flaner, rendt fra Bog og Naal,
fromme, stærke Kvinder det er Danmarks Maal.

Steffen Johansen er født i Aasum 16. Maj 1855, har gaaet tre Aar i Aasum Skole. Kom 1865 til Rynkeby, fortsatte Skolegangen fire Aar i Rynkeby Friskole hos den udmærkede Børnelærer Lars Rasmussen. Efter Konfirmationen hos Pastor F. V. Trojel, Rynkeby, kom han først en Vinter til at staa at arbejde hos en Snedker. Derpaa et Par Vintre hos Maskinbygger Niels Andersen. Steffen havde godt Haandelag for Træarbejde, og han kunde maaske have drevet denne Gerning godt op, om han havde blevet ved den. Hans gode Forstand og hans praktiske Maade at tage Tingene paa, var ham alle Dage en god Hjælp i hans daglige Dont. 1. Maj 1874 kom han til Gaardmand Morten Rasmussen, Vejstrup Mark, at tjene. Broderen Niels Johansen var paa Vejstrup Højskole om Vinteren og fæstede ham til Morten Rasmussen. Steffen følte sig saa vel i Vejstrup, var med i Skytteforeningen og tog livlig Del i Gymnastik og Skydning. Han følte sig ogsaa godt hjemme i Mortens Hjem, ligesaa var han glad ved Egnen. Dette Ophold har sikkert haft stor Betydning for hans Ungdomsudvikling.

1876 tog han paa Session sammen med sin Broder Jens, denne blev Gardist, men Steffen blev sendt hjem, han var for klejn. Det ærgrede ham en Del, han var jo den ældste. Om Efteraaret samme Aar kom de tre yngste Brødre paa Veistrup Højskole, og dette var nok en stor Begivenhed for dem alle tre, ikke mindst for Steffen, som var i den heldigste Alder. Om Foraaret 1877 rejste han til Gaardmand Niels Nielsen, Sperrestrup ved Slangstrup i Nordsjælland, et Aar. Her var ogsaa en Del nyt og ukendt at lære, ligesom han blev lidt kendt i København, hvor hans Broder Jens var Soldat. Derefter kom Soldatertiden i Nyborg, hvor Steffen var en flink, dygtig og tillige afholdt Soldat, baade af Kammerater og foresatte. Han blev hjemsendt som Korporal. Efter en Tur til Lejren ved Hald kom han til Lille Viby hos Jakob Larsens Enke. Inden den Tid var han bleven forlovet med Anne Kristensen fra Ellerup. De holdt Bryllup den 24. September 1880 og flyttede derefter til en Gaard i Revninge, som var købt en Tid forud.

Det blev ingen let Plads, de to unge Folk rejste hen til. De fik en forholdsvis stor Gæld at forrente, Gaarden var købt paa en Tid, da Ejendomspriserne var, hvad man i de Tider kaldte høje. Og den forrige Ejer var en gammel Mand, som ikke interesserede sig ret meget for Landbruget, saa Jorden var i høj Grad forsømt. Men Steffen tog energisk fat. I Løbet af faa Aar fik han al Jorden drænet, han lod Staldbygningen indrette til en noget større Besætning, baade for at faa Markens Afgrøde bedre betalt og for gennem den forøgede Gødningsmængde at forhøje Jordens Ydeevne.

Han fik lavet Mejeri der i Gaarden. Baade Steffen og hans Hustru, vel nok især hende, havde Lyst til Mejeriarbejdet, og de mente, at de paa den Maade kunde faa Mælken bedre betalt. Ligesom de ogsaa tjente lidt paa den Mælk, de købte hos Omegnens Folk. Mejeriet blev dog faa Aar efter nedlagt, da der blev bygget et Andelsmejeri i Nærheden.

Det var et stærkt produktivt Landbrug, Steffen drev. Han tog godt fat selv, og han fordrede meget Arbejde af sine Medhjælpere. Karlene var ikke altid lige begejstret for det, og naar der traf og kom en Kurre paa Traaden, kunde Stemningen nok være lidt trykket nogle Dage. Steffen havde ikke Evnen til hurtig at faa saadanne Smaagenvordigheder udjævnet. Men selv om Karlene i selve Tjenestetiden ikke altid var glad ved det, har mange af dem nok bagefter indset det gavnlige i at faa lært at tage Tiden i Agt og faa det mest mulige udrettet.

Men trods Travlheden kunde Steffen nok faa Tid til at hjælpe andre. Det var ham en stor Glæde at stille Heste og Vogn til Raadighed for dem, som ikke selv var kørende og paa forskellig Maade være dem til Hjælp, naar der var Trang for det.

Som Aarene gik, fik Steffen en Del at varetage foruden den hjemlige Gerning. De forskellige landøkonomiske Foreninger interesserede ham meget. Han var en Aarrække i Bestyrelsen for Mejeriet. Sogneraadet var han Medlem af en Del Aar. Al den Slags tog ikke saa lidt Tid, og i Begyndelsen var der vist nok Maade med Steffens Glæde ved saadanne Hverv, men efterhaanden blev han glad ved at tage Del i den Slags. Han satte sig godt ind i Sagerne og varetog paa en fuldt ud tilfredsstillende Maade de forskellige Tillidshverv, der blev givet ham.

Friskolen i Revninge var han Formand for i mange Aar. Det var en Sag, der havde hans varmeste Interesse, han havde selv gaaet i Friskole, og hans Erfaring Livet igennem havde givet ham en grundfæstet Tro paa denne Skoles store Betydning.

Det blev en stor Børneflokk, Steffen og Anne efterhaanden fik, fem Piger og tre Drenge. De blev tidligt lært til at være med i Arbejdet, der var god Brug for Hjælpen baade i Marken og hjemme. Forældrene har ogsaa forstaaet, at Børnene har bedst af at blive vænnet til at arbejde, det er det sundeste baade for Sjæl og Krop. Forældre har et stort Ansvar ved Opdragelsen af Børnene. Det har Steffen sikkert ogsaa følt, det var ham om at gøre, at de kom i Forhold til det bedste, der var oppe i Tiden, til det, der havde haft Værdi for ham selv: Friskole, Højskole og Menighedslivet.

Steffen var af dem, der talte saa sagte om kristelige Spørgsmaal, men hans Færd og Livsførelse i det hele bar Vidne om, at dybest inde var dette Grundtonen. Han havde selv en Følelse af, at det materielle var for stærkt i Forgrunden. Det sagde han engang ved en bestemt Lejlighed. Ved hans og Annes Sølvbryllup var der en Taler, som fremhævede Slægtens Udvikling, hvordan Steffen i sin Gerning kom videre end hans Fader. Der blev brugt det Billede, at Steffen stod paa Johan Steffensens Skuldre. Men her tog Steffen til Genmæle, han paaviste, at det var desværre ikke sandt, i Forholdet til det kristelige stod han langt tilbage, han var mere og mere kommen til at se, at paa det Punkt var der meget at rette.

Op mod 50-Aars Alderen var Steffen Johansens Helbred ikke mere saa stærkt. Han døde af Hjerteslag den 23. Juli 1908.

Thorvald Johansen, som er Steffen Johansens ældste Søn, er født 14. November 1881. Han blev tidlig vænnet til at hjælpe Faderen med Arbejdet. I Drengesaarene var det særlig ved Køernes Pasning, han hjalp til, men senere hen udførte han almindeligt Karlearbejde, som det falder i Stald og Mark. Det var en Glæde og en Lettelse for hans Fader at have en af sine egne Drenge med ved Arbejdet til Stadighed. Et Forhold, som medførte, at Thorvald ikke kom saa meget ud, som han ønskede, for ellers var han godt klar over, at for Udviklingens og Dytiggørelsens Skyld har det stor Betydning, at man som ung kommer ud blandt fremmede.

Et Aar fik Thorvald dog Lejlighed til at være ude. 1. Maj 1900 rejste han til Sjælland og tog Plads hos Gaardejer Niels Nielsen, Sperrestrup ved Slangerup. Det var et Ophold,

Anne Johansen

Steffen Johansen

Sigrid Pedersen

Eivind, Kirsten

Peder Pedersen

Sara, Jens Johansen

Marie, Gunner, Halvor, Henny, Kristian Rasmussen

Johanne, Elna, Dagny Johansen

Svend Johansen

Maren, Ester, Torvald Johansen

han var glad ved. Niels Nielsen var en dygtig Landmand. Og desuden var der om Vinteren Adgang til ugentlige Møder paa Hjørhunde Højskole.

Vinteren 1902—03 var Thorvald paa Testrup Højskole. Derefter var han hjemme en Tid og rejste om Efteraaret 1904 til et ni Maaneders Ophold paa Tune Landboskole. Derfra kom han igen hjem til Revninge og havde fremdeles sin Gerning der. Han udførte den godt paa sin stille og tilforladelige Maade. Om Sommeren 1908 indtraf Faderens pludselige Død, og efter dette var der særlig Brug for Sammenhold og fælles Hjælp i Hjemmet. Der blev fortsat i samme Spor nogle faa Aar, men da Thorvald var blevet forlovet med Maren Buch fra Kirkeby ved Svendborg, længtes han efter at faa eget Hjem, og hans Moder overlod ham da Gaarden. Selv flyttede hun hen i et Hus, der blev købt og ligger i Nærheden. Det var i Efteraaret 1912, at Maren og Thorvald holdt Bryllup og overtog Hjemmet i Revninge. De har en lille Pige, som hedder Ester, født 17. September 1913.

Den næste i Rækken blev Sigrød Johansen, født 16. December 1882. Som den ældste af Pigebørnene fik hun i sin Opvækst rig Lejlighed til at være med at passe de mindreaarige Søkende. Om det er denne Omstændighed, eller det er medfødte Evner, skal ikke siges, men sikkert er det, at hun i sjælden Grad egner sig til at fortælle for Børn.

Da Sigrød fik Lyst til et Højskoleophold, valgte hun Rødkilde paa Møen. Hun havde derefter forskellige Tjenester, en af dem var hos Gaardejer Hans Kristensen, Bleggaarden ved Svendborg. Dette Hjem var hun særlig glad ved. Paa sine Udture kom hun ogsaa engang til Jylland, og her lærte hun en ung Mand at kende, Peder Pedersen fra Torrild ved Odder, de blev forlovet og holdt senere Bryllup om Foraaret 1913. De fik deres Hjem i Torrild, hvor Peder Pedersen havde bygget sig et Hus, han er Murermester. De har to Børn, Ejvind, født 28. Juli 1914, og Kirsten, født 8. April 1920. Det var ikke efter Sigrøds Moders Ønske, at hendes Pige fik sit Hjem saa langt borte fra Revninge, men den Slags maa tages, som det kommer.

Jens Johansen. Jeg er født $\frac{30}{6}$ 1885. Jeg tør nok sige, vi havde et udmærket Hjem, hvor vi otte Søkende kom godt ud af det sammen, min Barndom staar for mig som en Række lyse Minder, der er min bedste Ejendom. Jeg ser nu tydeligt, hvad et godt Hjem betyder, ikke at vi bliver fejlfri, men den gode Samfundsfølelse fra et saadant Hjem præger Livet siden. Derfor kan det siges: Det Land er lykkeligt, der har mange gode Hjem. Jeg mindes Fars og Mors Kærlighed til os Børn og til Arbejdet. Hele deres Samliv i Revninge var præget af Arbejde for at klare Tiderne, der den Gang var vanskeligere end nu, vi Børn blev ikke sparet. Landarbejdet var ikke min Lyst, det var mine Forældres Sorg, dette Forhold hører ikke til mine lyseste Minder. Jeg gik i Friskolen, var en god Tilhører, men daarlig til at lære en Lektie.

Efter Konfirmationen var jeg en Vinter hos Peder Pedersen, Lamdrup Kohave, naturligvis for at paavirkes af Moster Sines Hjertensgodhed og af P. Pedersens sunde Realitetssans.

Denne Tid og alt, hvad der vedrører Moster Sine og Kohavegaarden, staar som lyse Minder i min Barndom og Ungdom. Den aarlige Tur til Lamdrup staar for os Børn, ja for Fa'er og Mo'er med, som en Fest. Turen gik for sig paa den Maade, at alle, baade store og smaa, læssedes paa Vognen, og med Fa'er som Kusk kørte vi den fire Mil lange Vej en Lørdag Eftermiddag og hjem igen om Søndagen. De Ture var meget værd, alt det vi dog kan se fra saadan en Vogn. Vejen var inddelt, ikke med Milepæle, men med ganske andre Ting, f. Eks. et Springvand, ja ogsaa en Milepæl, den stod ganske vist i et Gadekær. Tydeligere endnu husker jeg et gammelt Hus, hvor der voksede et Husløg paa Taget. Saa et Aar var Huset tækket om, og Løget væk, stor var Sorgen; men endnu større Glæden, næste Aar var Løget der igen, men kun lille. Endelig kunde vi se Gaarden mellem

Skoven nede bag alting. Det er dejligt at komme paa Besøg, naar man er ventet og velkommen, og det var vi her. Besøget husker jeg ikke meget om, der var ikke megen Snak, der prægede disse Sammenkomster, det er heller ikke nødvendigt. Pavserne i Samtaler mellem Venner føles aldrig pinlige, Hjerterne maa jo tale deres Sprog alligevel; det er værre, hvis Hjertet viger Pladsen for Tungen.

Hjemme blev ikke talt ret meget om vort Forhold til Gud, og dog havde vi alle en Følelse af, at det aldrig var ude af Fa'rs eller Mo'ers Tanke, de vilde gerne opdrage os til kristne Mennesker. Jeg blev saa 15 Aar gl. og efter mine Forældres Overvejelse sendt i Lære til A. Jensens Maskinværksted i Rynkeby. En god Plads, hvor jeg var glad ved at være. Han var en dygtig Haandværker, der kunde lære os at bruge Værktøjet, hans Kone, Kirstine, var god mod os unge Mennesker. Jeg var her i fire Aar.

Et lille Aars Tid arbejdede jeg paa en Motorfabrik i Esbjerg, fik her Øje og Afsky for Svendelivets daarlige Sider. Nogle Aar senere paa Vestbirk Højskole fik jeg Klarhed over, at jeg vilde læse til Maskinteknikken. Først afljente jeg min Værnepligt, 16 Maaneder som Ingeniør i København. Derefter begyndte jeg at læse paa Odense tekniske Skole, det varede 3 Aar og afsluttedes med første Karakter. Straks efter fik jeg Plads hos Firmaet F. L. Smidth, København. I Odense blev jeg kendt og forlovet med Sara Thorning, hun er født $2\frac{1}{6}$ 1886 i København. Hun fik ogsaa Lejlighed til en Sommer paa Vestbirk Højskole, og som jeg en Vinter hos Moster Sine. Den $12\frac{1}{6}$ 1916 blev vi viet af Pastor Clausen i Københavns Valgmenighedskirke. Det er nu fem Aar siden, jeg synes Tiden gaar saa hurtigt, saa der er ikke mere at skrive om, jeg vil slutte med Haabet om, at vi yngre i Slægten maa se op til vore Forfædre med Stolthed og Ærbødighed, og at denne Slægtsbog maa blive den Steffenske Slægt en værdig Bæstest.

Marie Johansen. Den 13. November 1887 fødtes en lille Pige i Hjemmet i Revninge, meget lille af Vækst var hun og meget skrøbelig, derfor blev hun hjemmedøbt og kom til at hedde Marie. Hun voksede dog snart godt til og blev en køn og god Pige, maaske nok den af Flokken, der af Natur mest kom til at ligne sin Fader.

I Skolen klarede hun sig neppe saa godt som den yngre Søster Elna, men det viste sig snart, at hun havde godt Nemme og Lyst til det huslige Arbejde, og Arbejdet blev holdt højt i Ære i Hjemmet, ingen blev holdt for god til at tage fat.

Efter Konfirmationen hjalp Marie sine andre Søsken med Arbejdet i Hjemmet, indtil hun 18 Aar gammel første Gang kom ud blandt fremmede, hun fik Plads hos Hans Christensen, Bleggaarden ved Svendborg.

Efter et Ophold paa Testrup Højskole Sommeren 1907 sammen med sin Søster Elna, var hun hjemme et Aars Tid, rejste derefter til Bornholm og fik Plads hos Hans Anker, Strangegaard, et Hjem, som hun satte megen Pris paa.

Til Maj 1909 kom Marie atter hjem til Revninge og samtidig kom en ung Landmand, Kristian Rasmussen, Søn af Sognefoged J. Rasmussen, Gamborg, til at tjene som Bestyrer hos Hans Andersens Enke. Det varede ikke længe, inden de to unge kom i Forbindelse med hinanden, og om Foraaret, to Aar efter, blev de forlovet. I Foraaret 1912 købtes Gaarden »Kathrinesminde« i Gelsted Sogn, og den 17. Maj samme Aar holdt Marie og Kristian Bryllup og flyttede hen i deres ny Hjem.

I Ægteskabet er født tre Børn, Henny, født 17. Januar 1914, Halvor, født 24. Marts 1915 og Gunner, født Juledag 1917.

Elna Johansen er født $\frac{1}{9}$ 1889, hun er lidt spinkel og tillige den sarteste af den hele Flok. Hun tog i Arv efter Faderen et lyst og klart Hoved, der behandler Tal med forbavsende Sikkerhed. Men ogsaa efter Moderen fik hun en god Arv, idet hun har et

Par rappe og snilde Hænder til saavel det almindelige Pigearbejde som Haandarbejde af forskellig Art. Som Børn var Elna og Marie uadskillige, de udfyldte hinanden, vel nok paa Grund af deres forskellige Karakter. Sommeren 1906 fulgtes de ad til Testrup Højskole. Det var, mens de to dygtige Højskolemænd Bogø og Nørregaard endnu gav denne udmærkede Skole sit Præg. Det var vel nok for tidligt for den 17-aarige Elna; hun følte sig mere hjemme nogle Aar senere paa Vestbirk Højskole. Elna maatte i 20 Aars Alderen indlægges paa Odense Sygehus for en Blindtarmsbesværighed. Denne blev nok fjernet, Men først efter en ny Operation 4 à 5 Aar senere blev hun raskere, og disse mange Aars Sygdom tog paa hendes Kræfter og hele Konstitution.

Hun har derfor ofte maattet ty hjem til Moderen, som ved sin kærlige Pleje og Omhu har hjulpet hende paa Fode igen. Elna Johansen har et meget fintfølelse Sind, og da hun har fristet megen Sygdom i sin Ungdom, er hun medfølelse med andre, som har det ondt. Hendes gode Villie kan dog ofte gaa tabt, ja, misforstaas, vel nærmest fordi Elna har en lidt ejendommelig skarp Maade at sige Folk sin Mening paa. Derfor er huu af den Slags Mennesker, der ikke gaar lettest gennem Verden. Men hvem der rigtig kender Elna, og særlig Børnene, holder meget af hende. Der er først rigtig Fest hos Bedstemoder i Revninge for Børnebørnene, naar Elna er til Stede, hun forstaar at tale og lege med dem, men samtidig har de Respekt for hende.

Dagny Johansen er født den 13. April 1892. Hun er stor og kraftig, det mærkes bedst nu, naar de tre yngste Søstre skiftes til at være hjemme hos deres Moder. Døren gaar knap saa lydløst, som f. Eks. naar Johanne er hjemme, men til Gengæld gaar Arbejdet ogsaa raskere fra Haanden. Dagny har saa let ved at se mildt, det har ligget ved hende lige fra Barndommen; mildt Ansigt og et Par kærlige Ord var nok til, at hendes Ansigt kunde lyse af Glæde, selv om det lige havde været fortrukket af barnlig Vrede og Graad.

Hun er jo et Par Aar yngre end Elna, og da Elna havde særlig udpræget Ordenssans, og Dagny som Barn manglede noget af dette, var det ikke fri for, at hun maatte døje noget for det; men hendes Fader tog sig særlig meget og kærligt af hende og trøstede: »I kan tro, Folk skal nok blive glad for Dagny, hvor hun kommer frem.«

Dagny var paa Ollerup Højskole i Somren 1912.

Svend Johansen skriver: Den 15. Marts 1894 blev jeg født i Revninge, og der har jeg levet hele min Barndom sammen med en stor Flok Søskende. Naar jeg skriver »hele min Barndom«, saa er det fordi, jeg somme Tider tænker paa, hvor godt det er at have et Hjem, et bestemt Hjem, at tænke tilbage paa. Der er mange Mennesker, der flytter omkring de første Aar, de er gifte; naar deres Børn saa ser sig tilbage, naar de er bleven ældre, saa er det, jeg mener, at de mangler den Glæde, det kan være at se tilbage paa et godt Barndomshjem.

Det træffer, at man i den daglige Dont kan gaa og blive mørk i Sindet; men kan man saa drage Barndomsminder frem, enten det saa er en Søndag Morgen, Gulvet er vasket i Moders Dagligstue, og Moder har sat friske Blomster i Vand, eller det er en Tur i Haven om Morgen, saa snart man var hoppet ud af Sengen, for at se hvilke Blomster, der er sprunget ud om Natten, og om der er falden Æbler ned, eller ogsaa det er en Sommeraften lige efter Sct. Hans, naar Fader, Moder med sin Bindehose og alle os Søskende gik ned i Marken for at glæde os over, hvor kønt Kornet stod; aldrig er en Kornmark saa smuk som lige efter Sct. Hans, en Sommeraften naar Duggen er begyndt at falde. — Ja, saa er alle triste Tanker jaget paa Flugt, og man kan da faa en stor Længsel efter at udrette noget godt.

. Jeg har gaaet i Skole hos Hans Peter Friskolelærer, og det var jeg glad for.

De sidste Aar, før jeg blev konfirmeret, skulde jeg hjælpe Fader med at passe Køerne. Om Morgenen, før jeg gik i Skole, skulde jeg strigle dem, og naar jeg saa var færdig, gik Fader Rækken igennem og saa efter, om de var striglet godt; var de ikke det, maatte jeg gøre det om igen. — Fader var en dygtig og interesseret Kvægopdrætter, og han forstod at faa mig interesseret ogsaa. Jeg vidste da ogsaa god Besked med de enkelte Køers Afstamning, og hvor megen Mælk, de havde givet i det sidste Regnskabsaar.

Efter mit 14. Aar og min Faders Død følte jeg ikke mere Lyst til at færdes i Kostalden, jeg vilde ud og følge Karlene, men maatte dog passe Køer endnu 3 Aar. Jeg kom saa ud at tjene, kom ogsaa til P. Niensens Enke, Ravndrup Vænge, i 1½ Aar, her var en god Plads for unge Fyre som mig. Vi var da ogsaa en 5—6 Stykker. Mariane var en dygtig Kvinde, der forstod at holde Orden og god Tone i sit hyggelige Hjem. Min Ven og Medtjener, Aksel Stenbæk, tog mig med til Mors, hvor jeg fik Plads hos Laurits Ringgaard i Gullerup. Jeg havde en udmærket Sommer paa Øen, hvor jeg beundrede Menneskers Energi. Jeg lærte ogsaa en ung Pige at kende; vi blev forlovet, hun hedder Katrine Jakobsen og er fra Gullerup. Jeg kom saa til at aftjene min Værnepligt i Aalborg, det varede to Aar, og jeg kom meget omkring i Jylland som Korporal, derved kom jeg til at holde af den jydsk Natur. Næst efter 2 Maaneders Ophold paa Vestbirk Højskole tog jeg et 9 Maaneders Kursus paa Ladelund Landbrugsskole. Derfra ind paa Landbohøjskolen, hvor jeg nu opholder mig. De sidste 4 Aar har jeg faaet stor Kærlighed til Blomster, vel en Arv fra min Moder, føler derfor stor Glæde i Ferien ved at hjælpe hende med Haven. Vi kan da staa sammen derude og beundre Blomsters Form og Farve, en saadan lille Have kan være en hel lille Verden for os.

Johanne Asta Johansen, født 17. Oktober 1896. Som Barn var Johanne syg af Gigtfeber et Par Gange, og det satte hende temmelig langt tilbage i Vækst, saa hun vedblev at være Barnet noget længer, end Tilfældet ellers vilde have været. Siden 10—12 Aars Alderen har hun dog ikke været syg, saa nu er hun middelstor, buttet og rund og har røde Kinder som alle de øvrige Søskende. At hun var syg gjorde, at hendes Skolegang ikke blev saa regelmæssig, som var ønskeligt, og derfor fortsatte hun i Skolen til sit fyldte 15. Aar.

Hun gaar saa stille omkring og er næsten altid i straalende Humør. Dog fordunkles Solen paa hendes straalende Himmel noget, naar et af hendes Søskende giver hende et godt Raad eller holder en lille Formaningstale til hende. Sagen er nemlig den: Johanne tror, at de gaar omkring i den Tro, at hun ingenting kan, det stammer naturligvis fra, at hun er den lille og altid har været Barnet i Huset. Det er saadan af gammel Vane, de vil hjælpe hende lidt til Rette.

Folk, som ikke kender Johanne, men ser hende gaa stille og ubemærket omkring, tror ikke hun har nogen Mening.

Fejltagelse, kære, Øjnene og Ørerne dem bruger Johanne, og hun har ogsaa sine Meninger om Tingene. Hvem, der er sammen med hende hver Dag, vil ofte høre en stille Bemærkning, der røber hende, hun kan være baade vittig og slagterdig, altid opladt til en Spørg. Johanne var paa Vestbirk Højskole 1918. Hun sætter stor Pris paa Grønvald Nielsen, og naar hun hører hans Navn, straaler Øjnene. Hun er begejstret.

Jens Johansen var den næstlyngste i Søskendeflokken, født 7. Februar 1857 i Aasum ved Odense. Hans Levnedsløb og hele hans Udvikling føres gennem en omlattende Brug af Folkehøjskolens Undervisning til en lovende, om end hurtig afbrudt Virksomhed som Lærer ved flere Højskoler, som Forfatter og lidt som Digter.

Han var uden Tvivl Kronsudet paa Familiens Stamtræ, og Mindet om den højtvoxede

og højsindede danske Ungersvend er knyttet til danske Højskoler, og til Dels nogle norske med. Han tog Arv efter Faderens glade og frimodige Natur, om ogsaa Moderens lidt mere mørke og tunge glimtvis gav sig Udslag. Han gik i Rynkeby Friskole hos Lærer Lars Rasmussen, som han elskede højt. Blev konfirmeret af Præsten F. V. Trojel, baade Præsten og Læreren vandt helt hans Hjerte; de vidner, at det var en Glæde, at se paa hans Øjne, hvor han fulgte Undervisningen med Liv og Lyst. I Efteraaret 1874 kom han til at tjene paa Dalum Højskole hos Forstander J. P. Lebæk og senere hos Gmd. Peder Rasmussen, Ovre Mark ved Svendborg. Her kom han mellem livlige og forstaaende Folk, og da det var i Nærheden af Vejstrup Højskole, kom han i Berøring med Lærerne derfra. Han besluttede sig til sammen med to andre Brødre at tage paa denne Skole Vinteren 1876—77. Hans Husbond sagde om ham, at til Bondesyssel var han mindre praktisk, hans Drømme og Længsler bar ham da ogsaa frem mod en anden Livsgerning.

Hans Medtjenere holdt meget af ham, de fandt, at i hans Nærhed kom ikke daarlig Tale eller Udtryk frem, de prellede af mod den Renhed, hans Karakter var præget af.

Jens Johansen var en opmærksom og flink Elev paa Højskolen, og faa eller maaske ingen kunde bruge denne korte, men indholdrige Tid for unge Mennesker bedre end han, han anvendte megen af sin Fritid til Gymnastik og Vaabenbrug. Eleverne saa altid med Agtelse til Jens, de havde en Følelse af, at i hans Indre rørte sig gode og ædle Kræfter.

I Somren 1877 blev han Gardist. Rask, lærvillig og pligtopfyldende, som han var, blev han snart en flink og agtet Soldat, blev afholdt baade af Foresatte og Kammerater, disse valgte ham ind i Bestyrelsen af det den Gang lige oprettede Højskolehjem med Harald Holm som Leder. Om Søndagen gik han i Vartov Kirke og hørte Pastor Brandt. Han blev Underkorporal og opholdt sig derfor 1½ Aar i København; denne Tid var ikke ufrugtbart for ham, thi han havde aabne Øjne for, hvad der rørte sig rundt om ham, han kom da ogsaa, som en Undtagelse fra de fleste andre Soldater, mere udviklet, mere mandig i Væsen, bedre i Karakteren hjem fra Garnisonen.

Her begyndte Lysten til Lærergerningen at vaagne, han følte Trang til at hjælpe andre til Rette, hjælpe dem til at faa Øje for det ædleste og bedste i Livet. Hans Ønske blev opfyldt, han blev Tredielærer ved Vejstrup Højskole 1. November 1878. Det gik godt, Eleverne syntes om ham, Lærerne ventede sig meget af ham, de saa nemlig, hvilken forbavsende Fart, der var i hans Udvikling. Han havde Gymnastik, var meget bestemt, maaske næsten streng, men altid saadan, at Eleverne følte, det var Kærlighed, der laa bagved. Af hans efterladte Breve og Skrifter erfarer vi, hvordan hans Udvikling gaar ustandseligt frem, der er ikke et Sted eller lille Tid uden der er Fremskridt deri, alt maa yde sit Bidrag. Om Sommeren 1879 foretog han en Rejse til Norge.

Han opholdt sig en Maaned hos en Bondemand, Ole Tommelstad, og under Opholdet her i Nærheden af Sagatun ved Hamar oplevede han en Tur til Sæters, som han i sine Rejseskildringer fra Norge skildrer meget levende. Resten af Sommeren vandrede han paa sin Fod (300 Mil) rundt i Landet, helt op til Stiklestad, Nord for Trondhjem, ned langs Vestkysten, var i Bergen, i Hardanger og Telemarken, endte i Kristiania. Han ønskede at komme til Forstaaelse af Natur og Folkeliv i Norges Dale og paa dets Fjeldvidder. Denne Forstaaelse gav sig Udtryk i et lille Digt kaldet »Bæverdalen«.

De Klipper de rage saa højt mod Sky
fra Dalen, hvor Elven mon skride;
Min Tanke her mellem fandt sig et Ly,
men vildt for den om saa vide.

Mig tykkes saa stor den Skaber Magt,
 som Fjeldet i Tiden har dannet
 og dog — hvorfor er det saadan lagt;
 det her jeg ikke har sandet.
 Er det kommet saa fra Skaberens Haand
 de mørke, de vildladne Fjelde?
 Eller er af Naturens virkende Baand
 de steget til Stolthed og Vælde
 for her i den sønderrevne Pragt
 at lære mig og dem alle,
 som ej paa det ydmyge under Storhed gi'r Agt:
 For Hovmod det store vil falde.

Efter at han saaledes havde vandret rundt i den største Del af Norges Land, set den navnkundige og mærkelige Kristkirke i Trondhjem, Stiklestad, Frosta-Ting og lignende historiske Steder, glædede han sig særlig ved. Folkemøder, som afholdtes deroppe i disse Dage, deltog han i, og hvad der kom frem paa dem, fulgte han med Opmærksomhed.

En kær Ven skrev om hans Hjemkomst og Indkomst til Askov Højskole følgende: »Sammenlignede jeg den Jens Johansen, der var Elev' paa Vejstrup Højskole, med ham, der kom for fulde Sejl fra de norske Fjelde og lagde ind sammen med mig paa Kammeret »Aftenrøden« paa Askov, kunde jeg neppe tro mine egne Øjne. Det var ikke længer den ubestemte Længsel og Søgen, nej, det var, som han sagde til mig: »Det gælder nu om, at være med paa det Aandsliv, som er oppe i Norden, fremme det, først hos sig selv og siden, saa vidt vi evner, ud over.«

Jens Johansens Ophold paa Askov blev ikke een, men to Vintre, og han kom ogsaa igen tredie Vinter, men det blev kun en Maaned, rejste saa til Mellerup ved Randers. Paa Askov brugte han som sædvanlig Tiden godt, ikke alene de Emner, Lærerne behandlede, syslede han med i sin Fritid, hans skriftlige Arbejder vidner om, han søgte at sætte sig ind i de Spørgsmaal, der var oppe i Tiden, og klare dem for sig selv. Han skrev om Skyttesagen, Sønderjydernes Udvandring, Brandes' Valg paa Langeland, o. s. v. Her som andre Steder vandt hans Lærernes og Lærlingenes Agtelse og Kærlighed. Denne høje, lyse, klarøjede Skikkelse, der kraftig greb ind, naar noget skulde ordnes, men ellers gik stille og beskeden, indgød en Tillid, og enten man vilde eller ikke, man nødtes til at holde af ham.

Til sin Broder Steffens Bryllup 1880 skrev han en Sang, som begyndte saaledes:

Broder! Tak for Barnemindet, født ved samme Arnested,
 Broder! Tak det her genklinge skal for Ungdomsmindet med;
 først ved Faders, Moders Hjerte broderlig vi vokste frem,
 én vor Fryd og én vor Smerte blev i fælles Fædrehjem.

Højskoleforstander Jens Bech, Mellerup, opfordrede ham til at blive Medlærer, men først efter gentagne Opfordringer gik han ind derpaa. Jens var bange for, at hans Kræfter var for smaa, han vilde vente og vokse i Stilhed. ^{1/11} 1881 kom han til Mellerup, og Arbejdet her gik godt, han fik mange Timer og var altid omhyggelig med sin Forberedelse til dem. Da han tillige var Gymnastiklærer, havde han uhyre travlt, de mange Krav, der stilledes til ham og hans Samvittighedsfuldhed, tog saaledes paa ham, at han hen paa Vinteren maatte opgive Gerningen. Allerede før Jul kom Brystsygen og lagde sig om hans Hjerte, og den lagde sig stadig tættere. Jens Johansen haabede, at Helbredet skulde komme med Varmen og Hvilen om Sommeren, men nej, det var som den flygtede endnu længere bort

fra ham. Han laa i Sengen hos sin Broder i Rynkeby og hørte Kirkeklokkernes Toner strømme højtidelige og alvorsfulde ind af Vinduerne, de bragte ham Bud fra en anden Verden. Han bestemte sig til at rejse til Korsika for at genvinde Helbredet. Paa Rejsen oplevede han mange interessante Ting, men ofte trættes hans svage Legeme. Træt og forkommen havnede han endelig i Ajaccio, glædeligt og velgørende at komme til Ro i en hyggelig Familiekræds. Skønt det hjalp paa Modet og littede Sindet at begynde med, varede det desværre ikke længe, før Sygdommen tog vældig fat, Feberen steg, og Diarrhoe slog til. Stud. theol. Janik Lindbæk skrev 2. December 1882: Jeg har det Sorgens Budskab at bringe, Jens Johansen er død, han fik saa blid og rolig en Død som en troende Kristen kan faa. Han døde ikke ensom, mange af hans Venner var samlet om hans Leje. Begravelsen foregik efter korsikansk Skik Dagen efter ude mellem Bjergene paa en udhugget, fredet Gravplads. Der var 25 Landsmænd i Følget, og forannævnte Student J. Lindbæk talte og foretog Jordfæstelsen.

Ære være hans Minde.

Hans Johansen blev født i Aasum ved Odense 14. August 1859, han blev holdt over Daaben af sin Faster Ane Steffensen og fik Navnet Hans efter en afdød Morbror. Han var den yngste i Flokken og lidt svagelig i den første halve Snes Aar, af disse Grunde lidt forkælet. Dog inden Konfirmationen rask og velvoksen, da Forældrene døde inden den Tid, fik den skrøbelige Askepot ogsaa snart sit Løbepas. Et lille Minde fra hans Barndom skal noteres. Forældrene kørte en Sommermorgen 1866, som saa ofte tilforn, med deres to yngste Sønner til Tarup til Sidsels Søster, Maren, i Besøg. Kl. 10 om Formiddagen tog de ældre til Næraa Kirke og hørte den bekendte Pastor Kofod. Om Eftermiddagen foreslog Knud Hansen, Marens Mand, at de skulde gaa hen til en omrejsende Fotograf, som havde slaaet sig ned i Nærheden, og lade dem fotografere. Som sagt, saa gjort, derved fremkom det eneste Billede, der ejes i Familien, af Johan Steffensen og Hustru. Billedet af Smaadrenge Jens og Hans blev til ved samme Lejlighed. Johan Steffensen døde næste Foraar, Sidsel seks Aar senere. Hans gik fire Aar i Rynkeby Friskole hos den udmærkede Lærer og Børneven Lars Rasmussen og 4 Aar hos den mere alvorlige og stille Rasmus Rasmussen, blev konfirmeret af Præsten F. V. Trojel. Hos nævnte Pastor Trojel kom Hans og hans Broder Jens til at gaa i Danseskole, de var da 10 og 12 Aar. Præsten lod sin Kusk og Skræder Frederik Pedersen undervise sine egne Børn og lod samtidig en halv Snes Børn fra Byen nyde godt af Undervisningen. Det var en god Foranstaltning, som Hans var glad for og senere satte stor Pris paa; den gav ham en god Lejlighed til at færdes frit og føre an mellem de Unge. Da han havde en ret god Sangstemme, saa kom disse to Ting, Sang og Dans, ham udmærket til Hjælp ved Ind- og Udførelsen af de mange Sanglege, der den Gang spillede en stor Rolle i de Unges Kræds og Gilder. Ovennævnte Frederik Skræder havde stor Indflydelse paa Hans i de nævnte Aar mellem hans Forældres Død. Frederik var med i Krigen 64, havde meget at fortælle fra den Tid for den opvakte, lyttende Dreng. Ligeledes var Skræderen stærkt optaget af alt, hvad der vedrørte Theater, Skuespil, Skuespillere, Scenearangementer, Transparenter med Lysbilleder samt Musik og flerstemmig Sang. Alt dette blev fremdraget paa en livlig og indgaaende Maade, at det gik ind i Hans' Fantasi og Bevidsthed. Disse Ting havde altid hans store Interesse. Hvis alle hans Besøg i Theater og til Koncert blev optalt, vilde dette Tal vist være mange Gange større end alle hans Søskendes Besøg tilsammen. Han tillod sig kun de billigste Pladser. Han rejste en Gang til København for at høre de bekendte finske

»Muntre Musikanter«. Hans Interesse for og Forevisninger af Lysbilleder, Lysten til at ordne og dirigere ved de Theaterforestillinger i Revninge samt Lysten til i de sidste halve Snese Aar at lave pæne Kigkasser til sine Venner blandt Børnene, alt dette har sit Udspring fra de 6 Aar, hvor han næsten daglig var Gæst hos Frederik Skræder. En tredie Person, som i ovennævnte 6 Aar havde stor Betydning for Drengen Hans Johansen var en Mand, som opholdt sig hos hans Moder fra 1869 til 72, nemlig Jakob Christensen; han var af Sorg over en Kvindes Luner ved at gaa til Grunde, han var endogsaa ved at berøve sig Livet. Hans Hjemsovn fik ham tilsendt; han kom som Røgter til Johan Steffensens Enke. Han var en mærkelig børnevenlig Mand, der fortalte den lyttende Hans Oplevelser fra sin Deltagelse i den slesvigske Trearskrig. Han havde været med ved Frederits under Olaf Rye, ved Frederiksstad under Hans Helgesen. Han fortalte, sang og jodlede for Hans, naar de i Mørkningen laa i Halmen i den varme Kostald, mens Pigerne malkede.

Om Sommeren, naar de var i Marken hos Køerne, lavede han Legetøj, Fløjter og Skalmeyer, Tankespil, Skravnæse, Vand- og Vindmøller. Ved denne Mand hang Hans som ved en Fader længe efter, at Jakob var rejst ud til Fattiggården som Bestyrer.

Maaske Hans Johansen fra Fødslen har haft nogen Drift og Anlæg i den Retning, men Udviklingen af disse Smaapassioner, som ikke findes i den øvrige Familie, skyldes sikkert de ovennævnte 3 Mænd i hans Hjemby. 1869 oprettedes Fyns Industri-Lotteri, og 1. Trækning kostede 1 Mark. Hans havde faaet et Lod. Han var saa optaget deraf, at han slet ikke var med i den Begivenhed i Familien den 25. April, da den ældste Broder meldte sig som Soldat. Det var kort efter Krigen, Sindene var trykket, og saa skulde den ældste Broder bort fra Hjemmet. Hans fik den Dag Skuffelsen over ingen Præmie at faa og var dermed kureret for hele Livet for den slemme Spillesyge, end ikke i en uskyldig Tombola.

Hans var langsom til at fatte de almindelige Kundskaber, vel mere af Ulyst end tungt Nemme, kom dog jævnt godt rustet ud af Skolen, han havde et godt Øre for og udmærket Opfattelse af, hvad der fortaltes af Historie, ikke mindst for de mange Eventyr.

Knap 16 Aar kom han ud at tjene hos L. Madsen, Flødstrup, gift med hans Faster Kirsten. Om det var Askepotten, der endnu sad i Ærmet, eller Yndlingen, der endnu var i Knop, eller begge Dele, vides ikke, men Hans blev aldrig rigtig hjemme hos sin Faster. De 16—18-aarige Ungersvende har jo som oftest lidt Bryderi i de saakaldte Lømmelaar. Hans gik ikke Ram forbi og klagede sin Nød for sine to yngste Brødre. Disse foreslog ham at tage med paa Vejstrup Højskole Vinteren 1876—77, og saadan blev det. Her aabnede sig straks helt ny Synsvidder; det var en bevæget og frugtbar Tid for den opvakte syttenaarige unge Elev. Som Regel er det vel lovlig tidlig at komme paa Højskole, og det var maaske heller ikke nogen stor Forstaaelse eller dyb Tilegnelse, Hans fik af Jens Lunds alvorlige og tankevækkende Foredrag. Det var dog en udmærket Haandsrækning i denne Brydningstid, som ogsaa fik stor Betydning for hans senere Udvikling. Han kom efter Skolens Slutning til at tjene hos Gmd. N. Kr. Nielsen i Vejstrup.

Han havde nu i sin Fritid sin stadige Gang paa Højskolen, hvor Fru Sofie Lund var ham en stor og uvurderlig Støtte. Han kom ogsaa i de følgende Aar nogle Maaneder paa Skole og fik fastslaaet og uddybet de Tanker og Synspunkter, der blev nedlagt i ham, første Gang han var paa Skolen i Vejstrup, hvor han i mange Maader fik Erstatning for Savnet af et Hjem. Hos N. Kr. Nielsen kom han i et rigtig godt Hjem med rige og udmærkede Livsvilkaar, hvor han ogsaa følte sig glad ved at være. Han kom i Skytteforening, lærte Husflid, fik Kendskab til mange Ting. Han var hos N. Kr. Nielsen to Aar, det sidste paa Dortheasminde ved Askov Højskole, her kom han flere Gange over Grænsen, fik derved Øje og Sans for det sønderjydske Spørgsmaal. Han hørte C. Appel prædike baade

i Rødning og hos gamle Kloppenborg i Københoved. Han skrev 10 Aar efter en Artikel i Revninge Ungdomsavis, som indrykkes her. Alt i alt var disse Aar rige for Hans Johansen og han kom da ogsaa hjem hos sin Broder i Rynkeby at tjene 1. Maj 1879 som en frisk og veludvokset 20-aarig Ungersvend. Han var her et Par Aar og holdt Husflidsskole om Vinteren i Fritiden om Aftenen. Han kom da ogsaa i Rynkeby Sangforening, hvori han i kortere og længere Tidsrum var Medlem i de følgende 16 Aar, her havde han sine bedste og kæreste Timer.

Det var anden Juledag, jeg gik en Tur ind over Grænsen til Sønderjylland. Hensigten var at komme i Kirken i Frimenigheden i Rødning og høre Cornelius Appel. Sønderjylland, det Længslernes Land, hinsides Kongeaen, overfor hvilket vort Suk gik over til Bøn, at den Tid dog snart maatte komme, da Løsningens Time var inde for disse vore Brødre. Jeg gik saa første Gang over Grænsen og blev helt ilde til Mode, da den præjsiske Grænserytter kom jagende imod os og paa sit tyske Sprog raabte »Halt«. Vi undersøgtes nøje, og endskønt dette nærmest var komisk, var der dog noget dybere, som gjorde sig gældende. Det var Smerten over, at se Tyskerne spille Herre, med Jernhæl trampe paa alt det sønderjydske, i den Grænserytters Skikkelse. I den vestlige Udkant af Rødning By ligger Højskolen og den lille Forsamlingsaal. Det er underligt, men velsignet at sidde mellem de sønderjydske Brødre og Søstre. Her er det folkelige Haab knyttet inderligt til Menighedslivet, som paa en sand og inderlig Maade lever og vokser under Menighedens Tak og Lovsang. Det er strengt at se den stive, kolde Politisoldat nede ved Indgangen, som Søndag efter Søndag vogter paa Appels Ord. Derimod er der Fred i at høre den dybe Understrøm af Sandhed, Kærlighed og Styrke, hvormed hvert Ord lød fra Appels Mund. Ja, det gav Fred, naar man følte, hvor stærkt han har lagt Danskhedens Sag i Herrens Haand. Ikke et Ord eller en synlig Tanke gennem Ordet for Hjertesagen skulde findes. Og dog — saa tror jeg ud fra min egen Følelse, at det folkelige Haab gror under den lille Menigheds Vinger, og som Lovsangen toner, som Takken stiger, saa bæres ogsaa det folkelige Haab og Hjerternes Længsel frem under Menighedens Sang. Der sendes mange stille Bønner til den Herre, deres Længsel stunder imod, en Bøn om Tiden snart maatte komme, da Sønderjylland atter faar Lov til at være en Del af Danmark.

1. April 1881 kom Hans Johansen til Dalumgaard ved Odense, som da var forpagtet til »De danske Sukkerfabrikker«, han lærte her Brugen af Stude som Trækdyr i det intensive Landbrug, her dyrkedes mange Sukkerroer og anvendtes en Mængde kunstige Gødninger. Det var en udmærket Læreplads for Hans Johansen, det kom ham godt tilgode i Fremtiden. 31. Marts 1882 blev han Infanterist i Nyborg ved 19. Batl. 4. Komp., fik Nr. 2. Dette Liv passede ham nu ikke allerbedst, dels var han lidt klodset til Gymnastik og Vaabenbrug, dels var han bleven for gammel, 23 Aar, til at underordne sig Befalingsmændenes lidt overlegne og ofte raa Tone. Endelig var hans højre Øje næsten blindt, hvorfor han ikke godt kunde se at skyde. Efter nogen Forhandling blev han frikendt for Simulanteri, fik Lov at bruge venstre Øje, nu gik det godt, han tog Pladen med Glans. Hans gode Oplattelse, Evnen og Vanen til at færdes mellem alle Slags Folk gjorde, at Tjenesten ellers gik helt godt for ham. Hans var glad ved, at han havde lært vore Soldaterforhold at kende. Han stod under saa udmærkede og bekendte Mænd som Oberst Veyhe, Oberstløjtnant N. P. Jensen, Kaptajn Boeck og Premierløjtnant Madsen Halsted. Hans Johansen hjemsendtes 3. Oktober 1882 og tog Tjeneste i Holmdrup ved Svendborg hos Enken Mette Marie Bertelsen, som havde Børnehjem. Efter et tornøjeligt og godt Ophold her en Vinter, hvor han holdt Husflidsskole, tillige lidt Aftenskole for unge Karle og Piger, der var Oplæsning og Sang, rejste han næste Foraar til Lolland. Her var han med at opdyrke et inddæmmet

Areal i Nakskov Fjord. De Par Aar, han tilbragte her, hører ikke til hans lyseste og bedste Ungdomsminder.

Det gør derimod hans Ophold paa Tune Landbrugsskole, hvorhen han drog 1. November 1884. Her lærte han mange Mennesker at kende, deriblandt de to udmærkede Lærere Kristen og Otto Kristensen. Ikke at glemme den venlige og kærlige, men ikke mindre dygtige Forstander A. Svendsen og Hustru. Dette 9 Maaneders Kursus paa Tune satte Prikken over Fet i Hans Johansens Livsudvikling, og 1. August kom han til Revninge, ladet med Livslyst og Virketrang baade i aandelig og legemlig Henseende. Han købte straks en lille Ejendom paa Revninge Mark. Baade Bygning og de 18 Tdr. Land var meget forsømt og trængte haardt til Forbedring i alle Henseender. Der blev stor Gæld, og da Tiderne var saa daarlige for Landbruget som vel muligt, havde han nær tabt Humøret til at begynde med. Han fik dog fat paa forskellige Virksomheder, der satte ham i Stand til at overvinde Vanskelighederne, og saa gik det jævnt fremad baade ind- og udadtil. Han blev Mælkekusk, han tog nogle Skibsladninger Foderstoffer til Kerteminde og delte ud til Folk paa Eggen. Han skrev lidt til Bladene, tjente lidt paa hvert. Den bedste Indtægt gav dog hans Avl af Roefrø, senere Handelen med Roefrø og Markfrø. I Løbet af 15 Aar kom han ud af sin Gæld. Efter andre 15 Aar kunde han leve af sin Formue, naar han fremdeles vilde være økonomisk og følge sin efter Forældrene arvede Sans for Tarvelighed og Sparsommelighed i hele sin Livsvandel.

I disse 15 Aar i Revninge optages han stærkt af Arbejdet iblandt Ungdommen, var i mange Aar Formand for »Kerteminde Omegns Ungdomsforening«, havde saaledes med alle Talere og Oplæsere at gøre. Han forberedte de mange Lystture til smukke og historiske Steder i vort Land; de fandt god Tilslutning og gav ogsaa godt Udbytte for Deltagerne. Der oprettedes Bogsamlinger med vore bedste Bøger, samlede i Kasser, en til hver Kreds og skiftedes kvartalsvis. I Revninge Kreds medvirkede han ved Attenskolen Lørdag Aften om Vinteren og ved Sommermøder i venligsindede Folks Haver eller Skove.

Hans Johansen havde ogsaa en stor Part i Opførelsen af Skuespil paa et i Øvelseshuset opført Theater. Der opførtes: »Nye Tider«, af Zakarias Nielsen, »En Tale«, af Chr. Molt Wengel og »Ved Midsommertid«, af P. R. Møller. Alt dette medførte, at Tiden gik hurtigt og godt for Hans Johansen. 1899 solgte han sin lille Ejendom og flyttede til Rynkeby, hvor hans ældste Broder Lars var død, Enken kunde ikke faa Ejendommen solgt. Hans mente ogsaa, at lade Fædregaarden gaa over paa fremmede Hænder var urigtigt og tilbød at forpagte den til anden Situation indtraadte. Her fik han altsaa en meget stor og omfattende Virksomhed. Præstegaardens Forpagtning hørte ogsaa til, Frøhandelen fortsattes og meget andet, som vistnok oversteg hans Kræfter. Det gik da ogsaa saa heldigt, at hans Broderkone efter et Aars Forløb, selv følte Lyst til at drive Gaarden.

1. Maj 1900 rejste Hans Johansen til Odense og lejede sig en Lejlighed; her nød han Livet i fulde Drag det første Halvaar, der var nemlig Landmandsforsamling, hvor han traf mange bekendte, disse gav han Nattely, som ellers var vanskeligt at opdrive. Senere paa Sommeren besøgte han disse bekendte, saaledes, at efter hans Dagbog kan noteres, at han den Sommer laa i mindst i 100 Senge rundt om i vort Land, og for Resten i Norge med. Hans Johansen foretog nemlig nu sin første Rejse til det vidunderlige og kære Norges Land. Han rejste sammen med Marie Myklebo, en Bondepige fra Norge, som var gift med hans Fætter. De var begge glade ved Turen, den strakte sig over en Maaned og gik lørst til Kristiania, derfra til Ejsvold, saa med Damper op over Mjøsen til Lillehammer, hvor Maries Broder John hentede dem. Fra Vester Gausdalen, hvor han boede, rejste han 8 Dage efter tilbage ned i Telemarken til Siljord Højskole, hvor der var stort Møde for Højskole-

lærer fra Danmark, Norge, Sverrig og Finland. Hans Johansen boede saa 3 Aar i Odense paa Højskolehjemmet. Beboelse i Stuen, Kontor og Lager i Kælderen. Her gik Frøhandlen godt, og de mange gode Ting, der bydes i Odense af Møder, Koncerter, Skuespil og lignende, tog han livlig Del i. Det første Efteraar i Odense bestyrede han et Cikorietørreri i Klintebjerg, saa han fik prøvet noget af hvert. 1901 i de Dage, da Systemskiftet fandt Sted, først i August var han paa Bornholm, hvor han sammen med nogle gode bekendte rejste rundt og beundrede den mærkelige lille Perle paa Havet. De mange Aars Arbejde med Frø og Frørensning havde imidlertid været nedbrydende for hans ikke stærke Helbred; han maatte derfor forlade Kælderen. 1903 rejste Hans Johansen til Revninge og købte en lille Ejendom midt i Byen, forpagtede en lille Jordlod, han drev Frøavl, især Stamfrø. Han holdt foruden en Del Høns, et Par Køer og Svin, alt i alt en lille god og fornøjelig Bedrift.

1906 foretog Hans Johansen sin anden Norgesrejse, denne Gang med Damperen »Birna«, i et større Selskab. Turen gik langs Vestkysten, anløb mange smukke Steder, endte i Bodø, »Midnatssolens Land«; her saa han et Syn for Guder, nemlig Solen skinne klart og dejligt Kl. 12 om Natten, hvorom følgende vidner:

Midnatssolens Straalepragt
har en sølsom Tryllemagt
over Sind og Sanser.
Aft i Purpur hylles ind,
og kun Fjeldets nøgne Tind
Straalepragten standser.

Midnatssolens Straaleglans
synes dobbelt her til Lands
Sindet at betage.
Selv om aldrig, aldrig mer
Straalepragten vi genser,
Mindet bli'r tilbage.

Midnatssolens Farvepragt
har sig over Havet lagt,
Synet aldrig glemmes.
Mindet om den skønne Nat,
Midnatssolen straaled mat,
dybt i Hjertet gemmes.

Efter Hjemkomsten blev han opfordret til at fortælle om Rejsen. Han anskaffede sig et Lysbilledapparat og mange dejlige Billeder fra Norge. Hans havde megen Fornøjelse af disse Rejsebeskrivelser, han levede sin Rejse om igen. 1909 foretog Hans Johansen en Rejse til Tyskland, over Gedser, Warnemünde, Berlin, Leipzig, Harzen (Bloksbjerg), Braunschwig, Hamborg og Kiel. Her maatte ogsaa skaffes Lysbilleder og paa Turné. Norge vandt først Hans Johansens udelte Kærlighed, og 1910 tog han atter Kursen mod det storslaaede Land. Denne Gang med »Kong Haakon« til Kristiania. Derfra med den lige nys aabnede Højfjeldsbane den maleriske Tur til Bergen. Om denne vidunderlige Færd skrives som følger:

Da Banen mellem Bergen og Kristiania 1910 aabnedes i hele sin Længde stod det norske Folk ved Fuldførelsen af et af sine største nationale Foretagender. Denne Bane sammenknytter to adskilte Landsdele, Vejen mellem Landets to største Byer kan med Hurtigtog færdes paa 14 Timer, hvor man før sejlede i to til tre Døgn paa vejrhaard Kyststrækning.

Banen har en Længde af 70 Mil. Der findes 178 Tunneller, disses samlede Længde er $4\frac{1}{2}$ Mil, hvoraf Gravehalsen mellem Opsæt og Myrdal er $\frac{1}{2}$ Mil. Banen kostede 54 Mill. Kr. Den passerer over og gennem Norges vildeste Fjeldtragter, højt over Skovgrænsen og i den evige Snes Regioner.

Vi færdes i den vakreste Fjeldnatur. De Scenerier, der aabner sig fra Kupévinduerne under Farten, er vistnok uden Sidestykke i hele Verden. Man kan i de faa Timer se og nyde Modsætningsforholdet mellem det mere flade Østlandskab, gennem Højfjeldets ensomme Vidder med dets Broer og tilfrosne Vande, over til Vestlandets stejle Fjelde og dybe Fjorde. Man faar under en Tur med denne Bane et levende Indtryk af, hvilke uhyre Ofre og Vanskeligheder, dette enestaaende Anlæg har krævet. 10 Mill. krævede de mange Overbygninger og Sneskærme, der skal sikre Færdslen de 8 Maaneder af Aaret. I den Tid maa hver Morgen udsendes Snepløve. Fra Kristiania gaar vi fra Østbanegaarden nord paa, og ved Roa er vi ude paa den ny Bane. Vi færdes i det maleriske Ringerike. Randsfjordens

Vande skinner mod os i stor Skønhed. Ved Hønefos bruser Toget over den længste og mægtigste Bro paa Bergensbanen, 215 Meter, dens Stenbuer hviler paa 4 Granitpiller og spænder over Bægnafossen. Lidt senere passerer den 2300 Meter lange Haverstingstunnel, og efter en Stund at have fulgt Indsøen »Krøderen« med de skukke Udsigter kommer man til Gulvik. Vi føres nu ind i Hallingdalen med de høje Dalsider og spredtliggende Gaarde. Denne afsides liggende Indlandsdal har hidtil kunnet bevare sine gamle Skikke, Danse og maleriske Dragter. Fra nu af gaar det stadig opad indtil Finse Station, næsten 4000 Fod. Mellem Finse og Myrdal ses Hardangerjæklen i det fjerne, heroppe græsser store Flokke Rensdyr. Ved Myrdal beundrede vi et Vejanlæg. Her er en $\frac{1}{2}$ Mil fra Flomsdalen til Gravehalsen, Vejen fører i 17 Slyng op gennem Myrdalsbjerget og har en Stigning af 1:6. Nu er vi ved det navnkundige Vossevangen. Banen gaar langs Vangsvandet, en klar og stille Sø, hvori de henrivende Omgivelser spejler sig. Forneden Folk i Travlhed med Høet, længere oppe Køerne paa Græs ved Sæteren, højst oppe de snedækte Fjelde, altammen genspejlet i Søen. Vi havde ondt ved at se, hvad der var virkeligt, og hvad der var Spejlbillede, det sidste stod dog som Regel paa Hovedet. Mellem Kirken og Præstegaarden i Voss staar den gamle Furu (Fyr), som Holberg plantede, da han var Huslærer hos Præsten. Voss er det store Centrum for Turiststrømmen til Sogn og Hardanger. Jeg er tilbøjelig til, som Nordmændene, at kalde Banen Verdens ottende Underværk. Paa 8 Timer føres vi fra Byens Varme op til de store Snedrivners rene, nervestyrkende Luft. Her dyrkes ogsaa Skiløbet midt i Juni Maaned. Naar vi ved Aftenstide nærmer os Rejsens Maal og ser Byerne ligge der i et vidunderligt Aftenpanorama, glemmer man Trætheden; en herlig Tur er til Ende.

Bergen (82,000 Indb.) anses, og med Rette, for den mærkeligste By i Norge. Foruden flere smukke Museer har den en Del gamle Bygninger: Haakonshallen, Walkendorftaarnet, Hansahuset og flere. Mange Vogne stod stod parat, og vi kørte først op ad et interessant Vejanlæg, hvor Vejen var hugget ud i Fjeldet. 18 Gange krydsede vi frem og tilbage i smaa Bugtninger. Naar vi stod forneden ved Holbergstøtten, lignede det mest en Myretue, saadan kravlede Heste, Vogne og Folk imellem hverandre frem og tilbage, stadig op ad Fjeldet. Da vi kom cirka 1000 Fod op, fortsattes Vejen langs ad Fjeldet med de mest henrivende Udsigter over Byen og Havnen. Efter en Times Kørsel naaedes den gamle Fontoft Stavkirke (700 Aar); den er af Træ, svære Fyrrestammer er rejst, uden om disse er alt det øvrige anbragt, de mange Udhug og Afsatser er godt forsynet med Tjære, saa Kirken kan let staa i 700 Aar til. To smaa Vinduer i Øst oplyser Kirkens ærværdige Indre. Rummet er ikke stort, 100 Mennesker har maaske kunnet samles i fordums Tid. Den gamle Tyskebrygge minder om Bergens Størtid, da de tyske Kræmmere gav Byen sit Præg. Her er et smukt og stilfuldt Monument for Ole Bull, som er født i Bergen. Vi sejlede nu med Damperen »C. F. Tietgen« ind i Sognefjorden til det hyggelige Gudvangen. Vi vandrede gennem den storslaaede Nærødal, forbi Jordalmutte, der som en Sukkertop rager op, passerer Sivelefossen og Staldhjemsfossen. Midtvejs paa Fjeldet ligger Hotel »Staldhjem« i en smuk lille Park med storartet Udsigt over Nærødalen.

Ved Tilbagevejen i Sognefjorden passeredes Balholm i Fjærland. Næste Dag sejlede vi forbi de bekendte »syv Søstre« i Gejrangerfjord. Kun tre af de syv Søstre eller Vandfald bruste ned over Fjeldet og lyste i Solen med sølvren Glans. Merok ligger inderst inde i Fjorden. Byen er omgivet af himmelhøje, bratte Fjelde til tre Sider. Tinderne hænger ud over Anløbsbroen. Vi foretog straks den skønne Spadseretur ad den nylig anlagte Vej, der bugter sig frem og op over alle Hindringer, tre Gange over Elven og Fossen, hvis Durren griber ens Sind, saa vi næppe kan løsrive os. 12. Juli ankrede

Billeder fra Norge.

Bilag til H. Johansens Levnedsløb.

Hallingdans.

Finse.

Fra Fjærland.

Myrdal.

Romsdalen,

Tyskebyggen.

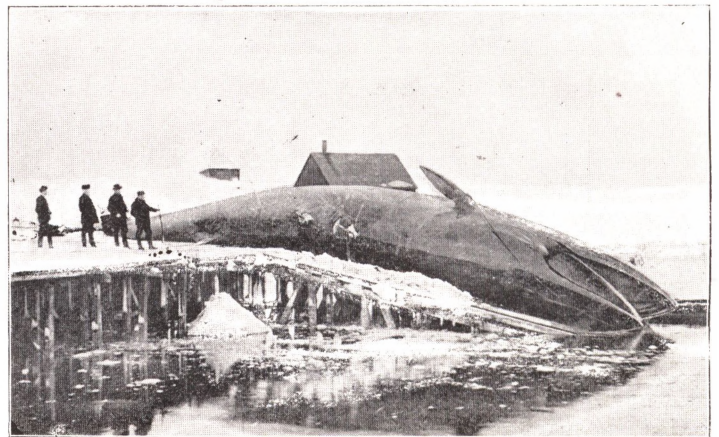
Svartisen.

Tromsø.

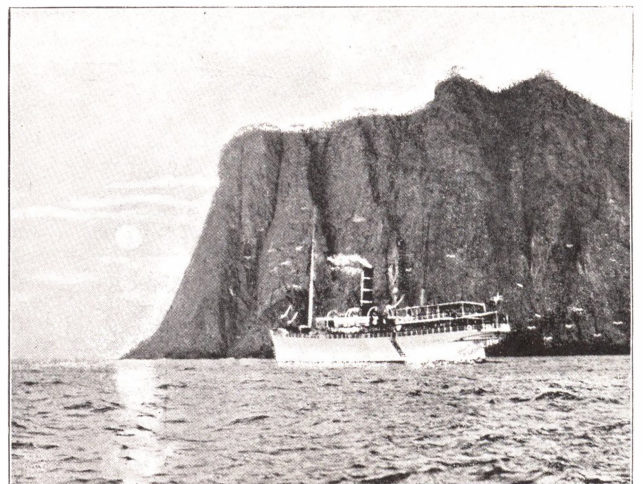
Syv Søstre.

Hammersfest.

Hardanger.

Nordkap.

vi ved Aandalsnæs i Romsdalsfjorden, hvorfra vi foretog Køretur til det smukke »Horgheim«. Paa Turen bemærkedes Romsdalshorn (5600 Fod) og Troldtinderne paa den modsatte Side, 100 Fod højere. Vi stævner nu Nord paa mod Midnatssolens Land. Sejladsen gaa nu inden-skærs mellem smaa Øer og Klipper med mærkelige Former, »Torghatten« med en Tunnel i Midten. »Lækø«, ikke ulig en Jættekvinde, samt »Hestmanø«, en kæmpemæssig Rytter. I Land i Dag ved »Svartisen«, Norges næststørste Isbræ, hvor Sne og Ismasser rager op i Skyerne. 14. Juli er vi i Land ved Tromsø, hvorfra de mange Ekspeditioner er udgaaet Nord paa med mer eller mindre Held til at finde Nordpolen. Byen har henimod 10000 Indb., giver intet storslaaet Indtryk, Havnen var tarvelig og uden Liv. Den 15. Juli ankrede vi ved Hammersfest, den nordligste Købstad i Verden (2380 Indb.). Her er en uhyre Trafik og Vrimmel ved Havnen og paa Gaden. Folk fra 4 forskellige Lande pludrer her hver sit Sprog. Livet her i de lange Sommerdage er af kort Varighed; her laa mindst 30 russiske Skibe med Trælast, og 6 store Dampskibe med Turister kom og gik de faa Timer, vi var her. Det meste af Aaret er her stille og graat. Jeg var en Omgang henne og se en Hvalfangerstation, hvor en stærk Duft af Tran og Raaddenskab slog os i Næsen. Køer og Faar samt Geder gik i en broget Forening overalt. Køerne er smaa, paa Højde med min Paraply. Efter at have fulgt Finmarken, hvis Fjelde staar op fra de bratte Kyster, mod hvilket Ishavet ruller, stævner vi nu mod Nordkap paa Magerøen, 71,11 nordlig Breddegrad. Til Toppen er der $\frac{3}{4}$ Times Gang. Har i klart Vejr en smuk og vid Udsigt. Vejen eller rettere sagt Stien føres i nogle og tyve Sving op ad det temmelig stejle Fjeld. Da der er spændt et solidt Tov langs Opgangen, lykkes Turen, omend med noget Besvær. Den store Forventning om i disse Dage at skulle se Solen skinne vidunderligt ved Midnatstid maatte vi opgive. Vi faar trøste os med, at kun faa, der rejser til Nordkap for at betages af Midnatssolens Trylleri, opnaar dette. Solen er som oftest indhyllt i Skyer. Efter at have besteg Nordkapspynten tog vi en lille Sviptur ind i en af Finmarkens dybe Fjorde, Lyngensfjord, hvor vi havde en fornøjelig Visit i en af de bekendte Lappelejre. Alle følte sig højlig overrasket ved at se de mange rappe Renner fare ned ad Fjeldet, forfulgt af Bjæf, Hyl og Skrig fra Hunde og Lapper i stor Opstandelse. De yngste af Kvinderne og Børnene var i Dag iført Højtidsdragt, hvad der var saa mere at paaskønne, som det saa ud til, der gaar maaske Maaneder uden at Tøjet kommer af Kroppen.

Kvinderne gik med deres Spædbørn paa Ryggen; klynkede den lille i Kurven, rystede Moderen med Skulderen, og den lille var beroliget.

De yngre Mænd saa helt tiltalende ud, morede vort Selskab med at kaste Lasso over Hovedet af Rensdyrene og fange dem ved Malkningen. Efter at have sejlet et helt Døgn, landede vi den 19. Juli i Trondhjem (42,000 Indb.), der ligger aabent og frit ud imod den smukke Fjord. I den smukke Domkirke hviler St. Olaf, til hvis Ære den er bygget. Dens rige, historiske Minder fletter sig gennem Rigets Saga. Dens Skæbne har haft en vidunderlig Tilknytning til Landets. Kirkens Anseelse stod og sank i samme Grad som Landets Selvstændighed. Trondhjems Domkirke har været mer eller mindre ødelagt af fem Ildebrande. Længe laa den i Ruiner. 1814, da Landet paa en Maade vandt sin Selvstændighed igen, besluttedes det at rejse den paa ny. 1869 blev dette Værk paabegyndt, men er endnu langt fra færdig. Utallige er de Mesterværker, der her er hugget ud i den haarde Sten. Domkirken er bygget i gotisk Spidsbuestil og stod i sin fulde Glans omkring Aar 1300. Den havde ved den Tid i Pragt og Kunstrigdom ikke sin Mage i hele Norden. Vi var et lille Besøg paa Munkholm (Nordens St. Helena). Her maa vi først og sidst tænke paa den store Statsmand Griffenfeldt; han sad her fængslet i 19 lange, lange Aar. Vi sejlede atter en hel Dag, og den 21. Juli ankrede vi i Odda ved Enden af Hardangerfjorden. Byen, der er af nyere Dato,

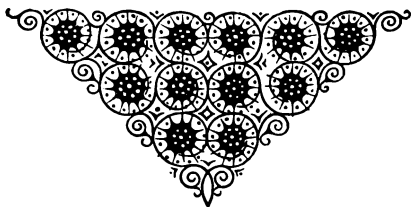
har dog mange smukke, stilfulde Bygninger i ældre og antikke Former. Det gjorde mig dog ondt at se, hvordan den smukke By fik Præg af en Kræmmerby. Alle Vinduer var overfyldt med Antikviteter, som der forlangtes ublu Priser for. De smukke Nationaldragter hang i Sol og Støv og Regn for at friste Turisterne. Odda er et godt Udgangspunkt for Udflugter til Laatefos og Espelandsfos, hvor Vandet styrter i flere Afsatser, hvorved det sætter en stor Bue udover og fremkalder et storartet Vandstøv, hvori Regnbuen staar med gylden Glans. Alt i alt maa det siges, at det smukke og tiltalende Hardanger med de stille Vande, de ranke Fjelde, de smukke, frodige Træer, berømt for sine mange Kirsebær, som sendes til alle Turistpladser, frem for alt de smukke Piger med deres ejendommelige Folke- dragter, det hvide Skaut ned ad Ryggen er noget, man skal lede efter i Verden. Der staar som en Eventyrglans over den smukke Sang af Munch: »Der aander en tindrende Sommer- luft hen over Hardangerfjords Vande«. Rejsen er til Ende! »C. F. Tietgen« ligger tom, de 200 Passagerer er spredt for alle Vinde. De mange Mennesker, vi levede sammen med, og som vi er kommen til at holde af, har vi trykket i Haanden for sidste Gang for maaske aldrig at ses mere, men aldrig at glemmes. Hans Johansen lod sin Dagbog trykke, dels paa Opfordring af sine Medrejsende, dels for at fremhjelpe Lysten herhjemme i Danmark til at gæste vore nære Frænder i de norske Dale. Thi Nordmændene er stoute og nøj- somme Folk, værd at gæste, vi drages tillige af de høje, sneklædte Fjelde, Fossernes Fald, spejlblanke Indsøer, kranset af bratte Fjelde eller skovklædte Bakker med Gaarde og Kirken paa Tangen.

H. J.s Helbred blev endnu mere skrøbeligt, Frøavl og Frøhandel gav ikke meget Ud- bytte, han var heller ikke saa glad ved at være i Revninge som før. Han led af Nervøsitet og Søvnløshed, og der var megen Uro baade Nat og Dag, hvor han boede. Hans Broder Steffens Enke ønskede en Bolig, efter at hun havde overladt Gaarden til Sønnen, hun fik Ejendommen. 1. November 1912 rejste Hans Johansen til Odense, til en Villa, han havde ladet opføre i en stor, dejlig Have, paa Jord, der før havde tilhørt hans Fader, langt fra Byens Larm, ud efter Fruens Bøge, Sadolinsgade 91. Han havde i 27 Aar holdt eget Hus og haft mange Husbestyrerinder. Den sidste Husbestyrerinde Johanne Larsen, Datter af Husmand Hans Chr. Larsen, Nymarken, havde tjent hos ham i 3 Aar, da Flytningen til Odense foregik, med hende holdt Hans Johansen Bryllup 26. November 1912. De levede nu i landlig Fredelighed og idylliske Omgivelser indtil 1919, da Byggeriet tog saa stærkt Fart, saa ny Huse blev lagt rundt om og klods op ad dem, saa Landligheden er fosvunden. De foretog 1914 deres Bryllupsrejse og var ikke i Tvivl om, at denne skulde gaa til Norge, Hans Johansens Favorit, endnu en Gang, medens hans Helbred tillod det. De rejste over Frederikshavn, hvor de besøgte gode Venner i Flyvbjerg ved Brønderslev. Havde en uhyggelig og stormfuld Rejse over Skagerak, men landede veltilpas ved Laurvik. Derefter til Skien, sejlede en hel Dag paa Nordsø Bandaks Vandet, en mærkelig Sejlad gennem en Snes Sluser, og op over de skønne, maleriske Fjeldsøer, en Rejsefærd saa skøn, saa den aldrig glemmes. Kørte saa med Bil og Skyts et Par Dage, over Haukeli, 4000 Fod over Havet, sejlede fra Odda paa den skønne Hardangerfjord til Ejde, derfra med Bil til Vossevangen. Herfra næste Dag med Højjeldsbanen, paa dens vildeste og mest storslaeede Parti, til Myrdal. Herfra ned igennem den ejendommelige Flomsdal til Frejtheim, sejlede til Lærdal, det sidste Anløbssted for Skibe i den lange, lange Sognefjord. Herfra kørtes en hel Dag med Bil og Bane gennem det maleriske Valdres til Gjøvik, sejlede over den største norske Indsø Mjøsen, kom over Faaberg med Bil til Myklabø i Vester Gausdal, hvor Hans før havde været i Besøg. Efter 3 Dages Ophold rejstes til Kristiania, til Hundred- aarsfest for Norges Selvstændighed. Næste Dag et rask lille Smut til Malmø, hvor der

ogsaa var stor Udstilling. Efter denne Tid er ingen Rejser foretaget, men haabes paa en lille Tur til Sønderjylland efter Genforeningen. Helbredet gaar nu nedad med forøget Fart men lever for Resten et helt rigt og fornøjet Liv i Minderne om, hvad der har mødt et Menneske paa hans Vandring fra Vugge til Grav baade af ondt og godt. Et Held for os, at der er mest af det sidste, og det kan ogsaa bedst huskes.

*Aarene rinde som Bølgerne trille,
falmet er meget som Løvet i Fjor,
aldrig dog glemmes den Tid, jeg var lille,
leved' derhjemme hos Far og min Mor,
aldrig dog glemmes den barnlige Leg.
End skinner Solen dog skønnest for mig
her i vort Hjem og vor Stue.
Her vil jeg takke min Gud for dens Lue.
Her mødes Haanden af trofaste Hænder,
her mødes Øjet af kærlige Blik,
her klinger Sproget, jeg elsker og kender,
om Minder og Sange til Hjemmets Musik.
Her har jeg levet, og her vil jeg virke,
vandre med Troskab i Fædrenes Spor,
bygge i Læ af vor ældgamle Kirke,
værge, o Danmark, din Ret og din Jord.
Men naar engang der er Slut paa min Vej,
varmt vil jeg bede de unge
aldrig at glemme og trofast at sjunge;
Danmark, vort Hjemland, hvor elsker vi Dig!*

V. Gregersen.

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side		Side
Indledning, P. R. Møller	1	Sofie Jensen	47
Forord, H. Johansen	2	Jens Johansen Jensen	47
I. Steffen Pedersen	3	Marie Jensen	47
Steffen Pedersens Born	3	Ane Kirstine Jensen	47
II. Margrethe Steffensdatter	4	Bernhard Jensen	48
1. Ane Cathrine Jørgensdatter	4	Karen Jensen	48
Karen Marie Larsdatter	5	Niels Jensen Frøbjerg	48
Ane Margrethe Larsdatter	5	7. Johan Steffensen	50
Hans Jørgen Larsen	5	Lars Johansen (M.)	53
Lars Hansen	6	Cecilie Johansen	56
Hans Jørgen Larsen	6	Marie Johansen	57
III. Jens Steffensen	9	Dorthea H. Johansen	57
IV. Slægten fra Jershave	10	Lavra Johansen	57
Niels Jensen	10	Niels Johansen	58
1. Johan Nielsen	11	Hulfrid C. Johansen	59
Inger M. Johansen	11	Hans E. Johansen	59
Kristen Johansen	12	Karen Sofie Johansen	59
Peder Johansen	13	Steffen Johansen (T. J.)	61
Mette Johansen	14	Torvald Johansen	62
2. Jens Nielsen, Ladby	15	Sigrid Johansen	63
Hans Jensen, Ladby	15	Jens Johansen	63
Ane Marie Jensen (M. R.)	16	Marie Johansen	64
P. A. Marius Rasmussen	18	Elna Johansen	64
Anette K. M. Rasmussen	18	Dagney Johansen	65
German R. Rasmussen	19	Svend Johansen	65
Niels Jensen, Revninge	19	Johanne Johansen	66
V. Slægten fra Holevang	21	Jens Johansen	66
Steffen Jensen	21	Hans Johansen	69
1. Ane Steffensen	24		
Karen M. Knudsen	25		
Johan Iver Knudsen	25		
2. Ane Katrine Steffensen (L. Kr. L.)	28		
Lars Kr. Larsen	29		
Kirsten S. Larsen	30		
Karen N. Larsen	31		
Steffen Larsen	31		
Niels Larsen	31		
Maren Larsen	31		
Johannes S. Larsen	31		
3. Ane Marie Steffensen (P. A.)	32		
Niels Andersen	33		
Ane Kirstine Andersen	34		
Ane Katrine Andersen	34		
Søren Andersen	34		
Steffen Andersen	34		
4. Mette Steffensen	36		
5. Kirsten Steffensen	38		
Karen Madsen	39		
Marie Madsen	40		
6. Jens Steffensen (J. A. J.)	41		
Maren Jensen	43		
Kristian Jensen	43		
Johan Anton Jensen	43		
St. Jensen og Karen Sofies Hjem (B. J.)	44		
Maren Jensen	46		
Johan Jensen	46		

Slægtstavler.

Slægtstavle I	8
Slægtstavle II, Niels Jensens Born	20
Slægtstavle III, N. Jensen Frøbjergs Born	49

Slægtsbilleder.

Ane Cathrine Jørgensdatter	I
Johan Nielsen, Revninge	II
Jens Nielsen, Ladby	III
Niels Jensen, Revninge	IV
Ane Steffensen	V
Jakob Larsen og	VI
Ane Katrine Steffensen	VII
Ane Marie Steffensen	VIII
Mette og Kirsten Steffensen	IX
Jens Steffensen	IX
Niels Jensen Frøbjerg	X
Johan Steffensen	XII
Lars Johansen	XIII
Niels Johansen	XIV
Steffen Johansen	XV

Billeder fra Norge.

Fyns Tidendes Bogtrykkeri, Odense.
1921.

